

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____

din _____ 2026

Chișinău

Pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Comisiei de calificare, procedura de desfășurare a examenului de calificare a experților judiciari și modul de contestare a rezultatelor examenului de calificare, precum și pentru modificarea unei hotărâri a Guvernului

În temeiul art. 43 alin. (7) din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 157-162, art. 316), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei de calificare, procedura de desfășurare a examenului de calificare a experților judiciari și modul de contestare a rezultatelor examenului de calificare (se anexează).

2. Hotărârea Guvernului nr. 1411/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind activitatea Comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari, Regulamentului privind condițiile de desfășurare și promovare a examenului de calificare pentru atribuirea calității de expert judiciar și a modelului licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 478-490, art. 1500), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

2.1. în hotărâre:

2.1.1. denumirea va avea următorul cuprins:

„Cu privire la aprobarea modelului licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar și a anexei la licență”;

2.1.2. în clauza de adoptare, textul „art. 43 alin. (6),” se exclude;

2.1.3. la punctul 1, subpunctele 1) și 2) se abrogă;

2.2. anexele nr. 1 și nr. 2 se abrogă.

3. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării.

4. Persoanele care au finalizat stagiul profesional în perioada de la 1 martie 2026 până la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri vor fi admise la examenul de calificare în baza stagiului profesional efectuat, în termen de 14 luni de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri.

5. Conducătorii instituțiilor publice de expertiză judiciară vor asigura constituirea comisiilor de calificare a experților judiciari și a comisiilor de contestație a rezultatelor examenului de calificare în termen de două luni de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, cu informarea corespunzătoare a Ministerului Justiției.

Prim-ministru

ALEXANDRU MUNTEANU

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Vladislav Cojuhari

Ministrul sănătății

Emil Ceban

Ministrul afacerilor interne

Daniella Misail-Nichitin

REGULAMENT
privind organizarea și funcționarea Comisiei de calificare, procedura de desfășurare a examenului de calificare a experților judiciari și modul de contestare a rezultatelor examenului de calificare

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei de calificare, procedura de desfășurare a examenului de calificare a experților judiciari și modul de contestare a rezultatelor examenului de calificare (în continuare – *Regulament*) stabilește modul de organizare și funcționare a Comisiei de calificare a experților judiciari (în continuare – *Comisie*), modul de selectare a membrilor acesteia, particularitățile privind activitatea Comisiei, modul de desfășurare și promovare a examenului de calificare pentru atribuirea calității de expert judiciar sau de calificare într-o nouă specialitate (în continuare – *examen de calificare*), precum și procedura de contestare a rezultatelor acestuia.

2. Comisiile se constituie în cadrul instituțiilor publice de expertiză judiciară din subordinea Ministerului Justiției, Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Sănătății, precum și în cadrul Centrului Național Anticorupție. Membrii comisiilor trebuie să aibă o reputație ireproșabilă. Se consideră că nu are reputație ireproșabilă persoana care:

2.1. a fost condamnată pentru infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave săvârșite cu intenție, chiar dacă antecedentele penale au fost stinse;

2.2. are antecedente penale nestinse pentru săvârșirea altor infracțiuni sau are interdicții aplicate în legătură cu comiterea acestora;

2.3. a plecat din funcția de judecător, procuror, din orice profesie conexă justiției, din funcția de consultant juridic, funcționar public, alte organe din domeniul dreptului, în circumstanțe care nu sunt onorabile.

II. MODUL DE CONSTITUIRE A COMISIEI

3. Comisia se constituie prin ordin al conducătorului instituției publice de expertiză judiciară și este formată din cinci membri, după cum urmează:

3.1. un reprezentant al instituției publice de expertiză judiciară, în care se constituie Comisia, desemnat dintre experții judiciari de categoria întâi sau de categorie superioară, care deține, după posibilitate, cel puțin două specialități de

expertiză judiciară relevante pentru domeniul de activitate al instituției și care exercită funcția de președinte al Comisiei;

3.2. un reprezentant desemnat de Ministerul Justiției;

3.3. un reprezentant din mediul academic, desemnat, după caz, de către:

3.3.1. Institutul Național al Justiției;

3.3.2. Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne;

3.3.3. Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”;

3.3.4. alte instituții autorizate, inclusiv instituții de expertiză judiciară, din Republica Moldova sau dintr-un alt stat;

3.4. doi experți judiciari care au un stagiu în profesie de cel puțin cinci ani, la selectarea cărora se acordă prioritate persoanelor care dețin calificare în cel puțin două specialități de expertiză judiciară.

4. Membrii Comisiei, care sunt experți judiciari, trebuie să dețină categoria întâi sau categoria superioară și să demonstreze un nivel înalt de profesionalism.

5. Reprezentantul Ministerului Justiției și reprezentantul mediului academic se desemnează de către ministrul justiției și respectiv de către instituțiile prevăzute la subpct 3.3, la solicitarea conducătorului instituției publice de expertiză judiciară.

6. Membrii Comisiei se desemnează pentru un mandat de patru ani și nu pot exercita mai mult de două mandate consecutive. Pentru fiecare membru al Comisiei se desemnează câte un membru supleant, conform aceluiași reguli.

7. Secretariatul Comisiei se asigură de instituția publică de expertiză judiciară. Secretarul Comisiei se numește de către conducătorul instituției publice de expertiză judiciară din cadrul acesteia, prin același ordin de constituire a Comisiei.

8. Calitatea de membru al Comisiei încetează în următoarele cazuri:

8.1. expirarea mandatului;

8.2. revocarea mandatului de către entitatea care l-a desemnat, în cazul în care membrul Comisiei a absentat nemotivat la trei ședințe consecutive sau la patru ședințe pe parcursul unui an calendaristic sau în cazul în care acesta a fost sancționat disciplinar pentru fapte care pot aduce atingere exercitării mandatului;

8.3. renunțarea benevolă la calitatea de membru;

8.4. aplicarea unei sancțiuni disciplinare pentru abateri comise în perioada exercitării profesiei de expert judiciar;

8.5. nepromovarea evaluării ordinare/extraordinare de către expertul judiciar, membru al Comisiei;

8.6. încetarea calității care a servit drept temei pentru desemnarea în calitate

de membru sau modificarea raporturilor de muncă care face imposibilă exercitarea mandatului;

8.7. decesul.

9. Desemnarea unui nou membru al Comisiei pentru ocuparea mandatului vacant se efectuează în termen de o lună de la data survenirii vacanței mandatului, în modul stabilit pentru formarea Comisiei. Noul membru își exercită atribuțiile pentru durata rămasă a mandatului.

10. În cazul intentării procedurii disciplinare în privința unuia dintre experții judiciari membri ai Comisiei, mandatul acestuia se suspendă pe perioada desfășurării procedurii disciplinare, iar atribuțiile sale sunt exercitate de către membrul supleant.

11. Cu cel puțin două luni înainte de expirarea mandatului Comisiei, conducătorul instituției publice de expertiză judiciară asigură desemnarea noilor membri ai acesteia.

III. ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA COMISIEI

12. Atribuțiile Comisiei sunt următoarele:

12.1. organizarea și desfășurarea examenului de calificare pentru persoanele care solicită atribuirea calității de expert judiciar sau calificarea într-o nouă specialitate de expertiză judiciară;

12.2. adoptarea hotărârii privind atribuirea statutului de expert judiciar, acordarea gradului de calificare de expert judiciar de categoria a treia și înaintarea către ministrul justiției a propunerii privind eliberarea licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar sau a anexei la licență pentru calificarea într-o nouă specialitate de expertiză judiciară;

12.3. examinarea necesităților de dezvoltare a noilor specialități de expertiză judiciară și, după caz, înaintarea demersurilor către autoritățile competente în legătură cu această competență;

12.4. admiterea candidaților la examenul de calificare;

12.5. examinarea altor aspecte ce țin de activitatea Comisiei.

13. Președintele Comisiei organizează și conduce activitatea Comisiei și are următoarele atribuții:

13.1. stabilește, după consultarea membrilor Comisiei, data, ora și locul desfășurării ședințelor, precum și prezidează ședințele Comisiei;

13.2. reprezintă Comisia în raporturile cu terții și în relațiile cu autoritățile publice, instituțiile și alte persoane juridice sau fizice;

13.3. semnează actele Comisiei;

13.4. exercită atribuții ce țin de organizarea și funcționarea Comisiei, de

procedura de desfășurare a examenului de calificare a experților judiciari și de modul de contestare a rezultatelor examenului de calificare;

13.5. înaintează conducătorului instituției publice de expertiză judiciară demersuri privind faptele expertului judiciar, membru al Comisiei sau candidat, care pot constitui abateri disciplinare, pentru depunerea sesizării la Comisia de disciplină a experților judiciari, în conformitate cu art. 60 alin. (1) din Legea nr. 68/2016.

14. În cazul absenței președintelui Comisiei, atribuțiile acestuia se exercită de către supleantul său.

15. În cazul existenței unui conflict de interese, membrul Comisiei este obligat să se abțină de la examinarea subiectului și de la luarea deciziei. Abținerea se formulează în scris și trebuie să fie motivată.

16. Cererea de abținere se soluționează de către Comisie, fără participarea la luarea deciziei a membrului care a declarat conflictul de interese.

17. Membrul Comisiei în privința căruia s-a constatat că există un conflict de interese este exclus de la lucrările Comisiei ce vizează subiectul pentru care a fost constatat conflictul.

18. Ședințele Comisiei sunt deliberative dacă la lucrările acesteia participă cel puțin patru membri, dintre care minimum doi sunt experți judiciari.

19. Hotărârile Comisiei se adoptă cu majoritatea voturilor membrilor prezenți, se întocmesc în scris, se semnează de către președintele și membrii Comisiei prezenți la ședință și se publică pe site-ul web oficial al instituției publice de expertiză judiciară.

20. Membrul/membrii Comisiei care are/au o opinie separată față de o anumită hotărâre o formulează în scris. Acest document se anexează la dosar fără a fi citit în ședință.

21. Ședințele Comisiei se consemnează într-un proces-verbal, care include cel puțin următoarele elemente:

- 21.1. membrii Comisiei și alți participanți la ședință;
- 21.2. ordinea de zi;
- 21.3. subiectele puse la vot;
- 21.4. rezultatele votării;
- 21.5. hotărârea adoptată.

22. Procesul-verbal se întocmește în termen de cel mult cinci zile lucrătoare

de la data desfășurării ședinței și se semnează de către președintele ședinței și de către secretarul Comisiei.

23. Secretarul Comisiei are următoarele atribuții:

- 23.1. pregătește materialele necesare pentru ședințele Comisiei;
- 23.2. elaborează proiectul ordinii de zi a ședinței Comisiei;
- 23.3. informează membrii Comisiei, cu cel puțin trei zile lucrătoare înainte, cu privire la data, ora și locul convocării ședinței și le transmite ordinea de zi a ședinței și, după caz, alte materiale;
- 23.4. ține evidența actelor prezentate de către candidații/experti judiciari pentru examenul de calificare;
- 23.5. verifică dacă dosarul depus de candidat este complet și, după caz, solicită completarea acestuia;
- 23.6. informează candidații cu privire la data, ora și locul desfășurării examenului;
- 23.7. întocmește procesele-verbale ale ședințelor Comisiei;
- 23.8. arhivează procesele-verbale ale ședințelor Comisiei și hotărârile adoptate de aceasta;
- 23.9. păstrează și ține evidența dosarelor candidaților din cadrul birourilor de expertiză judiciară care s-au calificat în cadrul instituției publice de expertiză judiciară respective;
- 23.10. ține lista experților judiciari/specialiștilor, după caz, precum și a traducătorilor/interpreților atrași la lucrările Comisiei;
- 23.11. asigură publicarea informațiilor relevante privind examenul de calificare și a hotărârilor Comisiei pe site-ul web oficial al instituției publice de expertiză judiciară;
- 23.12. exercită, la indicația președintelui, și alte atribuții ce țin de activitatea Comisiei.

IV. PARTICULARITĂȚI PRIVIND ACTIVITATEA COMISIEI

24. În activitatea atribuțiilor sale, Comisia poate atrage experți, specialiști, interpreți sau traducători, inclusiv din țările membre ale Uniunii Europene.

25. Experții, specialiștii, interpreții sau traducătorii atrași de Comisie pentru evaluarea candidaților participă la lucrările acesteia fără drept de vot.

V. EXAMENUL DE CALIFICARE A EXPERȚILOR JUDICIARI

26. Examenul de calificare se organizează de către instituțiile publice de expertiză judiciară, în funcție de necesitate, în cazul în care există cel puțin o solicitare de atribuire a calității de expert judiciar sau de calificare într-o nouă specialitate.

27. Pentru evaluarea probelor de examen, Comisia poate atrage un expert din Registrul de stat al experților judiciari, ținut de Ministerul Justiției, care este calificat în specialitatea pentru care urmează să se califice candidatul. În lipsa unui astfel de expert, poate fi atras un specialist cu studii potrivit Listei domeniilor de formare profesională corespunzător specialităților de expertiză judiciară și de atragere

ad-hoc a persoanelor recunoscute în calitate de experți judiciari, aprobată prin ordin al ministrului justiției, sau un expert internațional care efectuează expertize judiciare/criminalistice în specialitatea respectivă. Expertul internațional poate participa la ședințele Comisiei în format online.

28. Examenul se desfășoară cu respectarea principiilor de accesibilitate și transparență, prin publicarea pe site-ul web oficial al instituției publice de expertiză judiciară a informațiilor privind organizarea și desfășurarea acestuia.

29. Organizarea examenului se dispune prin hotărâre a Comisiei, care conține cel puțin următoarele informații:

- 29.1. data, locul și ora desfășurării probei scrise;
- 29.2. bibliografia examenului;
- 29.3. actele necesare pentru admiterea la examen;
- 29.4. termenul-limită pentru depunerea dosarului.

30. După emiterea hotărârii Comisiei privind organizarea examenului, se întocmește anunțul privind organizarea examenului de calificare. Acesta se publică pe site-ul web oficial al instituției publice de expertiză judiciară organizatoare cu cel puțin 45 de zile înainte de data desfășurării probei scrise a examenului.

31. La examenul de calificare se admit candidații care întrunesc cerințele prevăzute la art. 43 alin. (2) și (3) din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar și care au depus actele necesare pentru admiterea la examen, conform anunțului publicat. Candidatul poate depune cererea de participare la examenul de calificare la orice instituție publică de expertiză judiciară, prioritar la cea care este anunțat un examen și dispune de experți calificați în specialitatea de expertiză în care se solicită calificarea. Instituția publică de expertiză judiciară poate refuza motivat recepționarea cererii de participare la examenul de calificare.

32. Actele necesare pentru admiterea la examen se depun cel târziu cu 20 de zile înainte de data desfășurării probei scrise, conform procedurii stabilite în anunțul de participare la concurs. Dosarul va cuprinde actele prevăzute la art. 43 alin. (2) din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, precum și următoarele acte care confirmă efectuarea stagiului profesional:

32.1. contractul încheiat între expertul stagiar și instituția publică de expertiză judiciară sau biroul de expertiză judiciară ori actul emis în condițiile art. 41 alin. (9) din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar;

32.2. raportul candidatului privind stagiul profesional;

32.3. referința conducătorului stagiului profesional, confirmată de către conducătorul instituției publice de expertiză judiciară sau al biroului de expertiză judiciară;

32.4. cinci proiecte de rapoarte de expertiză pentru fiecare specialitate solicitată, elaborate sub supravegherea conducătorului stagiului, din care vor fi excluse sau radiate datele cu caracter personal ale persoanelor în privința cărora a fost realizată expertiza. Proiectele de rapoarte de expertiză trebuie semnate de către candidat, contrasemnate de către conducătorul stagiului și recenzate de către un expert judiciar calificat în specialitatea respectivă, conform Registrului de stat al experților judiciari, sau, după caz, de către un expert judiciar internațional, cu aceeași calificare.

33. Secretarul Comisiei verifică completitudinea dosarului depus. În cazul identificării unor lipsuri, solicită candidatului completarea acestuia cu actele corespunzătoare. Dacă actele solicitate nu sunt prezentate în termen de trei zile lucrătoare, candidatul nu se admite la examen.

34. Secretarul Comisiei, membrii acesteia, precum și experții sau, după caz, specialiștii atrași în procesul de evaluare a candidaților sunt obligați să asigure confidențialitatea datelor cu caracter personal conform legislației în domeniul protecției datelor cu caracter personal.

35. În cel mult 15 zile de la expirarea termenului de depunere a actelor de către candidați, Comisia examinează dosarele și adoptă hotărârea privind admiterea candidaților la examenul de calificare.

36. Hotărârile Comisiei privind admiterea la examen se publică pe site-urile web oficiale ale instituțiilor publice de expertiză judiciară în termen de trei zile lucrătoare de la emitere.

37. Candidații care nu au fost admiși, nu au participat sau nu au promovat examenul de calificare pot participa la următorul examen în condiții generale, similare celor aplicabile noilor candidați.

38. Examenul de calificare se desfășoară în limba română și constă dintr-o probă scrisă și o probă verbală.

39. Comisia elaborează și aprobă două variante de teste-grilă pentru

examen, în conformitate cu bibliografia publicată potrivit prezentului Regulament, cel târziu cu șapte zile lucrătoare înainte de desfășurarea examenului. Comisia aprobă variantele de teste-grilă cu răspunsurile corecte, care se desigilează doar în etapa verificării testelor-grilă completate de candidați.

40. La elaborarea testului-grilă, Comisia poate atrage experți judiciari în specialitatea corespunzătoare sau, după caz, specialiști din domeniul științific respectiv.

41. Proba scrisă se desfășoară în baza testului-grilă format din 100 de întrebări, structurate în două părți a câte 50 de întrebări fiecare, având scopul de a verifica cunoștințele candidatului în următoarele două domenii:

41.1. cadrul normativ relevant domeniului expertizei judiciare și se constituie din prevederile:

41.1.1. Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003;

41.1.2. Codului de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003;

41.1.3. Legii nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, precum și ale cadrului normativ subsecvent acesteia;

41.1.4. Codului deontologic al expertului judiciar,

41.2. ramura de știință corespunzătoare specialității pentru care candidează.

42. Fiecare întrebare din testul-grilă conține trei variante de răspuns, dintre care una singură este corectă.

43. Testele-grilă pentru proba scrisă, în ambele variante, se păstrează de către președintele Comisiei în plicuri separate, pentru fiecare specialitate, fiind semnate și sigilate de către președinte și de către membrii Comisiei.

44. Comisia asigură confidențialitatea testelor-grilă.

VI. PROBA SCRISĂ

45. Accesul candidaților în sala de examinare se efectuează conform listei candidaților admiși prin hotărârea Comisiei și în baza buletinului de identitate. Este interzis accesul persoanelor terțe în sala de examinare și părăsirea sălii de examinare de către candidat până în momentul predării lucrării. În cazuri excepționale, candidatul poate părăsi temporar sala de examinare doar însoțit de un membru al Comisiei.

46. Pe durata desfășurării probei scrise, candidaților le este interzis să dețină asupra lor surse de informare sau mijloace de comunicare de orice fel. Încălcarea acestei interdicții constituie temei pentru excluderea candidatului din sala de examinare.

47. Proba scrisă începe cu extragerea uneia dintre variantele de test-grilă de către unul dintre candidați. Varianta extrasă se multiplică de către secretarul Comisiei și se repartizează tuturor candidaților care susțin examenul pentru aceeași specialitate. Procedura se aplică separat pentru fiecare specialitate.

48. La începutul probei scrise, candidatul scrie numele și prenumele său pe prima filă a lucrării, în colțul din dreapta de sus. Ulterior, secretarul Comisiei anonimizează datele de identitate ale candidatului prin plierea colțului respectiv, astfel încât datele scrise să nu poată fi identificate, și aplică ștampila instituției publice de expertiză judiciară.

49. Timpul destinat pentru proba scrisă este de trei ore astronomice. Proba scrisă se desfășoară sub supravegherea a cel puțin trei membri ai Comisiei. Secretarul Comisiei este obligat să informeze candidații cu cel puțin 15 minute înainte de expirarea timpului alocat pentru proba scrisă.

50. Răspunsurile corecte se bifează cu pixul. Utilizarea creioanelor sau a altor rechizite decât cele puse la dispoziție de către secretarul Comisiei este interzisă.

51. Candidatul care efectuează pe lucrare însemnări evidente, în scopul identificării sale, încalcă disciplina sau comite fraude se sancționează prin anularea lucrării și prin excludere din sala de examinare. Acest fapt se consemnează într-un proces-verbal semnat de către membrii și secretarul Comisiei, iar pe lucrare se aplică mențiunea „fraudă”.

52. După încheierea probei scrise și predarea lucrărilor de către candidați, secretarul Comisiei efectuează codificarea acestora. Numele și prenumele fiecărui candidat și codul testului-grilă se înscriu în tabelul codificărilor conform modelului din anexa nr. 1 la prezentul Regulament.

53. La ieșirea din sala de examinare, candidatul nu este în drept să ia cu sine foi de răspuns, subiecte sau ciorne. Toate materialele primite se restituie secretarului Comisiei.

54. După finalizarea probei scrise, tabelul codificărilor se introduce într-un plic, care se sigilează și se semnează de către președintele Comisiei. Plicul se transmite imediat conducătorului instituției publice de expertiză judiciară pentru păstrarea până la finalizarea verificării tuturor testelor-grilă.

55. Testele-grilă anonimizate și codificate se verifică de către membrii Comisiei în termen de cel mult două zile lucrătoare.

56. După finalizarea verificării tuturor testelor, acestea se dezanonimizează prin desprinderea colțului lucrării pe care au fost indicate datele privind numele și prenumele candidatului.

57. După verificarea tuturor testelor-grilă, președintele comisiei desigilează plicul cu tabelul codificărilor în prezența tuturor membrilor Comisiei.

58. Proba scrisă se consideră promovată de către candidatul care a răspuns corect la 80 de întrebări, cu condiția ca pentru fiecare compartiment să fie obținute cel puțin 40 de răspunsuri corecte. Rezultatele evaluărilor se introduc în tabelul codificărilor.

59. Hotărârea Comisiei privind promovarea probei scrise se aduce la cunoștința candidatului/expertului judiciar telefonic și prin poșta electronică și se publică pe site-ul web oficial al instituției publice de expertiză judiciară în termen de cel mult trei zile lucrătoare de la data desfășurării probei.

60. Pentru candidații care nu au promovat proba scrisă, Comisia emite câte o hotărâre individuală, în termenul prevăzut la pct. 59, în care indică punctajul obținut pentru fiecare compartiment. Hotărârea se remite candidatului respectiv fără a fi publicată.

VII. PROBA VERBALĂ

61. La proba verbală sunt admiși candidații care au promovat proba scrisă. Proba verbală se înregistrează audio sau video. Înregistrările audio sau video se păstrează la instituția publică de expertiză judiciară pe o perioadă de 24 de luni.

62. Proba verbală se desfășoară în baza celor cinci proiecte de rapoarte de expertiză judiciară prezentate de către candidat concomitent cu actele de participare la examen.

63. În cadrul probei verbale, candidatul prezintă cele cinci proiecte de rapoarte de expertiză, explicând modul practic de efectuare a expertizei.

64. Membrii Comisiei sau, după caz, expertul judiciar, specialistul ori expertul internațional atras în vederea evaluării cunoștințelor în ramura de știință corespunzătoare pot adresa întrebări referitoare la fiecare proiect de raport de expertiză prezentat, precum și alte întrebări pe care le consideră necesare.

65. Fiecare membru al Comisiei sau, după caz, expert judiciar, specialist ori expert internațional atras în vederea evaluării cunoștințelor în ramura de știință corespunzătoare acordă puncte de la 0 la 10 pentru calitatea proiectului de raport

de expertiză și pentru prezentarea acestuia de către candidat, inclusiv pentru răspunsurile oferite la întrebări, prin completarea tabelului de evaluare a probei verbale, conform anexei nr. 2.

66. Se consideră promovată proba verbală dacă, pentru fiecare proiect de raport de expertiză, candidatul a obținut o medie de cel puțin 8 puncte, conform anexei nr. 3. În cazul în care, pentru evaluarea candidatului în ramura de știință corespunzătoare, a fost atras un expert judiciar, după caz, specialist sau expert internațional, acesta trebuie să fi acordat cel puțin 8 puncte pentru fiecare proiect de raport.

67. Punctele acordate se înscriu în tabelul privind rezultatele probei verbale, conform anexei nr. 4. Examenul se consideră promovat dacă punctajul mediu final obținut de candidat la proba verbală este de cel puțin 8.

68. Hotărârea privind rezultatele probei verbale se aduce la cunoștința candidatului/expertului judiciar telefonic și prin poșta electronică și se publică pe site-ul web oficial al instituției publice de expertiză judiciară care a organizat examenul în termen de cel mult trei zile lucrătoare de la data desfășurării probei verbale.

69. În termen de trei zile lucrătoare de la expirarea termenului de depunere a contestațiilor sau, după caz, de la data recepționării hotărârii Comisiei de contestație privind soluționarea acestora, Comisia adoptă hotărârea privind promovarea examenului, care se publică pe site-ul web oficial al instituției publice de expertiză judiciară corespunzătoare. Copiile, certificate cu ștampila instituției publice de expertiză judiciară, se transmit Ministerului Justiției în termen de trei zile lucrătoare de la adoptare.

VIII. PROCEDURA DE CONTESTARE

70. Comisia de contestație se constituie concomitent cu Comisia de calificare și în conformitate cu aceleași reguli, cu excepția desemnării supleanților, și activează conform modului de organizare și funcționare stabilit pentru Comisia de calificare.

71. Nu pot fi membri ai Comisiei de contestație persoanele care fac parte din Comisia de calificare.

72. Contestațiile la proba scrisă și la proba verbală pot fi depuse la instituția publică de expertiză judiciară corespunzătoare în termen de două zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștința candidatului/expertului judiciar a rezultatului probei.

73. Comisia de contestație, în cinci zile lucrătoare de la depunerea cererii de contestare, examinează lucrarea candidatului și, după caz, materialul audio sau video aferent probei verbale, după care adoptă o hotărâre privind rezultatele examinării contestației.

74. Hotărârea privind rezultatele examinării contestației se transmite conducerii instituției publice de expertiză judiciară, se aduce la cunoștința candidatului/expertului judiciar telefonic și prin poșta electronică și se publică pe site-ul web oficial al acesteia în cel mult trei zile lucrătoare de la data adoptării. Comisia de contestație nu poate micșora punctajul inițial obținut de candidat.

75. Lucrările candidaților, subiectele sau alte documente și materiale cu caracter tehnic întocmite și utilizate în oricare dintre etapele organizării și desfășurării examenului de calificare nu se copiază și nu se distribuie cui? candidaților.

76. Hotărârile Comisiei de calificare și ale Comisiei de contestație pot fi contestate în instanța de contencios administrativ exclusiv pentru verificarea legalității procedurii. Aceste hotărâri nu se supun controlului de oportunitate. În instanța de judecată, Comisia de calificare și Comisia de contestație sunt reprezentate de instituția publică de expertiză judiciară corespunzătoare.

Anexa nr. 1
Regulamentul privind organizarea și funcționarea
Comisiei de calificare, procedura de desfășurare
a examenului de calificare a experților judiciari și modul
de contestare a rezultatelor examenului de calificare

Tabelul codificărilor la proba scrisă

Numele și prenumele candidatului	Codul testului	Punctajul obținut după evaluare	Admis/respins la proba verbală
1	2	3	4

Note:

1. Numărul rândurilor se indică în funcție de numărul candidaților.
2. Codul testului reprezintă un cod unic constituit dintr-un număr sau o combinație alfanumerică.
3. Coloanele 3 și 4 se completează după evaluarea testelor și desigilarea plicului cu tabelul codificat.

Anexa nr. 2
Regulamentul privind organizarea și funcționarea
Comisiei de calificare, procedura de desfășurare
a examenului de calificare a experților judiciari și modul
de contestare a rezultatelor examenului de calificare

Tabelul de evaluare a probei verbale

Membrul Comisiei de calificare, după caz, expertul judiciar, specialistul sau expertul internațional atras în vederea evaluării cunoștințelor în ramura de știință corespunzătoare

(numele, prenumele, semnătura)

Numele și prenumele candidatului	Punctele acordate pentru proiectele rapoartelor de expertiză				
	RE nr. 1	RE nr. 2	RE nr. 3	RE nr. 4	RE nr. 5

Notă. Numărul rândurilor se indică în funcție de numărul candidaților.

Anexa nr. 3
Regulamentul privind organizarea și funcționarea
Comisiei de calificare, procedura de desfășurare
a examenului de calificare a experților judiciari și modul
de contestare a rezultatelor examenului de calificare

Tabelul centralizat de evaluare a candidatului la proba verbală

Numele și prenumele candidatului _____

Specialitatea _____

Numele și prenumele membrilor Comisiei	Punctajul centralizat al candidatului acordat pentru proiectele rapoartelor de expertiză				
	RE nr. 1	RE nr. 2	RE nr. 3	RE nr. 4	RE nr. 5
Punctajul mediu acordat pentru fiecare proiect de RE					

Notă. Numărul rândurilor corespunde numărului evaluatorilor (membrii Comisiei de calificare, după caz, expert judiciar, specialist sau expert internațional atras în vederea evaluării cunoștințelor în ramura de știință corespunzătoare).

Anexa nr. 4
Regulamentul privind organizarea și funcționarea
Comisiei de calificare, procedura de desfășurare
a examenului de calificare a experților judiciari și modul
de contestare a rezultatelor examenului de calificare

Tabelul privind rezultatele probei verbale

Numele și prenumele candidatului	Punctajul acordat de membrii Comisiei					Punctajul final obținut la proba verbală
	1	2	3	4	5	
	RE nr. 1	RE nr. 2	RE nr. 3	RE nr. 4	RE nr. 5	

Notă: Numărul rândurilor corespunde numărului de candidați.

NOTĂ de fundamentare

la proiectul hotărârii Guvernului privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei de calificare, procedura de desfășurare a examenului de calificare a experților judiciari și modul de contestare a rezultatelor examenului de calificare, precum și modificarea unor hotărâri ale Guvernului

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei de calificare, procedura de desfășurare a examenului de calificare a experților judiciari și modul de contestare a rezultatelor examenului de calificare, precum și modificarea unor hotărâri ale Guvernului, a fost elaborat de Ministerul Justiției, cu suportul partenerilor de dezvoltare și a instituțiilor publice de expertiză judiciară.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei de calificare, procedura de desfășurare a examenului de calificare a experților judiciari și modul de contestare a rezultatelor examenului de calificare, precum și modificarea unor hotărâri ale Guvernului, a fost elaborat de Ministerul Justiției urmare a adoptării Legii nr. 191/2025 pentru modificarea unor acte normative, prin care au fost operate modificări la art. 43 alin. (7) din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar.

Astfel, potrivit redacției de la art. 43 alin. (7) din Legea de modificare Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de calificare, precum și procedura de desfășurare a examenului de calificare a experților judiciari și modul de contestare a rezultatelor examenului de calificare se aprobă de către Guvern, ceea ce servește temei legal de elaborare a proiectului.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Până la operarea modificărilor Legii nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, Comisia de calificare și evaluare a experților judiciari a activat conform Regulamentului privind activitatea Comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari, iar examenul de calificare a experților judiciari se desfășura conform Regulamentului privind condițiile de desfășurare și promovare a examenului de calificare pentru atribuirea calității de expert judiciar, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1411/2016.

Comisia respectivă activa drept comisie unică având drept obiective atât calificarea experților judiciari cât și evaluarea acestora. Totodată, constituirea, organizarea și funcționarea Comisiei respective, reprezintă un mecanism complex, prin prisma dificultății creării unui număr mare de componente a Comisiei de calificare și evaluare, corelativ tipului specialității de expertiză judiciară în care se califică expertul, ce poate deține mai multe specialități sau, după caz, în care se califică candidatul.

Urmare modificărilor operate prin Legea nr. 191/2025 pentru modificarea unor acte

normative, art. 43 alin. (4), (5), (8) și (9) din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar stabilesc că examenul de calificare este susținut în fața Comisiei de calificare a experților judiciari, care se constituie, în fiecare instituție publică de expertiză judiciară, pentru un mandat de 4 ani, din 5 membri, dintre care un membru este desemnat de Ministerul Justiției.

Majoritatea membrilor Comisiei de calificare sunt experți judiciari de categoria întâi ori superioară, care se bucură de reputație ireproșabilă și dețin un nivel înalt de profesionalism. Componența nominală a Comisiei de calificare se aprobă prin ordinul conducătorului instituției publice de expertiză judiciară.

Instituțiile publice de expertiză judiciară sunt obligate să asigure condițiile necesare pentru desfășurarea examenului de calificare a experților judiciari în cazul existenței solicitărilor de atribuire a calității de expert judiciar.

Instituțiile publice de expertiză judiciară prezintă la Ministerul Justiției lista persoanelor care au susținut examenul de calificare în profesia de expert judiciar, precum și hotărârile comisiilor de calificare.

Totodată, potrivit art. III alin. (1) lit. a) din Legea nr. 191/2025, prevederile din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, ce se referă la modificările privind accesarea în profesia de expert judiciar vor intra în vigoare după 6 luni de la data intrării în vigoare a legii de modificare. Având în vedere că Legea nr. 191/2025 pentru modificarea unor acte normative a fost publicată la data de 31.07.2025, iar intrarea în vigoare a avut loc peste o lună de la data respectivă (01.09.2025), normele ce instituie noul mecanism de accesare vor intra în vigoare începând cu data de 28.02.2026.

Astfel, începând cu această dată cadrul subordonat legii devine inaplicabil și lacunar în lipsa reglementării unui nou mecanism ce implică elaborarea actelor normative prevăzute la art. 43 alin. (7) din Legea nr. 68/2016 a Hotărârii Guvernului privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei de calificare, precum și procedura de desfășurare a examenului de calificare a experților judiciari și modul de contestare a rezultatelor examenului de calificare.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

Prin proiect se urmărește următoarele obiective:

- reglementarea modului de constituire, organizare și funcționare a Comisiei de calificare a experților judiciari;

- instituirea unui mecanism previzibil eficient, transparent, de organizare și desfășurare a examenului de calificare în profesia de expert judiciar;

- reglementarea modului de constituire a comisiilor de contestație, procedurii de examinare a contestațiilor.

- ajustarea actelor normative a Guvernului la Legea nr. 68/2016, în special a hotărârii Guvernului nr.1411/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind activitatea Comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari, Regulamentului privind condițiile de desfășurare și promovare a examenului de calificare pentru atribuirea calității de expert judiciar și a modelului licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar.

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

I. Potrivit proiectului Comisiile de calificare se vor forma în instituțiile publice de expertiză judiciară din cadrul Ministerului Justiției, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Sănătății și Centrului Național Anticorupție.

De asemenea, Comisia se va constitui prin Ordin al conducătorului instituției publice de expertiză judiciară, din 5 membri, din care:

- un reprezentant al instituției publice de expertiză judiciară, de nivel de conducere, ce deține licență de expert judiciar, prioritar, în cel puțin 2 specialități, care este și președinte al Comisiei;

- un reprezentant desemnat de Ministerul Justiției;

- un reprezentant din mediul academic din cadrul Institutului Național al Justiției, Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne, Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, altor instituții autorizate, inclusiv de expertiză judiciară, din Republica Moldova sau dintr-un alt stat.

- doi experți judiciari care au un stagiu în profesie de cel puțin 5 ani și, prioritar, dețin calificare în cel puțin 2 specialități.

Membrii Comisiei care nu sunt selectați din cadrul instituției publice de expertiză judiciară se delegează, la solicitarea conducătorului instituției publice de expertiză judiciară, de către instituția corespunzătoare. Pentru fiecare membru al Comisiei de calificare, se numește câte un supleant, conform aceluiași reguli.

Mandatul membrilor va fi de 4 ani.

Desemnarea unui nou membru al Comisiei în locul vacant se va efectua în termen de două luni de la data survenirii vacanței mandatului, în modul stabilit pentru formarea Comisiei. Noul membru își va exercita atribuțiile pentru durata rămasă a mandatului.

II. Potrivit proiectului examenul de calificare se va organiza de către instituțiile publice de expertiză judiciară din cadrul Ministerului Justiției, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Sănătății și centru Național Anticorupție.

Examenul de calificare va consta dintr-o probă scrisă și o probă verbală.

Noul mecanism va pune în sarcina comisiei de calificare elaborarea și aprobarea cu cel mult 7 zile lucrătoare înainte de data desfășurării examenului a 2 variante de teste-grilă pentru examen în corespundere cu bibliografia publicată.

Proba scrisă se va desfășura în baza unui test-grilă din 100 de întrebări, structurate în două părți a câte 50 de întrebări fiecare, care are menirea de a verifica cunoștințele candidatului în următoarele două domenii:

1) cadrul normativ relevant și se constituie din prevederile:

a) Codului de procedură penală în domeniul expertizei judiciare;

b) Codului de procedură civilă în domeniul expertizei judiciare;

c) Legii nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar;

d) Codului deontologic al expertului judiciar.

2) ramura de știință din care face parte specialitatea în care se candidează.

Întrebările din testul-grilă, conțin 3 variante de răspuns, dintre care un singur răspuns este corect.

La elaborarea testului-grilă comisia va putea atrage experți judiciari din specialitatea corespunzătoare în care dorește să acceadă candidatul, după caz, specialiști din ramura științifică respectivă.

Proba scrisă se va considera promovată de către candidatul care a răspuns corect la 80 de întrebări, cu condiția că la fiecare compartiment a răspuns corect la cel puțin 40 de întrebări. Rezultatele evaluărilor se vor introduce în tabelul codificărilor.

Hotărârea Comisiei privind promovarea probei scrise va conține lista candidaților care au promovat proba scrisă și se va publica pe paginile web ale instituțiilor publice de expertiză judiciară,

La proba verbală vor fi admiși doar candidații care au promovat proba scrisă.

Proba verbală se va desfășura în baza a 5 proiecte de rapoarte de expertiză judiciară prezentate pe specialitatea solicitată de către candidat concomitent cu actele de participare la examen.

În cadrul probei verbale candidatul urmează să efectueze o prezentare asupra a 5 proiecte de rapoarte de expertize, din cele prezentate, prin explicarea modului practic de efectuare a expertizei. Proiectele de rapoarte de expertiză asupra cărora se va susține prezentarea se selectează de către comisie.

În cadrul probei verbale fiecare membru al comisiei sau expert judiciar, după caz specialist sau expert internațional atras în vederea evaluării cunoștințelor în ramura de știință corespunzătoare vor putea acorda întrebări pe marginea fiecărui proiect de raport de expertiză prezentat și altele, pe care le consideră necesare.

Fiecare membru al comisiei sau expert judiciar, după caz specialist sau expert internațional atras în vederea evaluării cunoștințelor în ramura de știință corespunzătoare va aprecia cu puncte de la 0 la 10 calitatea proiectului raportului de expertiză al candidatului și prezentarea inclusiv cu răspunsuri și întrebări, prin completarea fișei de evaluare.

Se consideră promovată proba verbală dacă pentru fiecare raport de expertiză candidatul a acumulat cel puțin media de 7 puncte, conform anexei prevăzute de Regulament, iar în cazul în care, pentru evaluarea candidatului în ramura de știință corespunzătoare a fost atras un expert judiciar, după caz, specialist sau expert internațional, acesta a acordat cel puțin 7 puncte pentru fiecare proiect de raport.

În termen de 3 zile lucrătoare de la expirarea termenului de depunere a contestațiilor sau, după caz, de la data recepționării hotărârii Comisiei de contestație privind soluționarea acestora, Comisia de calificare adoptă hotărârea privind promovarea examenului, care se publică pe pagina web oficială a instituției publice de expertiză judiciară corespunzătoare. Copia certificată cu ștampila instituției publice de expertiză judiciară se transmite Ministerului Justiției în termen de 3 zile lucrătoare de la adoptare.

Comisia de contestare se va constitui concomitent cu comisia de calificare potrivit aceluiași reguli și va funcționa conform modului de organizare și funcționare a Comisiei de calificare. Nu vor putea fi membri ai Comisiei de contestare, persoanele care fac parte din Comisia de calificare.

III. În vederea asigurării conformității actelor normative ale Guvernului cu prevederile Legii nr. 68/2016 privind expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, se impune ajustarea Hotărârii Guvernului nr. 1411/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind activitatea Comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari, a Regulamentului privind condițiile de desfășurare și promovare a examenului de calificare pentru atribuirea calității de expert judiciar, precum și a modelului licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar.

Analiza cadrului normativ în vigoare relevă faptul că unele prevederi ale Hotărârii Guvernului nr. 1411/2016 nu mai corespund dispozițiilor Legii nr. 68/2016, fiind necesară revizuirea și excluderea unor norme devenite inaplicabile sau redundante. *În acest sens, modificările propuse urmăresc simplificarea și clarificarea conținutului hotărârii, precum și eliminarea suprapunerilor normative.*

Astfel, se propune modificarea titlului hotărârii, care va avea următorul cuprins: „Cu privire la aprobarea modelului licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar și a anexei la licență”, reflectând în mod exact obiectul reglementării rămase în vigoare.

Totodată, în clauza de emitere a hotărârii se propune excluderea referinței la „art. 43 alin. (6)”, întrucât aceasta nu mai are temei juridic în contextul actualului cadru legislativ.

De asemenea, se propune excluderea subpunctelor 1) și 2) din punctul 1 al hotărârii, având în vedere că prevederile respective reglementează aspecte care nu mai sunt aplicabile sau care sunt reglementate prin noul Regulament.

În același context, se propune abrogarea anexelor nr. 1 și nr. 2 la hotărâre, ca urmare a faptului că acestea conțin reglementări *care nu mai sunt conforme cu prevederile Legii nr. 68/2016 sau care vor fi reglementate în noul proiect de Regulament*.

Implementarea modificărilor propuse va contribui la asigurarea coerenței cadrului normativ, la evitarea interpretărilor *neuniforme în aplicarea legislației și la alinierea actelor Guvernului cu dispozițiile legale în vigoare, fără a genera impact financiar sau instituțional suplimentar*.

IV. Prezenta hotărâre se propune a intra în vigoare la data publicării, având în vedere necesitatea asigurării aplicării imediate a cadrului normativ privind organizarea examenului de calificare a experților judiciari și funcționarea comisiilor de calificare și de contestație.

Lipsa unui mecanism de calificare poate genera blocaje instituționale și poate afecta accesul în profesie. Prin urmare, aplicarea imediată a hotărârii este justificată de interesul public și de necesitatea restabilirii unui mecanism funcțional, în concordanță cu principiile securității juridice și previzibilității normelor.

Totodată, proiectul conține dispoziții tranzitorii menite să protejeze drepturile persoanelor care au finalizat stagiul profesional în perioada 1 martie 2026 – data intrării în vigoare a hotărârii. În lipsa unei reglementări exprese, aceste persoane ar putea fi prejudiciate prin imposibilitatea susținerii examenului de calificare din motive neimputabile lor, în special în contextul neconstituirii anterioare a comisiilor competente.

Stabilirea unui termen de 14 luni de la data intrării în vigoare a hotărârii pentru admiterea la examen în baza stagiului deja efectuat va asigura un interval rezonabil pentru organizarea sesiunilor de examinare, garantează valorificarea stagiului realizat și respectă principiul protecției încrederii legitime. Această soluție previne situațiile în care persoanele ar fi obligate să repete stagiul profesional exclusiv din cauza unor întârzieri administrative.

De asemenea, se instituie obligația conducătorilor instituțiilor publice de expertiză judiciară de a constitui Comisiile de calificare a experților judiciari și Comisiile de contestație în termen de 2 luni de la intrarea în vigoare a hotărârii, cu informarea corespunzătoare a Ministerului Justiției.

Stabilirea unui termen expres urmărește să asigure implementarea efectivă și rapidă a noilor reglementări, să prevină eventuale tergiversări și să creeze un mecanism funcțional clar. Termenul propus este proporțional și rezonabil, permițând realizarea procedurilor administrative necesare, inclusiv desemnarea membrilor și organizarea logistică a activității comisiilor, fără a afecta procesul de calificare.

Prin aceste dispoziții se asigură o tranziție echitabilă către noul mecanism de organizare a examenului de calificare, se consolidează securitatea raporturilor juridice și se creează premisele funcționării previzibile a sistemului de expertiză judiciară.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

A fost analizată opțiunea „a nu face nimic”, ceea ce presupune menținerea aspectelor problematice identificate la compartimentul 2.2 din prezenta notă de fundamentare, iar pe termen lung aspectele dificile vor evolua negativ ducând la imposibilitatea accederii în profesia de expert judiciar, minimizarea numărului acestora, creșterea termenilor de efectuare a expertizelor judiciare, tergiversarea examinării cauzelor și intrarea sistemului de expertiză judiciară în impas.

4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Impactul pentru sectorul public se reflectă în modul următor: - sporirea numărului de experți judiciari și minimizarea volumului de muncă pentru unitate de expert judiciar; - organele de urmărire penală, procuraturile, instanțele judecătorești vor beneficia de rapoartele de expertiză judiciară în termen mai restrâns.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Implementarea proiectului nu necesită cheltuieli financiare. Toate aspectele privind remunerarea membrilor Comisiilor de calificare au fost examinate detaliat la etapa elaborării și promovării Legii nr. 191/2025 pentru modificarea unor acte normative.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Sectorul privat vor beneficia de expertiză judiciară și extrajudiciară în termen mai restrâns.
4.4. Impactul social
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal 4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
<i>Nu este aplicabil.</i>
4.5. Impactul asupra mediului
<i>Nu este aplicabil.</i>
4.6. Alte impacturi și informații relevante
<i>Nu este aplicabil.</i>
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
<i>Nu este aplicabil.</i>
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
<i>Nu este aplicabil.</i>
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
<i>Nu este aplicabil</i>
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional anunțul privind elaborarea proiectului și recepționarea propunerilor a fost publicat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției la compartimentul transparență decizională, la următorul link <https://www.justice.gov.md/ro/content/anunt-privind-initierea-procesului-de-elaborare-proiectului-hotararii-guvernului-cu-14>.

I. La data de 24 noiembrie 2025 prin scrisoarea nr. 05/2-11509 proiectul vizat a fost remis spre consultare prealabilă instituțiilor publice de expertiză judiciară:

- Centrului Național de Expertize Judiciare
- Centrului de Medicină Legală
- Direcției expertiza documentelor a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră
- Centrului tehnico-criminalistic și expertize judiciare al Inspectoratului General al Poliției,

MAI

- Centrului Național Anticorupție.

Versiunea inițială a proiectului cu obiecțiile și propunerile prezentate de instituțiile publice de expertiză judiciară a fost înregistrată la ședința secretarilor generali din data de 19 ianuarie 2026.

Urmare înregistrării la ședința secretarilor generali prin scrisoarea Cancelariei de Stat nr. DGPȘG-1765-18-69-510 din 19 ianuarie 2026, proiectul de hotărâre a fost remis spre avizare Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Sănătății, Centrului Național Anticorupție și Centrului Național de Expertize Judiciare, fiind recepționate avizele instituțiilor implicate în avizare.

Obiecțiile și propunerile acestora au fost incluse în tabelul de sinteză al obiecțiilor și propunerilor care este anexat la proiect.

II. În cadrul avizării repetate au fost recepționate avize și propuneri din partea autorităților și instituțiilor interesate, inclusiv din partea:

- Ministerului Sănătății;
- Ministerului Afacerilor Interne;
- Centrului Național Anticorupție;
- Centrului Național de Expertize Judiciare.

O parte semnificativă a propunerilor înaintate au fost acceptate integral sau parțial, proiectul fiind ajustat în vederea sporirii clarității, coerenței și previzibilității normelor.

Propunerile care nu au fost acceptate au fost motivate în sinteza obiecțiilor și propunerilor, anexată la proiect, întrucât fie excedau cadrului legal stabilit prin Legea nr. 68/2016, fie ar fi generat contradicții normative, suprapuneri de reglementare sau diminuarea standardelor de profesionalism urmărite prin proiect.

III. Urmare expedierii proiectului către expertiza anticorupție, potrivit informației din sistemul e- legiferare au prezentat lipsă de obiecții:

- Ministerului Sănătății;
- Ministerului Afacerilor Interne.

Proiectul a fost ajustat conform propunerii Ministerului Finanțelor.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul a fost supus expertizei anticorupție.

Astfel, Centrul Național Anticorupție s-a expus prin Raportul de expertiză Nr. EHG26/11221 din 27.02.2026. Recomandările Centrului au fost luate în considerare la definitivarea proiectului, fiind incluse în tabela de sinteză, anexată la proiect.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Urmare aprobării proiectului nu va fi necesară modificarea cadrului normativ.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

În vederea implementarea prevederilor proiectului actului normativ instituțiile publice de expertiză judiciară urmează să solicite desemnarea membrilor în comisiile de calificare și contestare în vederea emiterii ordinului de constituire a comisiilor.

Ministru

Vladislav COJUHARI

SINTEZA

la proiectul hotărârii Guvernului privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei de calificare, procedura de desfășurare a examenului de calificare a experților judiciari și modul de contestare a rezultatelor examenului de calificare, precum și modificarea unor hotărâri ale Guvernului

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică			
Ministerul Sănătății avizul nr. 24/225 din 26.01.2026	1.	La pct. 10 se propune înlocuirea cuvintelor „în cazul intentării procedurii” cu cuvintele „în cazul confirmării abaterii”, în scopul respectării principiului prezumției de nevinovăție și evitării interpretărilor care ar putea sugera existența unei vinovății anterior stabilirii acesteia printr-o procedură legală.	<p style="text-align: center;">Se acceptă parțial</p> <p>Scopul normei de la pct. 10 este unul de prevenție, iar în cazul confirmării abaterii aceasta va servi temei de revocare.</p> <p>Pentru claritate a fost completată norma de la 8.2. cu textul „sau dacă acesta a fost sancționat disciplinar pentru fapte ce pot aduce atingere exercitării mandatului”.</p>
	2.	La pct. 25 se propune revizuirea, întrucât formularea actuală este incompletă, fiind omise unele cuvinte care fac imposibilă înțelegerea clară a sensului normei. Totodată, se recomandă clarificarea expresă a regimului de remunerare pentru membrii Comisiei care nu sunt angajați ai instituției, inclusiv pentru secretarul Comisiei, pentru a exclude orice ambiguitate privind drepturile financiare ale acestora.	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Norma de la pct. 25 este clară. Prin urmare, membrii comisiei sunt remunerați în temeiul Legii nr. 68/2016 (art. 43 alin. (6), iar experții/specialiștii atrași la necesitate în baza prezentei hotărâri.</p> <p>Secretarul din fiecare instituție va asigura secretariatul în baza fișei postului.</p>
	3.	La pct. 34.4 și 64 se propune înlocuirea cifrei „15” cu cifra „5”, având în vedere că, în anumite specialități, acumularea unui număr atât de mare de expertize necesită o perioadă îndelungată	<p style="text-align: center;">Se acceptă parțial</p> <p>Se substituie cifra „15” cu cifra „10”, pentru menținerea unui grad de responsabilitate și profesionalism.</p>

		(ani de activitate), ceea ce face cerința excesivă și lipsită de raționalitate practică.	
	4.	La pct. 65 se propune textul „a 5 proiecte de rapoarte de expertize, din cele” de substituit cu textul „rapoartelor de expertiză”, pentru asigurarea corectitudinii gramaticale și a clarității juridico-lingvistice a textului normativ.	Se acceptă Textul a fost redactat gramatical.
Ministerul Afacerilor Interne Avizul nr. 38/ 368 din 03 februarie 2026	5.	În titlul proiectului, se propune excluderea cuvântului „precum” și substituirea cuvintelor „de Guvern” cu cuvintele „ale Guvernului”, întru eliminarea redundanței sintactice din formularea normativă.	Se acceptă A fost redactat.
	6.	În proiectul de hotărâre, se sugerează substituirea cuvântului „adoptare” cu cuvântul „aprobare”, or, potrivit art. 5 lit. b) din Legea cu privire la Guvern nr. 136/2017, pentru realizarea programului său de activitate, Guvernul exercită funcția de reglementare, prin care se asigură elaborarea și aprobarea cadrului normativ și instituțional necesar realizării programului de activitate al Guvernului și organizării executării legilor.	Nu se acceptă Terminologia utilizată de autorul proiectului este în corespundere cu art. 16 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.
	7.	În tot conținutul proiectului regulamentului, este imperativ ca cuvântul „entitate”, la orice formă gramaticală, să fie substituit cu cuvintele „instituție publică”, la forma gramaticală corespunzătoare, pentru a asigura uniformitatea limbajului juridic utilizat și coerența cadrului normativ	Nu se acceptă Noțiunea de „instituție publică” poate crea confuzii cu privire la instituția publică în sensul Codului civil și instituția publică de expertiză judiciară. În timp ce termenul de „entitate” în proiect este utilizată cu scop de delimitare a persoanei juridice de drept public care desemnează/revocă persoanele în comisie și se utilizează doar în pct. 8 și 10.

	8.	<p>Cuvintele „pagina oficială” și „pagina web oficială”, la orice forme gramaticale, se vor substitui cu cuvintele „site-ul web oficial”, la forma gramaticală corespunzătoare, întru adaptarea terminologiei proiectului regulamentului la prevederile Regulamentului cu privire la site-urile web oficiale ale autorităților și instituțiilor publice și la cerințele minime privind profilurile de socializare ale acestora, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 728/2023.</p>	<p>Se acceptă parțial Potrivit art. 56 alin. (5) din Legea 100/2017 cu privire la actele normative <i>actele normative pot fi aduse la cunoștință persoanelor și prin publicarea acestora pe paginile web oficiale ale autorităților publice sau prin afișarea lor în locuri autorizate.</i> Astfel, în tot proiectul se va opta pentru terminologia „pagina web oficială”.</p>
	9.	<p>Întrucât în Nota de fundamentare, autorul remarcă că: „Majoritatea membrilor Comisiei de calificare sunt experți judiciari de categoria întâi ori superioară, care se bucură de reputație ireproșabilă și dețin un nivel înalt de profesionalism”, se recomandă completarea capitolului II din proiectul regulamentului cu reglementări care să stabilească condițiile generale de selectare a membrilor în cadrul Comisiei de calificare (inclusiv pentru membrii indicați la pct. 3 subpct. 3.2. și 3.3.), or, se atestă că asemenea condiții juridice lipsesc.</p>	<p>Nu se acceptă Normele sunt clare și permit conducătorului instituției să decidă asupra componenței comisiei, or potrivit mecanismului în vigoare de selectare a membrilor în comisei, aceștia de asemenea se includ în ordin la propunerea conducătorului Instituției publice de expertiză judiciară, în speță CNEJ. Mai mult, condițiile sunt specificate deja, iar cu privire la membrii din mediul academic aceștia pot fi incluși la desemnare de către Instituția de învățământ superior.</p>
	10.	<p>Este necesară completarea pct. 4 din proiectul regulamentului, la final, cu cuvintele „prin act administrativ”, deoarece emiterea unui act administrativ, în sensul stabilit în contextul punctului prenotat, conferă forță juridică procedurii de delegare a membrilor în cadrul Comisiei de calificare și asigură funcționarea legală a acesteia.</p>	<p>Nu se acceptă Nu este necesară îngrădirea opțiunilor de desemnare de către instituțiile desemnatoare, pentru a nu crea confuzii între ordinul de constituire a comisiei și actul de desemnare.</p>
	11.	<p>Cu referire la pct.5 din proiectul regulamentului, se atrage atenția asupra faptului că Legea nr.68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nu prevede posibilitatea desemnării supleanților, cu excepția situațiilor expres prevăzute pentru Comisia de disciplină.</p>	<p>Nu se acceptă Potrivit art. 43. alin. (7) din Legea nr. 68/2016 regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de calificare, precum și procedura de desfășurare a examenului de calificare a experților judiciari și modul de contestare a rezultatelor</p>

			<p>examenului de calificare se aprobă de către Guvern.</p> <p>Astfel, legiuitorul a împuternicit Guvernul cu dreptul de a institui un mecanism fezabil de organizare și funcționare a Comisiei de calificare. Respectiv, practicile atestă că întrunirea unui număr suficient a membrilor comisiilor este adesea compromisă din vaste motive și în ipoteza în care expertul stagiar are la dispoziție 1 an pentru a participa la examenul de calificare, imposibilitatea întrunirii cvorumului periclitează drepturile candidatului de participare la examen.</p> <p>În acest context, în vederea respectării drepturilor candidaților și acordării șanselor egale de participare la examen, precum și pentru a depăși eventuale crize în convocarea ședințelor comisiilor urmează a fi desemnați supleanți potrivit aceluiași reguli. Or, Ministerul Justiției urmărește scopul asigurării sistemului de expertiză cu suficienți experți.</p>
	12.	<p>Totodată, pct.10 instituie o procedură distinctă pentru situația suspendării mandatului unui membru al Comisiei ca urmare a intentării unei proceduri disciplinare, stabilind că entitatea care l-a desemnat va numi un alt reprezentant, cu un mandat limitat la perioada suspendării. Astfel, prevederile pct.5 sunt în contradicție cu dispozițiile legale și se suprapun nejustificat cu mecanismul reglementat la pct.10. Prin urmare, se impune revizuirea pct.5, în coroborare cu pct.10, în vederea asigurării conformității cu Legea nr.68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Pct. 10 a fost revizuit, stabilindu-se că mandatul membrului suspendat, va fi exercitat de membrul supleant. De altfel, încă un argument în favoarea desemnării membrilor supleanți (subiect analizat mai sus).</p>
	13.	<p>Se sugerează revizuirea pct. 8 subpct. 8.5. din proiectul regulamentului, în sensul clarificării faptului că temei de încetare a calității de membru al Comisiei de calificare poate servi exclusiv modificarea raportului de serviciu, care afectează direct eligibilitatea stabilită la pct. 3 din același proiect.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Pct. 8 subpct. 8.5. din proiect a fost completat cu temeiul suplimentar.</p>

	14.	<p>La pct. 9 din proiectul regulamentului se propune substituirea cuvintelor „locul vacant” cu cuvintele „funcția vacantă”, iar a sintagmei „survenirii vacanței” cu sintagma „eliberării funcției”.</p>	<p>Se acceptă parțial Se concretizează că poate deveni vacant mandatul.</p>
	15	<p>La pct. 10 din proiectul regulamentului se prezumă că procedurile disciplinare pot fi intentate în privința membrilor Comisiei de calificare care au statut de expert judiciar. Totuși, proiectul nu reglementează expres procedura aplicabilă în situația în care membrii Comisiei desemnați potrivit pct. 3 subpct. 3.2 și 3.3, care nu dețin statut de expert judiciar, săvârșesc fapte ce pot angaja răspunderea juridică.</p>	<p>Se acceptă Subpct. 8.2. se completează cu temeiul privind sancționarea disciplinară.</p>
	16	<p>La subpct.13.5, se constată că formularea acestuia este prea generală și neprecizată, permițând interpretări arbitrare asupra competențelor Președintelui Comisiei. Pentru o aplicare clară și uniformă, se recomandă excluderea acestei clauze și reglementarea explicită a tuturor atribuțiilor Președintelui în cuprinsul pct.13, astfel încât să fie eliminate ambiguitățile.</p> <p>Suplimentar, pct.13 se va completa cu un subpunct cu următorul cuprins: „Înaintează conducătorului instituției publice de expertiză judiciară demersuri privind faptele expertului judiciar, membru al Comisiei sau candidat, care pot constitui abateri disciplinare, pentru depunerea sesizării la Comisia de disciplină a experților judiciari, în conformitate cu alin.(1) al art.60 din Legea nr.68/2016.”.</p> <p>Această completare este necesară deoarece, în prezent, proiectul de Regulament nu prevede în mod expres responsabilitatea Președintelui Comisiei de a semnala conducerii instituției eventualele abateri disciplinare ale membrilor sau candidaților Comisiei.</p>	<p>Se acceptă parțial Subpct.13.5 se completează cu textul de concretizare. Totodată, este imposibilă enumerarea expresă a orice acțiune pe care trebuie să o execute președinte deoarece presupune un exces de reglementare, dar și pentru evitarea blocajelor în ipoteze neindicării unei acțiuni, Or, activitatea unei comisii presupune un ansamblu de acțiuni inclusiv imprevizibile de la caz la caz. Pct.13 se completează cu un subpunct cu următorul cu textul propus.</p>

	17.	<p>La pct. 23 subpct. 23.10. din proiectul Regulamentului se propune completarea, la final, cu cuvintele „care nu contravin legislației”, fapt care va garanta că funcționarea administrativă a Comisiei de calificare se va înscrie strict în limitele respectării principiului legalității.</p>	<p>Se acceptă Textul a fost redactat</p>
	18.	<p>La pct.24 și pct.27, textul „privind eliberarea licenței/anexei de expert judiciar” nu reflectă în mod corect scopul regulamentului și complexitatea atribuțiilor Comisiei și ale Secretarului acesteia. Activitățile prevăzute la aceste puncte includ examinarea și evaluarea candidaților, organizarea și desfășurarea examenului de calificare, gestionarea documentelor, evidența experților și specialiștilor, precum și comunicarea hotărârilor Comisiei, aspecte care depășesc strict aria „eliberării licenței/anexei”.</p> <p>Așadar, se recomandă excluderea textului menționat supra pentru a asigura corectitudinea și acoperirea completă a atribuțiilor Comisiei și ale Secretarului acesteia.</p>	<p>Se acceptă În vederea excluderii dublajelor textul propus a post exclus.</p>
	19.	<p>La pct. 25 din proiectul Regulamentului se sugerează a fi revizuit, deoarece prevederile acestuia intră în contradicție cu prevederile art. 43 alin. (6) din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, or, conform art. 43 alin. (6) din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, pentru fiecare ședință la care participă, membrii Comisiei de calificare, inclusiv cei desemnați din rândul funcționarilor publici, beneficiază de o indemnizație echivalentă cu a zecea parte din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitată din mijloacele financiare alocate instituției publice de expertiză judiciară de la bugetul de stat, însă nu mai mult decât pentru 3 ședințe pe lună. În schimb, potrivit proiectului de Regulament, indemnizația este prevăzută doar pentru expertul/specialistul atras de Comisie pentru evaluarea candidaților, fără a include expres membrii Comisiei de calificare.</p>	<p>---</p> <p>Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, reglementează achitarea membrilor și pentru evitarea dublajelor de reglementare în prezentul proiect nu a fost repetat.</p> <p>În schimb, s-a oferit posibilitatea de a remunera expertul/specialistul atras de Comisie pentru evaluarea candidaților în vederea motivării acestora de a presta o muncă în cadrul comisiei.</p>

	20	La pct.29, după cuvintele „de Ministerul Justiției” se completează cu „sau un expert internațional”. Aceasta va permite Comisiei să atragă, pe lângă experții din Registrul de stat al experților judiciari, și experți internaționali calificați în domeniul respectiv. Completarea va extinde opțiunile Comisiei pentru evaluarea probelor examenului și va asigura accesul la expertiză specializată care poate lipsi în cadrul Registrului național, inclusiv prin participarea on-line, fără a afecta cadrul legal existent.	-- Norma permite atragerea experților internaționali.
	21.	La pct.33, se propune completarea prevederii astfel încât, printre actele necesare prevăzute la art.43 alin.(2) din Legea nr.68/2016, să fie inclusă și dovada efectuării stagiului profesional, respectiv contractul de stagiu și raportul final de evaluare la finalizarea acestuia.	--- Actele enumerate se regăsesc la pct. 34.
	22.	În conținutul pct. 34 din proiectul regulamentului, în cadrul referinței la „Legea nr. 68/2016”, este obligatorie indicarea exactă și completă a denumirii actului normativ la care se face trimitere, pentru a menține un standard înalt de precizie juridică.	Nu se acceptă Denumirea integrală a Legii nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar legii a fost indicată în clauza de adoptare. Mai mult, este imposibilă confuzia legii atît timp cît este indicat nr. și anul de adoptare al acesteia, iar repetarea denumiri legii la toate trimiterile pe parcursul regulamentului va aglomera excesiv textul acestuia, precizia juridică fiind perfect asigurată prin elementele de identificare a legii deja incluse.
	23.	La pct.34 subpct.34.4. se propune substituirea cifrei „15” cu cifra „5”, deoarece menținerea condiției de prezentare a unui număr atît de mare de rapoarte va îngreuna semnificativ activitatea Comisiei și va genera un timp de examinare extrem de mare pentru candidați.	Se acceptă parțial Se substituie cifra „15” cu cifra „10”, pentru menținerea unui grad de responsabilitate și profesionalism.

		<p>Mai mult, prevederile pct.65, care permit Comisiei să selecteze 5 rapoarte din cele 15, lasă loc pentru imparțialitate și subiectivism, deoarece nu sunt definite criterii clare de selecție.</p> <p>Astfel, în funcție de caz, rapoartele pot fi alese după criterii diferite, ceea ce afectează uniformitatea evaluării.</p> <p>Totodată, nu este necesar ca un număr atât de mare de rapoarte să fie prezentat, având în vedere că, conform subpct. 34.2, candidatul prezintă raportul privind stagiul profesional, care include informații detaliate despre activitățile practice desfășurate.</p> <p>În acest mod, reducerea numărului de rapoarte de la 15 la 5 va eficientiza procesul de examinare, va reduce birocratizarea și va contribui la o evaluare mai clară și mai obiectivă.</p>	
	24.	<p>După pct.34 se recomandă completarea cu un punct suplimentar cu următorul cuprins: „Candidatul care a depus actele cu încălcarea termenului prevăzut la pct.34 nu este admis la examenul de calificare.”.</p> <p>Această completare este necesară pentru a clarifica consecințele nerespectării termenelor, a asigura aplicarea uniformă a regulamentului și pentru a preveni situațiile de excepție sau interpretările subiective privind admiterea la examen.</p>	-- Procedura de primire a actelor, termenul și decăderea din dreptul de a participa la examen este reflectată la pct. 35.
	25.	<p>La pct. 43 din proiectul regulamentului, se recomandă expunerea într-o nouă redacție a subpct. 43.1., cu următorul cuprins: „cadru normativ relevant domeniului expertizei judiciare”, cu ulterioara enumerare a actelor normative vizate.</p> <p>Completiv, la subpct. 43.1.1. și 43.1.2. ale aceluiași punct, cuvintele „în domeniul expertizei judiciare” se vor exclude, din cauza sensului superfluu. Subpct. 43.1.3 se recomandă expunerea într-o nouă redacție, cu următorul cuprins: „Legii nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și cadrul normativ secundar acesteia”.</p>	Se acceptă Se redactează potrivit propunerii.

	26.	<p>După pct.46, se consideră relevantă completarea cu un punct suplimentar cu următorul cuprins: „Candidatul care deține licență de expert judiciar și se prezintă la examen pentru o nouă specialitate, este scutit de examenul la proba scrisă, pentru care i se acordă punctajul maxim.”. Astfel, prevederile expuse vor asigura echitate și proporționalitate în evaluarea candidaților care deja dețin competențele demonstrate prin licența anterior obținută. Totodată, evită repetarea inutilă a probei scrise, eficientizează procesul de examinare și contribuie la o aplicare clară și uniformă a regulamentului pentru candidații care solicită calificarea într-o nouă specialitate, fără a afecta/compromite obiectivitatea procedurii de evaluare.</p>	<p>Nu se acceptă Acordarea punctajului maxim din start este inadmisibilă. Or, expertul ipotetic și la prima calificare ar putea să nu obțină un punctaj maxim. Astfel, pentru menținerea unui standard de profesionalism acesta va participa la următoarea calificare pe poziții generale și nediscriminatorii.</p>
	27.	<p>Totodată, se consideră judicios ca prevederile propuse la pct. 42–46 să fie incluse în Capitolul VI, întrucât acestea vizează organizarea și desfășurarea probei scrise. Această structurare asigură coerența regulamentului și facilitează consultarea și aplicarea uniformă a dispozițiilor referitoare la examenul scris.</p>	<p>Nu se acceptă Acțiunile prevăzute la pct. 42–46 reprezintă acțiuni preparatorii care necesită a fi efectuată pînă la proba scrisă. Cap. VI „Proba scrisă”, reprezintă nemijlocit desfășurarea unei etape a examenului cu participarea deja a candidaților. Respectiv modificarea textului conform propunerii va crea confuzii cu privire la desfășurarea probei scrise.</p>
	28.	<p>La pct.60, se propune substituirea cifrei „80” cu „70” și a cifrei „40” cu „35”, întrucât această modificare va permite promovarea probei scrise cu nota minimă 7, asigurând coerența cu prevederile punctelor 68 și 69 ale regulamentului. În același timp, ajustarea valorilor nu diminuează substanța evaluării, menținând criteriile minime pentru fiecare compartiment și păstrând rigurozitatea examenului.</p>	<p>Nu se acceptă Având în vedere că este necesară asigurarea unui nivel înalt de profesionalism al experților judiciari și organizarea examenului în instituțiile publice de expertiză judiciară, candidații vor putea participa repetat după o pregătire suplimentară.</p>
	29.	<p>La pct. 63 din proiectul regulamentului apare un aspect ambiguu cu referire la textul „audio (video)”, or, absența unei conjuncții, cum ar fi „sau”/„și/sau” între cuvintele „audio” și „video” poate crea incertitudini pentru instituția publică de</p>	<p>Se acceptă S-a optat pentru conjuncția „sau”. A fost corelat pct. 75.</p>

		<p>expertiză cu privire la caracterul obligatoriu sau facultativ al înregistrării video a probei verbale.</p> <p>În același context, se atrage atenția că, la pct. 75 din proiectul regulamentului apare o divergență în legătură cu procedura de contestare, deoarece autorul indică despre audierea „materialului audio” din cadrul probei verbale, însă fără a specifica regulile de examinare a înregistrărilor video sau obligativitatea realizării acestora. În asemenea conjunctură, se recomandă identificarea și specificarea exactă a tipului de înregistrare obligatoriu în cadrul probei verbale, precum și opțiunile facultative, după caz. Concomitent, este esențială corelarea punctelor menționate, întrucât dacă se admite înregistrarea video la proba scrisă, atunci și Comisia de contestare ar trebui să aibă obligația de a viziona/examina înregistrarea video, nu doar de a audia „materialul audio”.</p>	
	30.	La pct.64 se propune de substitui cifra „15” cu „5”	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Se substituie cifra „15” cu cifra „10”, pentru menținerea unui grad de responsabilitate.</p>
	31.	<p>Punctul 65 se propune a fi reformulat astfel: „În cadrul probei verbale, candidatul face o prezentare privind 5 proiecte de rapoarte de expertize, prin explicarea modului practic de efectuare a expertizei.”</p> <p>Respectiv, se va simplifica textul, se va elimina ambiguitățile privind selecția rapoartelor și se va pune accent pe prezentarea efectivă a modului practic de realizare a expertizei, menținând obiectivitatea și claritatea procedurii de evaluare a probei verbale.</p>	<p>---</p> <p>Propunerea este în corespundere cu redacția pct. 65.</p>
	32.	La pct.66, textul „și altele, pe care le consideră necesare” se propune a fi substituit cu textul: „și alte întrebări, pe care le consideră necesare”, în vederea eliminării ambiguității expresiei inițiale.	<p>Se acceptă</p> <p>Se concretizează textul prin substituirea cuvintelor „și altele” cu „și alte întrebări”.</p>

	33.	<p>În conținutul capitolului VIII din proiectul regulamentului, se consideră indispensabilă specificarea faptului dacă, în cadrul procedurii de contestare urmează a fi aplicate exigențele Codului administrativ nr. 116/2018 și completarea, după caz, a acestuia cu regulile aplicabile.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Prevederile Codului administrativ sunt aplicabile raporturilor administrative indiferent dacă acest fapt este specificat expres în actul normative. Or, potrivit art. 1 și 2 din Cod, legislația administrativă reprezintă cadrul juridic principal prin care se asigură reglementarea raporturilor administrative la desfășurarea activității administrative. Anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domeniul specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod. Astfel, prevederile din cod se aplică corespunzător, la necesitate și în măsura în care prin regulamentul în curs de elaborare nu este prevăzut altfel. În context, este inoportună dublarea prevederilor codului.</p>
	34.	<p>La pct. 75, sintagma „3 zile” se propune a fi substituită cu „5 zile”, deoarece acest timp va permite Comisiei de contestare să dispună de timp suficient pentru examinarea atentă a lucrării candidatului și a materialului audio, asigurând o evaluare completă și obiectivă a contestației, fără a afecta drepturile candidatului.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Cifra „3” a fost substituită cu cifra „5”.</p>
	35.	<p>Din sensul juridic al sintagmei „sub supravegherea comisiei”, întrebuintată la pct. 51 din proiectul regulamentului, se deduc două accepțiuni: 1) la proba scrisă trebuie să fie prezenți toți membrii Comisiei de calificare; 2) la proba scrisă trebuie să fie prezent un anumit număr de membri ai Comisiei</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Potrivit pct. 18. din Regulament, ședințele Comisiei sunt deliberative dacă la lucrările acesteia participă cel puțin 4 membri, din care minimum 2 sunt experți judiciari.</p>

		de calificare. Prin urmare, utilizarea termenului „comisie” fără precizarea numărului necesar de membri prezenți la supravegherea probei scrise poate fi problematică. Dacă interpretarea juridică ar presupune prezența obligatorie a tuturor celor cinci membri, absența unui singur membru ar putea genera contestarea întregii probe pe motive de procedură. Așadar, este obligatorie completarea punctului respectiv cu o opțiune normativă clară, pentru a elimina orice dubiu de interpretare restrictivă sau extensivă cu privire la prezența membrilor Comisiei de calificare la proba scrisă a examenului.	Astfel, examenul poate fi desfășurat dacă avem un număr de 4 membri ai comisiei.
	36.	Se remarcă utilizarea sintagmei vagi „acelorași reguli” la pct. 72 din proiectul Regulamentului, fără indicarea expresă a normelor juridice aplicabile. O asemenea formulare nu corespunde exigențelor de claritate, precizie și previzibilitate ale normei juridice, motiv pentru care se impune substituirea acesteia cu o normă de trimitere expresă, cu indicarea exactă a dispozițiilor aplicabile.	Nu se acceptă Norma integrală este următoarea: 72. Comisia de contestare se constituie concomitent cu comisia de calificare potrivit aceluiași reguli și funcționează conform modului de organizare și funcționare a Comisiei de calificare. Respectiv, toate elementele din regulamentul care se referă la modul desemnare, condițiile ce trebuie să le întrunească membrul, constituire, drepturi și obligații, cvorum, etc. sunt aplicabile comisiei de contestare. Atragem atenția, că formula „acelorași reguli” este în uz larg în actele normative și nu trezește neclarități.
	37.	Întrucât proiectul în cauză vizează inclusiv modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1411/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind activitatea Comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari, Regulamentului privind condițiile de desfășurare și promovare a examenului de calificare pentru atribuirea calității de expert judiciar și a modelului licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar, se reliefează că, la dosarul de însoțire al proiectului de act normativ lipsește tabelul comparativ, întocmit conform modelului indicat în anexa nr. 3 la Legea nr. 100/2017 cu privire	Se acceptă Tabelul a fost întocmit.

		la actele normative, fapt ce contravine art. 40 lit. f) din aceeași lege.	
Centrul Național Anticorupție Nr. 06/2/2129 din 06.02.2026	38.	<p>La punctele 1 și 28 potrivit proiectului Regulamentului, analiza normelor relevă o limitare nejustificată a aplicabilității acestora doar asupra persoanelor care nu dețin calitatea de expert judiciar (numit generic debutanți). Această abordare exclude din aria de aplicare experții judiciari care solicită calificarea într-o specialitate nouă, creând o neconcordanță cu punctul 12 din proiect, care stabilește expres atribuția Comisiei de a organiza și desfășura examenul de clarificare inclusiv pentru persoanele care solicită calificare într-o specialitate de expertiză judiciară.</p> <p>În scopul eliminării lacunelor normative, se recomandă completarea în textul normelor analizate a cuvintelor ”atribuirea calității de expert judiciar” cu cuvintele ”sau calificarea într-o nouă specialitate” la caz gramatical corespunzător.</p>	Se acceptă Textul a fost redactat conform propunerii.
	39.	<p>la subpunctul 3.1., acesta este formulat echivoc cu privire la reprezentantul instituției publice de expertiză judiciară desemnat membru al Comisiei.</p> <p>Nu se precizează dacă acesta este din cadrul instituției publice de expertiză judiciară în cadrul căreia a fost constituită Comisia sau din cadrul oricărei alte instituții. Această omisiune poate genera incertitudini procedurale privind competența, responsabilitatea administrativă și subordonarea funcțională a președintelui Comisiei.</p> <p>Respectiv, pentru eliminarea ambiguităților și asigurarea coerenței instituționale în procesul de constituire și funcționare a Comisiei, se recomandă completarea cuvintelor ”instituției publice de expertiză judiciară” cu cuvintele ”în care se constituie Comisia”.</p>	Se acceptă Textul a fost redactat.
	40.	la subpunctul 3.3., includerea expresă a Academiei ”Ștefan cel Mare” nu este justificată prin prisma profilului instituțional și a atribuțiilor sale principale, orientate	Se acceptă Din spiritul propunerii rezultă că urmează a fi exclusă „Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”.

		<p>preponderent spre formarea profesională în domeniul ordinii publice, securității și apărării.</p> <p>Limitarea reprezentării mediului academic la o instituție cu profil specializat generează o abordare restrictivă, deoarece se ignoră diversitatea specialităților de expertiză judiciară și exclude specialiști din alte domenii (tehnic, economic, ecologic, IT etc.).</p> <p>Se recomandă excluderea textului ”al Academiei ”Ștefan cel Mare”.</p>	
	41.	<p>la subpunctul 3.4., conținutul acestuia contravine articolului 43 alineatul (5) din Legea nr.68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, care stabilește expres că majoritatea membrilor Comisiei de calificare sunt experți judiciari de categoria întâi ori superioară, care se bucură de reputație ireproșabilă și dețin un nivel înalt de profesionalism. Prin urmare, având în vedere caracterul imperativ al Legii nr.68/2016, se recomandă reformularea normei astfel încât să corespundă prevederilor legii citate.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Comisia se constituie din 5 membri: 2 (reprezentant al Ministerului Justiției și al mediului academic) și 3 (2 experți judiciari și 1 reprezentant al instituției publice de expertiză judiciară, în care se constituie Comisia, de nivel de conducere, ce deține licență de expert judiciar în cel puțin 2 specialități).</p> <p>Respectiv, Majoritatea sunt experți judiciari. Or, 3 din 5 reprezintă majoritate.</p> <p>Astfel, norma este în corespundere cu prevederea legală.</p>
	42.	<p>La punctul 4 potrivit proiectului Regulamentului, se prevede că „Membrii Comisiei se delegă de către ministrul justiției și instituțiile de învățământ, la solicitarea conducătorului instituției publice de expertiză judiciară.”</p> <p>Această normă prezintă confuzii și contradicții juridice, deoarece conform punctului 3, Comisia include membri din entități diferite: Ministerul Justiției, mediul academic și experți ai instituției publice de expertiză judiciară.</p> <p>Formularea punctului 4 poate fi interpretată eronat ca atribuind Ministerului Justiției delegarea inclusiv a membrilor</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Norma a fost clarificată.</p>

		<p>din cadrul instituției publice de expertiză judiciară, ceea ce ar genera încălcarea principiul legalității și al competenței instituționale.</p> <p>Prin urmare, se recomandă reformularea normei în sensul stabilirii că membrii Comisiei se delegă de entitatea de proveniență a fiecărui membru.</p>	
	43.	<p>La punctul 8 potrivit proiectului Regulamentului, pentru asigurarea competenței profesionale a membrilor Comisiei, se recomandă completarea temeiurilor de încetare a calității de membru care presupune nepromovarea Comisiei de evaluare a experților judiciari.</p> <p>Respectiv, se recomandă completarea cu un punct nou care va următorul cuprins: ”8.7. nepromovarea Comisiei de evaluare a experților judiciari”.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Textul a fost încadrat după subpct. 8.4. potrivit structurii logice. Subpunctele următoare au fost renumerotate.</p>
	44.	<p>La punctul 23 subpunctul 23.6. potrivit proiectului Regulamentului, prevederile acestuia se impun a fi reanalizate în coroborare cu punctul 12 subpunctul 12.4. potrivit proiectului, care stabilește că admiterea candidaților la examenul de calificare se aprobă de către Comisie.</p> <p>Având în vedere că admiterea candidaților este atribuția exclusivă a Comisiei, lista candidaților nu poate fi decât rezultatul unei decizii a acesteia.</p> <p>Respectiv, pentru a nu admite interpretări ambigue se propune următorul cuprins pentru subpunctul analizat:</p> <p>”23.6. întocmește lista candidaților admiși la examenul de calificare, aprobată de Comisie, și informează candidații cu privire la data, ora și locul desfășurării examenului.”.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Textul a fost modificat.</p>
	45.	<p>La punctul 34 subpunctul 34.4., punctul 64 și punctul 65 potrivit proiectului Regulamentului, în vederea eficientizării procesului de evaluare, prin concentrarea pe relevanța și calitatea materialelor, eliminarea barierelor administrative disproporționate, și a optimizării accesului candidaților la</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Numărul de rapoarte de expertiză a fost redus de la 15 la 10, pentru menținerea unui grad de responsabilitate și profesionalism</p>

		examenul de calificare, se recomandă reducerea numărului de proiecte de rapoarte de expertiză judiciară de la 15 la 5 proiecte.	
	46.	<p>La punctul 43 potrivit proiectului Regulamentului, în vederea eficientizării procesului de evaluare, prin prioritizarea competențelor analitice și a capacității de corelare a cunoștințelor candidatului, se recomandă reducerea numărului total de întrebări de la 100 la 80. Această măsură permite creșterea gradului de complexitate a subiectelor și asigurarea unei selecții riguroase, descurajând memorarea mecanică în favoarea raționamentului logic. Respectiv, se propune următorul cuprins: ”43. Proba scrisă se desfășoară în baza unui test-grilă din 80 de întrebări, structurate în două părți a câte 40 de întrebări fiecare, care are menirea de a verifica cunoștințele candidatului în următoarele două domenii: [...]”. În consecință, reieșind din obiecțiile expuse supra, pentru menținerea raportului de 75%, la punctul 60 potrivit proiectului Regulamentului, cifrele ”80” și ”40” se vor substitui cu cifrele ”60” și ”30”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Pentru menținerea unui grad de responsabilitate și profesionalism se mențin 100 de întrebări, or, prin comparație cu procedura de accesare în alte profesii conexe justiției acest număr este unul minim.</p>
	47.	<p>La punctul 62 potrivit proiectului Regulamentului, se observă o reglementare lacunară a termenului în care Comisia informează candidatul despre hotărârea sa privind nepromovarea probei scrise. Expresia utilizată în proiect de genul ”Hotărârea se remite candidatului respectiv fără a fi publicată” are un sens prea larg, aceasta vizează doar modalitatea de comunicare, nu și termenul în care Comisia este obligată să informeze candidatul.</p> <p>Lipsa unor termene clare în această situație creează premise pentru abuzuri și, în consecință, poate fi considerat coruptibil. În plus, lipsa unui termen de comunicare aduce atingere dreptului la apărare și accesului liber la justiție, deoarece face incert momentul în care începe a curge termenul de contestare, riscând respingerea cererii de contestare ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>A fost instituit termenul de 3 zile lucrătoare.</p>

		<p>Pentru a evita orice interpretare eronată, se recomandă stabilirea unui termen expres în care Comisia remite candidaților care nu au promovat proba scrisă hotărârea sa și precizarea momentului de la care acest termen începe să curgă.</p>	
	48.	<p>La punctele 70 și 76 potrivit proiectului Regulamentului, norma analizată stabilește obligativitatea publicării hotărârii Comisiei privind rezultatele probei verbale și a hotărârii privind rezultatele examinării contestației exclusiv pe pagina web a instituției publice de expertiză judiciară.</p> <p>Însă, se observă omisiunea de a reglementa obligația, modul și termenul de comunicare a hotărârilor respective către candidați care nu au promovat proba/probele și care au depus contestații. Această lipsă de previzibilitate încalcă dreptul candidatului la apărare și acces liber la justiție. În absența unei comunicări certe, momentul de la care începe să curgă termenul de contestare devine incert, fapt ce poate genera respingerea cererii de contestare ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.</p> <p>Prin urmare, se recomandă reglementarea în textul normelor a obligației, modului și a termenului de comunicare a hotărârii privind rezultatele probei verbale și a hotărârii privind rezultatele examinării contestației către candidați care nu au promovat examenul de calificare și precizarea momentului de la care acest termen începe să curgă.</p> <p>Pe cale de consecință, se impune revizuirea punctului 74 potrivit proiectului Regulamentului conform obiectiilor expuse, astfel încât să se prevadă că momentul în care începe a curge termenul de contestare este de la data comunicării hotărârilor Comisiei candidatului care nu a promovat examenul de calificare, și nu de la data publicării pe paginile web oficiale a rezultatelor probelor scrise și verbale.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Data publicării pe paginile web oficiale a rezultatelor probelor scrise și verbale, sunt certe și clare, iar data recepționării hotărârilor poate fi incertă, sau cu rea-credință amânată.</p> <p>Astfel, pentru evitarea subiectivismului s-a stabilit o dată care poate fi certă, uniformă, clară și calculabilă, or procedura de contestare reprezintă evaluarea repetată a aceleiași prestații a candidatului, nefiind necesară argumentări suplimentare de către candidat.</p>
	49.	<p>Subsecvent, conform articolului 25 alineatul (1) al Legii integrității nr.82/2017, ”Eficiența cultivării climatului de</p>	<p>Se acceptă.</p>

		<p>integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mass mediei”.</p> <p>Potrivit articolului 25 alineatul (3) litera a), articolului 28 alineatul (4) din Legea prenotată, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua concomitent cu efectuarea expertizei juridice a proiectului actului normativ. În procesul de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor actelor normative se aplică prevederile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative. În același timp, potrivit articolului 36 alineatul (2) din Legea nr.100/2017, ”Proiectul actului normativ, însoțit de nota de fundamentare și de sinteză, se expediază Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție.”</p> <p>Urmare celor expuse, după finalizarea procedurii de avizare, întocmirea sintezei și definitivarea proiectului de hotărâre a Guvernului privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei de calificare, procedura de desfășurare a examenului de calificare a experților judiciari și modul de contestare a rezultatelor examenului de calificare, precum și modificarea unor hotărâri de Guvern, solicităm expedierea acestuia către Centrul Național Anticorupție, pentru a fi supus expertizei anticorupție.</p>	<p>Proiectul va fi expediat pentru expertiză anticorupție.</p>
<p>Centrul Național de Expertize Judiciare Nr. 043/08 din 06.02.2026</p>	<p>50.</p>	<p>La sbp.3.1 ”un reprezentant al instituției publice de expertiză judiciară, de nivel de conducere, ce deține licență de expert judiciar în cel puțin 2 specialități, care este și președinte al Comisiei”.</p> <p>Nu este clar care instituție, în care se desfășoară examenul sau alta. Contravine art. 43, alin (5) L68/2016. Menținerea textului ”ce deține licență de expert judiciar în cel puțin 2 specialități”, prezintă cerințe suplimentare față de prevederile cadrului normativ de bază.</p> <p>De reformulat: 1) un reprezentant al instituției publice de expertiză judiciară în care se desfășoară examenul, de nivel de</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Norma legală de la art. 43 alin. (5) este dispozitivă și nu restrictivă cu privire la selectarea membrilor comisiei de calificare.</p> <p>Proiectul stabilește modul de constituire și nu reprezintă o cerință suplimentară întrucât, obiectul proiectului nu este reproducerea/dublarea normei din lege, ci organizarea modului de constituire a acesteia, pentru spor de claritate și excluderea la maxim a factorului subiectiv al conducătorului instituției la numirea membrilor comisiei.</p>

		<p>conducere, ce deține categoria superioară ori întâi, care este și președinte al Comisiei;</p>	<p>Mai mult, în numeroasele discuții a fost vociferată de către conducerea tuturor instituțiilor publice de expertiză judiciară necesitatea identificării unei motivații pentru accesarea experților în mai multe specialități, or este inoportună menținerea unor experți pe anumite specialități de expertiză nesolicitate. Astfel, acest criteriu va stimula experți să acceadă în mai multe specialități, obiectiv al conducătorilor acestor instituții.</p>
	51.	<p>La sbp.3.3 ”un reprezentant din mediul academic al Academiei „Ștefan cel Mare” sau Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, care contribuie la formarea experților judiciari”;</p> <p>Contravine art. 43, alin (5) L68/2016, mai mult, aceste instituții nu contribuie la formarea experților judiciari. Menținerea textului propus prezintă cerințe suplimentare față de prevederile cadrului normativ de bază.</p> <p>Substituirea reprezentantului din mediului academic cu un expert judiciar ce deține categoria superioară ori întâi.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Au fost excluse inclusiv la solicitarea Centrului Național Anticorupție Instituțiile respective de învățământ superior.</p> <p>Totodată, norma legală este dispozitivă cu privire la membrii care nu sunt din componența majoritară.</p>
	52.	<p>La sbp.3.4 doi experți judiciari din cadrul instituției publice de expertiză judiciară în care se constituie Comisia, care au un stagiu în profesie de cel puțin 5 ani și dețin calificare în cel puțin 3 specialități.</p> <p>Contravine art. 43, alin (5) L68/2016. Acest lucru contravine și celor expuse în Nota de fundamentare, autorul remarcă că: „Majoritatea membrilor Comisiei de calificare sunt experți judiciari de categoria întâi ori superioară, care se bucură de reputație ireproșabilă și dețin un nivel înalt de profesionalism” Analogic obs.1 și 2 Lipsesc prevederi cu referire la reputația ireproșabilă și nivelul înalt de profesionalism a membrilor CCEJ, contrar art. 43, alin (5) L68/2016. Suplimentar se recomandă completarea capitolului II</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Pct. 2 a fost completat cu subpct. 2.1.-2.3., care stabilesc cerințe privind reputația ireproșabilă a membrilor comisiei.</p> <p>Legea este dispozitivă și nu restrictivă cu privire la selectarea membrilor comisiei de calificare.</p> <p>Potrivit art. 43. alin. (7) din Legea nr. 68/2016 regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de calificare, precum și procedura de desfășurare a examenului de calificare a experților judiciari și modul de contestare a rezultatelor examenului de calificare se aprobă de către Guvern.</p>

		<p>din proiectul regulamentului cu reglementări care să stabilească condițiile generale de selectare a membrilor în cadrul Comisiei de calificare (inclusiv pentru membrii indicați la subpct. 3.2. și 3.3.), or, se atestă că în proiectul vizat asemenea condiții juridice lipsesc.</p> <p>De substituit cu textul: ”doi experți judiciari din cadrul instituției publice de expertiză judiciară în care se constituie Comisia, care dețin categoria superioară ori întâi și se bucură de reputație ireproșabilă și dețin un nivel înalt de profesionalism.” Suplimentar se recomandă completarea capitolului II din proiect.</p>	<p>Astfel, legiuitorul a împuternicit Guvernul cu dreptul de a institui un mecanism fezabil de organizare și funcționare a Comisiei de calificare. Respectiv, proiectul stabilește modul de constituire și nu reprezintă o cerință suplimentară întrucât, obiectul proiectului nu este reproducerea/dublarea normei din lege, ci organizarea modului de constituire a acesteia, pentru spor de claritate și excluderea la maxim a factorului subiectiv al conducătorului instituției la numirea membrilor comisiei.</p>
	53.	<p>Sbp. 12.2. ”adoptarea hotărârii privind atribuirea statutului de expert judiciar și înaintarea propunerii ministrului justiției de eliberare a licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar, sau anexei la licență pentru calificarea într-o nouă specialitate;”</p> <p>Ajustarea proiectului în vederea omiterii lacunei identificate și anume atribuția Comisiei de calificare de a acorda la obținerea calificării gradul de calificare de expert judiciar de categoria a treia (art. 56, alin (2) L68/2016) or, se atestă că în proiectul vizat asemenea condiții juridice lipsesc.</p> <p>De substituit cu textul: ”adoptarea hotărârii privind atribuirea statutului de expert judiciar, acordarea gradului de calificare de expert judiciar de categoria a treia și înaintarea propunerii ministrului justiției de eliberare a licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar, sau anexei la licență pentru calificarea într-o nouă specialitate;”</p>	<p>Se acceptă Textul a fost redactat.</p>
	53.	<p>La sbp.12.3 ”examinarea necesităților de dezvoltarea a noilor specialități, după caz înaintarea demersurilor către autoritățile competente în legătură cu această competență”.</p> <p>Lovită de caducitate, nu dispune de instrumente pentru evaluarea pieței, ar trebui să se întrunească în mai multe ședințe,</p>	<p>Nu se acceptă Este o atribuție dispozitivă, la necesitate, pentru flexibilitate și dezvoltare, care să permită comisiei să funcționeze.</p>

		<p>nu numai de desfășurare a examenului, etc. etc. , cheltuielile vor crește nejustificat. De exclus</p>	<p>Norma este inclusă pentru a oferi posibilitatea de depășire a eventualelor crize, ce pot apărea în viitor și nu pentru trecut. Scopul proiectului este de a asigura efectuarea expertizelor și a actului de justiție, nu de reducere a cheltuielilor.</p>
	54.	<p>La sbp.12.4 admiterea candidaților la examenul de calificare Este scris expres mai jos la p.35 mai mult, CCEJ trebuie să se întrunească în mai multe ședințe: - soluționarea admiterii, etc., cheltuielile vor crește nejustificat. De exclus</p>	<p>Nu se acceptă Punctele criticate au diferit obiect de reglementare. La 35 este procedura de depunere a actelor în interacțiune cu secretarul comisiei. La 12 sunt atribuțiile comisiei în legătură cu calificarea experților judiciari.</p>
	55.	<p>La p.20 ”Membrul (membrii) Comisiei, dacă are (au) o opinie separată față de o anumită decizie, o expune (expun) în scris. Acest document se anexează la dosar fără a i se da citire.” Există riscul de a accede în profesie persoane cu o formare slabă, beneficiarul ar trebui să cunoască, că în privința lui a existat o opinie separată – după modelul judecătorilor, inclusiv pentru asigurarea transparenței procesului. 20.Membrul (membrii) Comisiei, dacă are (au) o opinie separată față de o anumită hotărâre, o expune (expun) în scris. Acest document se anexează la dosar și se publicată pe site-ul instituției de expertiză. Sau se poate completa la final p.19 de mai sus cu textul ”împreună cu opiniile separate”.</p>	<p>Nu se acceptă Norma nu aduce plus valoare la formarea experților. Or, persona accede în profesie indiferent dacă există sau nu opinie separată.</p>
	56.	<p>Capitolul IV. ”Particularitățile activității comisiei privind eliberarea licenței/anexei de expert judiciar”. Textul p. 24-27 nu reflectă scopul redat de denumirea capitolului. Pentru a asigura o bună funcționare a CCEJ, toate drepturile și obligațiile participanților la acest exercițiu urmează a fi reflectate într-un singur pct., evitându-se dispersarea acestora pe tot parcursul AN.</p>	<p>Nu se acceptă Propunerea este pur tehnică și nu intervine în conceptul proiectului. Normele au fost grupate potrivit rolului acestora și contribuie la structura logico-juridică a proiectului.</p>

		De exclus Ideile esențiale de integrat în alte pct. ale AN.	
	57.	<p>La p.29 - Pentru evaluarea probelor examenului Comisia poate atrage un expert din Registrul de stat al experților judiciari ținut de Ministerul Justiției, calificat în specialitatea în care urmează să se califice candidatul, iar în lipsa acestuia, un specialist cu studii potrivit Listei domeniilor de formare profesională corespunzător specialităților de expertiză judiciară și de atragere ad-hoc a persoanelor recunoscute în calitate de experți judiciari, aprobată prin ordin al ministrului justiției, sau un expert internațional care efectuează expertize judiciare/criminalistice în specialitatea respectivă. Expertul internațional poate asigura participarea on-line la ședințele comisiei. – contravine legislației RM.</p> <p>Contravine legislației RM, prevederea propusă nu asigură echitate procesului de evaluare din mai multe considerente:</p> <ul style="list-style-type: none"> - se limitează doar în cazul expertizelor criminalistice, cele non-criminalistice fiind omise; - se substituie nejustificat mecanismul existent, inclusiv pe plan internațional și în țările UE <ul style="list-style-type: none"> – consiliile metodico-științifice, ori științifice (denumirile sunt în funcție de țară). Or, doar consiliile, din mai mulți specialiști în materie – cel puțin 3 persoane, au competență recunoscută pentru soluționarea problemelor științifice; - lipsa unui statut a ”specialistului” din domeniul de știință, or a expertului judiciar ”atras” aferent activității de apreciere a gradului de competență a viitorului expert judiciar. <p>Având în vedere că, conform doctrinei științifice, gradul de competență al unui expert judiciar include: - demonstrarea că a avut loc procesul de transformare a cunoștințelor academice (confirmate prin diploma de studii de licență/master) în cunoștințe speciale: (Transformarea cunoștințelor profesionale în cunoștințe speciale este un proces complex de</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Norma criticată are caracter dispozitiv. Comisie prin vot vor decide cu privire la orice chestiune ce urmează a fi soluționată.</p> <p>Respectiv, în cazul în care nu vor decide experții internaționali nu vor fi atrași.</p> <p>Or, experții internaționali pot aduce plus valoare lucrărilor comisiei, mai ales în actualitatea Republicii Moldova, când sunt atrași experți internaționali chiar și la elaborarea proiectelor de acte normative.</p>

”metamorfozare și adaptare”, ghidat de regulile criminalisticii și ale expertologiei, astfel încât informația științifică să poată servi drept probă în justiție.).

O piesă centrală a doctrinei este distincția dintre cunoștințele profesionale (generale) și cele speciale. Un expert judiciar nu De modificat cu: Pentru evaluarea probelor examenului Comisia poate atrage opinia Consiliului. aplică direct cunoștințele de bază (chimie, fizică, etc.), ci le utilizează după ce au fost adaptate la necesitățile criminalisticii. Această transformare presupune:

- Spiritul științific: Toate concluziile trebuie să fie conforme cu rigoarea metodelor și mijloacelor științifice.
- Specializarea direcționată: Integrarea cunoștințelor din mai multe specialități pentru a răspunde cerințelor specifice ale cauzei (conceptul de „cunoștințe integrate” sau „border-line knowledges”). Conform doctrinei, acest proces se realizează prin următoarele mecanisme concrete:

* Adaptarea la necesitățile criminalisticii: Cunoștințele „pure” (precum chimia, fizica, medicina sau economia) nu pot fi aplicate direct; ele trebuie adaptate după anumite legități pentru a deveni utile procesului judiciar. Această transformare presupune utilizarea cunoștințelor de bază exclusiv pentru **depistarea, fixarea, ridicarea și cercetarea urmelor**. * Intervenția Expertologiei (Teoria Expertizei Judiciare): Această știință oferă expertului ”componenta operațională” și de formare a deprinderilor profesionale. În timp ce studiile universitare oferă baza teoretică, expertologia învață specialistul cum să aplice aceste noțiuni în zona de interpretare și investigare de laborator a probelor materiale.

* Specializarea direcționată sau integrarea cunoștințelor: Transformarea implică fie o ”specializare foarte îngustă” (direcționată pe o problemă specifică de expertiză), fie ”integrarea cunoștințelor” din mai multe domenii (conceptul de ”border-line knowledges”) pentru a răspunde unor obiective care depășesc o singură disciplină. * Utilizarea Metodicii de Expertiză: Cunoștințele speciale se materializează printr-un

”algoritm specific de cercetare”, descris ca o „rețetă” care permite decodificarea informației din urme prin pași prestabiliți: examinarea separată, experimentul, modelarea, examinarea comparativă și evaluarea rezultatelor.

* Filtrarea prin rigoarea procesuală: Simpla deținere a unor cunoștințe juridice sau tehnice nu este suficientă. Cunoștințele devin „speciale” doar atunci când sunt supuse sistemului de ”principii fundamentale ale criminalisticii” (obiectivitate, plenitudine, legalitate), principii care nu se regăsesc în științele „pure” de la care s-a pornit. * Trecerea de la abstract la concret: Expertul trebuie să fie capabil să utilizeze bagajul său teoretic pentru a determina singur calea de decodare a informației dintr-o urmă specifică, adaptând metodele generale la circumstanțele unice și irepetabile ale fiecărui caz. În esență, studiile academice doar facilitează acest proces, însă transformarea propriu-zisă are loc prin ”asimilarea tehnicilor de interpretare a urmelor” și prin subordonarea cunoștințelor profesionale obiectivelor înaintate de organele judiciare.

- Cunoștințe, abilități și deprinderi în fotografia judiciară;

- Cunoașterea și respectarea principiile Fundamentale ale Probațiunii Științifice - Expertul trebuie să respecte un sistem de principii care nu se regăsesc în științele „pure”, dar care sunt esențiale pentru admiterea rezultatelor ca probe:

- Obiectivitatea și plenitudinea cercetărilor.

- Legalitatea și imparțialitatea (respectarea normelor procedurale și a dreptului la viață privată).

- Trasabilitatea și disponibilitatea (rezultatele trebuie să poată fi verificate și să fie pe înțelesul organului judiciar). - În concluzie, doctrina pentru un expert judiciar nu este doar o sumă de cunoștințe dintr-un domeniu tehnic, ci o știință a aplicării metodelor științifice în context juridic, ghidată de regulile stricte ale expertologiei și criminalisticii.

- în R. Moldova, potrivit L68/2016, art.65 alin (3) și HG 1412, soluționarea problemelor de acest gen din cadrul tuturor

		<p>instituțiilor de expertiză este pusă în competența CMS CNEJ. Menținerea redacției autorului, la rând cu cele expuse mai sus va afecta considerabil și uniformizarea practicilor în expertiza judiciară. În același timp, în cadrul consiliului, participarea experților internaționali este prevăzută, inclusiv în cadrul comisiilor de specialitate: link: https://cnej.gov.md/sites/default/files/33_r egulament cms editia 3 2018.pdf</p>	
	58.	<p>La p.31 "Organizarea examenului se dispune prin hotărâre a Comisiei de calificare".</p> <p>Este o abordare greșită, CCEJ trebuie să se întrunească în mai multe ședințe cheltuielile vor crește nejustificat.</p> <p>Mai mult, nu este logic ca CCEJ să decidă în privința necesității întrunirii Comisiei. Acest aspect poate fi elucidat doar de către conducătorul IPEJ care cunoaște despre experții stagiați pregătiți în instituție sau despre cererile înaintate în conformitate cu art. 43, alin.(3) L68/2016. - similar prevederilor actuale "prin Ordinul ministrului justiției" Or, CCEJ va fi nevoită sa se întrunească în mai multe ședințe, ceea ce solicită cheltuieli nejustificate.</p> <p>Propunere: "Organizarea examenului se dispune prin Ordinul conducătorului instituției publice de expertiză judiciară".</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Prin Ordin se creează doar o dată în 4 ani Comisia. În rest, comisia activează independent de conducerea instituției publice de expertiză judiciară.</p> <p>Toate comisiile au asemenea competențe de exemplu: Comisia de licențiere a activității notariale, Comisia de autorizare și disciplină a interpreților și traducătorilor autorizați.</p>
	59.	<p>La sbp.31.3 "bibliografia examenului;"</p> <p>Nu este clar cine elaborează bibliografia, doar o singură persoană nu poate elabora bibliografia, expertul s-a pregătit după un plan anumit, care la fel trebuie să fie unic per specialitate (alin. (2) art. 41 L68). Bibliografia trebuie să fie aceeași pentru partea generală (legislație, etc.) și una/per specialitate, pentru toate comisiile, or, fiecare Comisie cu bibliografia sa nu este o abordare corectă. Expertul vine deja pregătit la examen, și nu este logic să publicăm bibliografia. Este o abordare total greșită să se elibereze licențe pentru</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Comisiile trebuie să aibă un rol activ în procesul de accedere, exact ca și toate comisiile instituite în vederea accedării în alte profesii conexe justiției. Mai mult, în comisii sunt și membri din mediul academic care pot veni cu suport în acest sens.</p>

		<p>specialități similare, dar cu examene susținute cu bibliografii diferite, comisii diferite și planuri diferite. Anterior au fost prevederi similare, s-au făcut modificări legislative, respectiv nu este logic să revenim la practicile care s-au dovedit ineficiente.</p> <p>Prin urmare norma propusă nu corespunde cu mecanismul de formare al expertului judiciar descris în L68/2016.</p>	
	60.	<p>La sbp.31.4 actele necesare pentru admiterea la examen.</p> <p>Este o abordare greșită, aceste acte sunt enumerate expres în cadrul legal, inclusiv la p. 34 din proiectul în discuție.</p> <p>Or, candidații trebuie să cunoască foarte bine legislația din domeniu în care doresc să acceadă.</p> <p>De exclus</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Actele rezultă din procedura de evaluare. Cadrul legal conține normele primare care urmează a fi dezvoltate în cadrul subordonat legii.</p> <p>Or, legiuitorul a împuternicit Guvernul cu dreptul de a institui un mecanism fezabil de organizare și funcționare a Comisiei de calificare.</p>
	61.	<p>La p.32 "Hotărârea Comisiei"</p> <p>- a se vedea observația de mai sus.</p> <p>De substituit în propoziție (inclusiv pe tot parcursul proiectului) - "Hotărârea Comisiei" cu "Ordinul conducătorului instituției publice de expertiză judiciară"</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele de la pct. 58.</p> <p>A nu se face confuzie între ordinul de constituire a Comisiei și competențele Comisiei care trebuie să dispună de competențe și independență în activitatea proprie.</p>
	62.	<p>La p.33 "...care au prezentat actele necesare pentru admiterea la examen, conform anunțului publicat.</p> <p>Lista trebuie definită în regulament, în caz contrar fiecare comisie va dispune lista sa, la fiecare ședință, astfel din prezentul regulament. Nu putem atribui comisiei competențe să decidă liber ce acte sunt necesare, ori să substituie norma legală. Contravine principiului echității și legalității.</p> <p>De substituit "anunțului publicat" cu "lizei prevăzute la p. 34 din prezentul regulament"</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Cadrul legal conține normele primare care urmează a fi dezvoltate în cadrul subordonat legii.</p> <p>Or, legiuitorul a împuternicit Guvernul cu dreptul de a institui un mecanism fezabil de organizare și funcționare a Comisiei de calificare.</p> <p>Comisia trebuie să dispună de flexibilitatea și a indica în anunț toate aspectele organizatorice privind organizarea examenului. De exemplu situația cazierelor judiciare. Anterior, se prezenta</p>

			cazier judiciar simplu. Acum toate comisiile solicită cazier judiciar detaliat. Normele sunt clare.
	63.	<p>La sbp.34.4. ”15 proiecte de rapoarte de expertiză pentru fiecare specialitate solicitată, normative sub supravegherea conducătorului stagiului, din care vor fi excluse sau radiate datele cu caracter personal ale persoanelor în privința cărora a fost realizată expertiza”.</p> <p>Se impune completarea cu ”proiecte de rapoarte recenzate”, deoarece anume așa este practica internațională, cât și având în vedere că Comisia nu va avea întotdeauna în componența ei experți de calificările necesare, va fi lipsită de obiectivitate o evaluare în modul redat de autorul proiectului. La fel va fi îngreuiat însăși procesul de evaluare a probei verbale.</p> <p>De suplinit cu textul: ” recenzate de conducătorul de stagiou și un expert judiciar, conform Registrului de stat al experților judiciari, calificat în specialitatea la care candidează, sau dup caz, expert judiciar internațional, cu aceeași calificare.</p>	Se acceptă Textul a fost redactat.
	64.	<p>La p. 37. În cel mult 15 zile de la expirarea termenului de depunere a actelor de către candidați, Comisia examinează actele depuse și adoptă hotărârea privind admiterea la examenul de calificare.</p> <p>Contravine p. 35, se întrunește din nou în ședință – cheltuieli nejustificate din buget.</p> <p>De exclus</p>	Nu se acceptă La 35 este despre ceea ce face secretarul în afara ședințelor și nu despre ce face comisia (la 37). Nu putem pune în sarcina secretarului verificarea în fond a actelor ci doar cantitativ. Practică similară cu toate comisiile.
	65.	<p>La 38. Hotărârile Comisiei privind admiterea la examenul se publică pe paginile web oficiale a instituțiilor publice de expertiză judiciară.</p> <p>În contextul propunerii de mai sus nu coroborează Este o abordare greșită, candidații sunt informați despre examen în condițiile pct.32, iar admiterea se decide de către CCEJ nemijlocit înainte de desfășurarea examenului urmare examinării dosarului.</p>	Nu se acceptă Norma de la pct. 38, oferă echitate și previzibilitate pentru candidați. De altfel ca și în toate comisiile constituite pentru accederea în profesiile conexe justiție.

		De exclus	
	66.	<p>La pct.41 ”în corespundere cu bibliografia publicată potrivit prezentului Regulament”.</p> <p>Este o abordare total greșită (A se vedea obs.11 de mai sus).</p> <p>De exclus</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Comisiile trebuie să aibă un rol activ în procesul de accedere, exact ca și toate comisiile instituite în vederea accedării în alte profesii conexe justiției. Mai mult, în comisii sunt și membri din mediul academic care pot veni cu suport în acest sens.</p>
	67.	<p>La pct. 41 cu cel mult 7 zile lucrătoare înaintea desfășurării examenului, comisia elaborează și aprobă 2 variante de teste-grilă pentru examen, în corespundere cu bibliografia publicată potrivit prezentului Regulament. Comisia aprobă variantele de teste-grilă cu răspunsurile corecte care se desigilează doar la etapa de verificare a testelor-grilă completate de candidați.</p> <p>Abordare greșită atât din punct de vedere a doctrinei gnoseologice cât și celei legale (lovită de caducitate):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Comisia nu poate elabora teste grilă, mai cu seamă după o anumită bibliografie, deoarece este o muncă enormă, și nu toți membrii comisiei vor avea abilități; 2. Ei trebuie să studieze toate sursele bibliografice, să le învețe, să aplice în practică cunoștințele căpătate, apoi să încerce să elaboreze teste. Cine validează aceste teste, ele pot fi greșite, proaste, etc.; 3. În condițiile descrise la elaborare vor lucra maxim 3 membri ai Comisiei, restul vor fi în imposibilitate. 4. Nu este clar dacă aceste teste trebuie să fie identice per specialitate și per instituție, sau fiecare procedează după bunul plac, elaborând teste mai simple, mai complicate, corecte, greșite, etc. <p>În acest caz, vor fi calificați experți după proceduri diferite. 5. Avându-se în vedere rolul major al expertului judiciar în procesul judiciar (soarta dosarelor) abordarea</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Comisiile trebuie să aibă un rol activ în procesul de accedere, exact ca și toate comisiile instituite în vederea accedării în alte profesii conexe justiției. Mai mult, în comisii sunt și membri din mediul academic care pot veni cu suport în acest sens. De altfel, este o prevedere uniformă cu toate comisiile constituite pentru accedarea în profesiile conexe justiție.</p>

		<p>propusă este una Cum vom putea avea profesioniști, care hotărâsc cu așa?</p> <p>De regândit, că acesta nu este un examen pe anumite norme de aplicare a legilor, poate este cazul să luăm practica colegilor din România, Ucraina – testele grilă să fie doar pe legislație – asta Comisia o poate face, iar specialitatea s-o susțină prin rapoarte de expertiză judiciară produsul expertului și ceea ce această comisie trebuie să confirme că expertul judiciar poate face. Testele pot fi elaborate doar la comisiile de specialitate și aprobate la CMSȘ CNEJ a MJ, întru asigurarea uniformității practicilor și a fiabilității și validității testelor. În caz contrar, riscăm o degradare majoră a calității sistemului.</p>	
	68.	<p>La pct. 42. La elaborarea testului-grilă comisia poate atrage experți judiciari din specialitatea corespunzătoare, după caz, specialiști din ramura științifică respective –</p> <p>Contravine doctrinelor gnoseologică și legislativă - a se vedea obs.9 și 19 de mai sus. Aceste teste nu vor putea fi validate, or, neavând specialiști, Comisia va fi în imposibilitate deoarece un specialist atras nu va fi în stare (a se vedea practica facultăților - se validează la catedră, și toate sunt identice pentru toți candidații).</p> <p>De substituit: cuvintele: ” poate atrage experți judiciari din specialitatea corespunzătoare, după caz, specialiști din ramura științifică respectivă” cu cuvintele: ”La elaborarea testului-grilă comisia consultă CMSȘ CNEJ”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Comisiile trebuie să aibă un rol activ în procesul de accedere, exact ca și toate comisiile instituite în vederea accedării în alte profesii conexe justiției. Mai mult, în comisii sunt și membri din mediul academic care pot veni cu suport în acest sens. De altfel, este o prevedere uniformă cu toate comisiile constituite pentru accedarea în profesiile conexe justiție. Neindicarea expresă a consultării CMSȘ al CNEJ nu va împiedica consultarea acestuia în cazul în care comisia va considera necesar.</p>
	69.	<p>La 43. ” Proba scrisă se desfășoară în baza unui test-grilă din 100 de întrebări, structurate în două părți a câte 50 de întrebări fiecare, care are menirea de a verifica cunoștințele candidatului în următoarele două domenii: 43.1. cadrul normativ relevant și se constituie din prevederile: 43.1.1. Codului de procedură penală în domeniul expertizei judiciare; 43.1.2. Codului de procedură civilă în domeniul expertizei judiciare; 43.1.3. Legii nr. 68/2016 cu privire la expertiza</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Tocmai pentru a putea verifica un spectru mai larg de cunoștințe Comisia va publica bibliografia, având aici posibilitatea de a solicita cunoștințe mai vaste. Prin regulament este stabilit minimumul.</p>

		<p>judiciară și statutul expertului judiciar; 43.1.4. Codului deontologic al expertului judiciar. 43.2. ramura de știință din care face parte specialitatea în care se candidează.”.</p> <p>Nu este relevant, or activitatea de expertiză judiciară presupune aplicarea și cunoașterea a mult mai multor acte normative, decât cele stipulate. Or, o listă exhaustivă este inadmisibilă, îngustând foarte mult din esența activității la care se va evalua candidatul pentru executarea profesiei. Riscăm o degradare majoră a calității viitorilor profesioniști. Domeniile trebuie să reiasă din conținutul planurilor de formare ale experților.</p> <p>De substituit cu textul: ”Proba scrisă se desfășoară în baza unui test-grilă din 100 de întrebări, care are menirea de a verifica cunoștințele candidatului în domeniile conforme planului de stagiu”</p>	
	70.	<p>La 43.2. ”ramura de știință din care face parte specialitatea în care se candidează.”.</p> <p>Concept total greșit, contravine legislației și doctrinei gnoseologice a activității de expertiză judiciară. Or, Comisia nu poate evalua cunoștințele de acest gen. Acest lucru se face la instituțiile de învățământ respective și sunt confirmate de diploma de licență și master. În expertiza judiciară se utilizează cunoștințe din domeniile respective adaptate cerințelor procesului judiciar – anume aceasta trebuie să verifice Comisia, deoarece nu se pot aplica cunoștințele pure ale științelor pentru efectuarea expertizei, acestea în procesul stagiului și instruirii la cursurile de teorie a expertizei judiciare și criminalistică se transformă în ”CUNOȘTINȚE SPECIALE” – doar acestea se utilizează pentru efectuarea expertizei – art. 2 L68/2016! Respectiv și testele de specialitate trebuie să conțină anume subiecte din acest domeniu. În cazul păstrării redacției propuse de autor, vom avea experți judiciari care nu posedă cunoștințe speciale, fapt ce nu coroborează cu prevederile L68/2016 alin (2). Suplimentar a se vedea obiecțiile de la obs. 9 de mai sus.</p>	<p>Nu se accepta</p> <p>„Ramura” se referă la „știință” nu la cunoștințele deținute de o anumită persoană.</p>

		p. 43.2 De substituit cu textul: ”ramura cunoștințelor speciale la care se referă specialitatea de expertiză judiciară în care se candidează”	
	71.	<p>La pct. 44. Întrebările din testul-grilă, conțin 3 variante de răspuns, dintre care un singur răspuns este corect.</p> <p>Ideea nu corespunde doctrinei formării adulților și evaluării acestora în scopuri de accesare în profesii cu profil de cercetare științifico-practică (L68/2016, alin. 2). Or experții nu sunt șoferi ori alt gen de operatori cu procese strict formalizate, etc</p> <p>Nu este relevant pentru activitatea de expert întrebările trebuie să fie mixte: deschise (partea specială) și închise (partea de legislație)</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Examenul conține și proba verbală, care reprezintă încă un filtru de verificare a candidaților.</p>
	72.	<p>La pct. 50-62</p> <p>A se vedea obiecțiile de la obs. nr. 9, nr.19 nr.22 și nr. 23 de mai sus.</p> <p>De revizuit abordarea în contextul celor formulate la Obs. nr. 9, nr.19 nr.22 și nr. 23 de mai sus.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Pct. 50-62 prescriu comportamentul actorilor implicați în buna desfășurare a examenului. Sunt norme cu caracter tehnic pentru claritate și previzibilitate cu privire la comportamentul membrilor Comisiei și candidaților.</p>
	73.	<p>La p. 64. Proba verbală se desfășoară în baza celor 15 proiecte de rapoarte de expertiză judiciară, prezentate de către candidat concomitent cu actele de participare la examen. A se vedea observația de mai sus.</p> <p>De completat după cuvântul: ”rapoarte” cu cuvântul: ”recenzate” – în contextul observației de mai sus.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>La 34.4. a fost menționată expres regula de prezentare a proiectelor de rapoarte.</p>
	74.	<p>La pct.66-68.</p> <p>66. În cadrul probei verbale fiecare membru al comisiei sau expert judiciar, după caz specialist sau expert internațional atras în vederea evaluării cunoștințelor în ramura de știință corespunzătoare poate acorda întrebări pe marginea fiecărui</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Norma criticată are caracter dispozitiv. Comisie prin vot vor decide cu privire la orice chestiune ce urmează a fi soluționată.</p> <p>Respectiv, în cazul în care nu vor decide experții internaționali nu vor fi atrași.</p>

		<p>proiect de raport de expertiză prezentat și altele, pe care le consideră necesare.</p> <p>67. Fiecare membru al comisiei sau expert judiciar, după caz specialist sau expert internațional atras în vederea evaluării cunoștințelor în ramura de știință corespunzătoare apreciază cu puncte de la 0 la 10 calitatea proiectului raportului de expertiză al candidatului și prezentarea inclusiv cu răspunsuri și întrebări, prin completarea tabelului de evaluare a probei verbale conform anexei nr. 2.</p> <p>68. Se consideră promovată proba verbală dacă pentru fiecare proiect de raport de expertiză candidatul a acumulat cel puțin media de 7 puncte, conform anexei nr. 3, iar în cazul în care, pentru evaluarea candidatului în ramura de știință corespunzătoare a fost atras un expert judiciar, după caz, specialist sau expert internațional, acesta a acordat cel puțin 7 puncte pentru fiecare proiect de raport.</p> <p>- Atragerea specialistului/expert..., contravine cadrului normativ general; (art. 43, alin (6) L68/2016) și doctrinei gnoseologice - a se vedea obs. nr.9. - 7 puncte sunt insuficiente – comisia nu reprezintă toate specialitățile conform HG 195/2017, iar ”specialistul...” este în afara legii (obs. 9) A se vedea obs. Nr.15 și nr. 25 de mai sus.</p> <p>66. de exclus - ”după caz specialist sau expert internațional atras în vederea evaluării cunoștințelor în ramura de știință corespunzătoare” în contextul obs. Nr.15 și nr. 25 de mai sus de substituit ”7” cu ”8” de exclus: ” iar în cazul în care, pentru evaluarea candidatului în ramura de știință corespunzătoare a fost atras un expert judiciar, după caz, specialist sau expert internațional, acesta a acordat cel puțin 7 puncte pentru fiecare proiect de raport.”.</p>	<p>Or, experții internaționali pot aduce plus valoare lucrărilor comisiei, mai ales în actualitatea Republicii Moldova, când sunt atrași experți internaționali chiar și la elaborarea proiectelor de acte normative.</p> <p>Se acceptă propunerea de modificare a punctajului de trecere de la 7 la 8.</p>
	75.	<p>La pct. 69. Punctele obținute se înscriu în tabelul privind rezultatele probei verbale, conform anexei nr. 4. Examenul se consideră promovat dacă punctajul final obținut la proba verbală al candidatului este de cel puțin 7.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>A fost modificat a punctajul de trecere de la 7 la 8.</p>

		A se vedea obs. Nr.15, nr. 25. și nr.26 de mai sus. Se substituie ”7” cu ”8”.	
	76.	<p>La pct.75. Comisia de contestare, în 3 zile lucrătoare de la depunerea cererii de contestare, examinează lucrarea candidatului, audiază materialul audio din cadrul probei verbale, după care emite hotărâre privind rezultatele examinării contestației. Comisia de contestare nu poate micșora punctajul inițial obținut de candidat.</p> <p>Prevederea conform căreia Comisia de contestare nu poate micșora punctajul inițial obținut de candidat este necesară pentru asigurarea corectitudinii, obiectivității și echității procesului de evaluare. În forma actuală, prevederea limitează rolul Comisiei de contestare, transformând procedura de soluționare a contestațiilor într-un mecanism asimilat exclusiv unei reevaluări favorabile, ceea ce contravine principiului evaluării imparțiale. O comisie de contestare trebuie să aibă competența de a verifica integral și obiectiv corectitudinea punctajului acordat inițial, inclusiv posibilitatea de a constata erori de supraevaluare. Menținerea acestei interdicții poate conduce la situații inechitabile, în care punctaje incorecte sunt menținute artificial, afectând egalitatea de șanse între candidați și credibilitatea procedurii de calificare. De asemenea, aceasta poate stimula depunerea de contestații nejustificate, întrucât candidatul nu își asumă niciun risc procedural.</p> <p>De exclus: ”Comisia de contestare nu poate micșora punctajul inițial obținut de candidat.”</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Textul a fost exclus.</p>
	77.	<p>Subsecvent, ținem să atragem atenția autorilor proiectului asupra deficiențelor/riscurilor pe care acesta le-ar putea introduce în sistemul de expertiză judiciară. În opinia CNEJ proiectul actual conține o serie de erori doctrinare și neconcordanțe legislative care ar putea duce la o degradare majoră a calității sistemului. În acest context, principalelor deficiențe identificate:</p>	<p>----</p> <p>Textul din aviz reprezintă o repetare/sinteză consolidată a tuturor propunerilor examinate anterior asupra căruia autorul proiectului s-a expus mai sus și a prezentat argumentele de rigoare.</p>

1. Neconcordanțe cu Legea nr. 68/2016 (Cadrul Legal de Bază) • Cerințe contrare legii pentru membri: Proiectul introduce criterii suplimentare pentru membrii Comisiei (ex: deținerea a cel puțin 2-3 specialități), în timp ce Legea nr. 68/2016 stipulează clar că aceștia trebuie să dețină doar categoria de calificare superioară sau întâi. Se propune renunțarea la criteriile neprevăzute de lege (deținerea a 2 sau 3 specialități) și înlocuirea acestora cu cerința legală de a deține categoria de calificare superioară sau întâi. • Reprezentarea academică nejustificată: Includerea reprezentanților Academiei „Ștefan cel Mare” sau ai USMF, deși aceste instituții nu contribuie de fapt la formarea experților conform legii și competențelor.

Se propune substituirea mediului academic: Reprezentantul Academiei „Ștefan cel Mare” sau al USMF ar trebui înlocuit cu un expert judiciar practicant cu experiență (categoria superioară sau întâi), deoarece instituțiile de învățământ menționate nu contribuie direct la formarea experților conform legii. • Statut juridic incert: Proiectul introduce roluri precum „secretarul comisiei” sau „specialistul atras”, care nu sunt reglementate de Legea 68/2016, lăsând neclare dreptul de vot și modalitatea de remunerare a acestora.

2. Deficiențe de Metodologie și Calitate Profesională • Eroarea „științei pure” vs. „cunoștințe speciale”: Proiectul propune testarea candidaților din „ramura de știință” (ex: chimie, fizică), ceea ce sursele consideră o abordare greșită. Expertul judiciar trebuie să posede cunoștințe speciale adaptate necesităților justiției prin criminalistică și expertologie, nu doar cunoștințe academice generale. Evaluarea nu trebuie să vizeze ramura de știință generală (confirmată deja prin diploma de licență), ci cunoștințele speciale adaptate necesităților justiției (expertologie și criminalistică) • Sistem de examinare inadecvat: Utilizarea exclusivă a testelor-grilă cu un singur răspuns corect este considerată irelevantă pentru o profesie bazată pe cercetare științifico-practică. Se propune utilizarea întrebărilor mixte

(deschise și închise), pentru a evalua capacitatea de cercetare a candidatului. • Lipsa recenzării proiectelor: Proiectul cere 15 rapoarte de expertiză de la candidați, dar nu prevede obligativitatea ca acestea să fie recenzate în prealabil. Fără recenzii, comisia (care nu poate avea specialiști în toate domeniile) va oferi o evaluare subiectivă. Se propune recenzarea obligatorie a proiectelor: Cele 15 proiecte de rapoarte depuse de candidați trebuie să fie recenzate de conducătorul de stagiu și de un expert judiciar conform Registrului de stat al experților judiciari, calificat în specialitatea la care se candidează, pentru a asigura o evaluare obiectivă.

3. Ineficiență Administrativă și Impact Bugetar • Birocratizarea procesului de admitere: Proiectul forțează Comisia să se întrunească în ședințe separate doar pentru admiterea candidaților la examen, ceea ce generează cheltuieli nejustificate. Se propune ca admiterea să se decida de către CCEJ nemijlocit înainte de desfășurarea examenului urmare examinării dosarului. • Lipsa uniformității naționale: Există riscul ca fiecare instituție de expertiză să își elaboreze propriile teste și bibliografii, ceea ce ar duce la standarde diferite de calificare pentru aceeași specialitate la nivel național. Se impune validarea externă a testelor pentru a asigura uniformitatea națională și a evita „degradarea calității sistemului”, testele-grilă ar trebui elaborate de comisii de specialitate și validate de Consiliul Metodico-Științific (CMS) al CNEJ.

4. Probleme de Transparență și Rigoare • Secretizarea opiniilor separate: Prevederea ca opiniile separate ale membrilor să fie anexate la dosar „fără a i se da citire” este considerată un risc la adresa transparenței, putând permite accesul în profesie al unor persoane slab pregătite. Opiniile separate ale membrilor Comisiei ar trebui anexate obligatoriu la hotărârea publicată pe site-ul instituției, asigurând transparența față de beneficiari și prevenind accesul în profesie al persoanelor slab pregătite. • Punctaj de promovare prea mic: Pragul de 7 puncte pentru proba

		<p>verbală este insuficient pentru o profesie cu responsabilitate atât de mare. Se propune creșterea punctajului minim pentru proba verbală de la 7 la 8 puncte, având în vedere responsabilitatea socială a profesiei.</p> <p>În concluzie, rezumarea acestor deficiențe demonstrează că proiectul necesită o ajustare structurală pentru a nu intra în conflict cu doctrina expertologiei și pentru a asigura o selecție riguroasă a experților judiciari.</p>	
Avizare și consultare publică repetată			
Ministerul Afacerilor Interne, Aviz nr. 38/587 din 16 februarie 2026	78.	<p>Se constată că proiectul regulamentului prevede caracterul deliberativ al ședinței Comisiei în cazul prezenței a 4 membri, fără prezența președintelui, care desemnează un membru al Comisiei pentru prezidarea ședinței. În aceste condiții, există riscul apariției unei parități de voturi (2–2), ceea ce poate afecta adoptarea deciziilor și continuitatea procedurii de calificare.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Se înserează în proiect obligativitatea participării președintelui.</p> <p>Stabilirea cvorumului de 4 membri are ca scop garantarea funcționării continue a Comisiei și evitarea blocajelor instituționale ce pot apărea ca urmare a imposibilității de participare.</p> <p>Eventualitatea unei egalități de voturi (2–2) reprezintă o situație inerentă oricărui organ colegial și nu poate fi calificată, prin ea însăși, drept un risc normativ. Posibilitatea apariției unei parități de voturi nu echivalează cu imposibilitatea adoptării deciziilor.</p>
	79.	<p>La pct. 3, subpct. 3.1. sintagma ”în cel puțin 2 specialități,” se propune de substituit cu sintagma ”de categoria întâi ori superioară, care se bucură de reputație ireproșabilă și deține un nivel înalt de profesionalism”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Condiționalitatea referitoare la categoriile deținute este prevăzută în lege.</p>
	80.	<p>La pct. 3, subpct. 3.4. sintagma „au un stagiu în profesie de cel puțin 5 ani și dețin calificare în cel puțin 3 specialități” se propune de substituit cu sintagma „sunt experți judiciari de</p>	<p>Se acceptă parțial</p>

	<p>categoria întâi ori superioară, care se bucură de reputație ireproșabilă și dețin un nivel înalt de profesionalism în domeniul evaluat”.</p> <p>Aceste modificări sunt propuse din motiv că, potrivit prevederilor art. 43 alin. (5) al Legii nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, „majoritatea membrilor Comisiei de calificare sunt experți judiciari de categoria întâi ori superioară, care se bucură de reputație ireproșabilă și dețin un nivel înalt de profesionalism. Hotărârea Guvernului este un act normativ subordonat Legii, respectiv ea nu poate stabili față de membrii Comisiei condiții care nu sunt prevăzute în Lege, iar în redacția dată aceste subpuncte contravin normelor legale și urmează a fi aduse în concordanță cu prevederile cadrului normativ ierarhic superior. Mai mult ca atât, cerințele impuse față de membrii Comisiei ar crea dificultăți majore sau ar duce la imposibilitatea formării Comisiei de către laboratoarele criminalistice cu un număr limitat de angajați.</p> <p>Suplimentar, această condiție (3 specialități) este extrem de restrictivă. În instituții mai mici sau pe domenii specializate, ar putea fi imposibilă găsirea a doi experți care să dețină simultan 3 specialități, ceea ce ar bloca constituirea Comisiei.</p>	<p>A fost exclusă restrictivitatea normei, prin includerea caracterului preferențial la selectarea membrilor comisiei.</p> <p>Suplimentar a se vedea argumentele la pct. 50 și 52.</p>
	<p>81.</p> <p>La pct.13 subpct. 13.2 se propune a fi exclus, din motiv că membrii comisiei au aceleași drepturi și obligații. Mai mult, nu sunt clare criteriile conform cărora pot fi delimitate „obligațiile”.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>La pct.13 subpct. 13.2 se propune a fi exclus, următoarele subpuncte se renumerează.</p>
	<p>82.</p> <p>Punctul 20 din proiectul regulamentului va avea următorul cuprins: „Membrul (membrii) Comisiei, dacă are (au) o opinie separată față de o anumită hotărâre, o formulează în scris, se anexează la dosar și se comunică părții interesate împreună cu hotărârea Comisiei.” Această formulare respectă dreptul la informare, permite formularea de către candidat a unei contestări obiective, crește legitimitatea (legalitatea) procedurii.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Se contestă hotărârea Comisiei nu opinia separată. Opinia separată nu reprezintă act administrativ pasibil de contestare.</p>

	83.	<p>Din punct de vedere juridic, denumirea capitolului IV din proiectul regulamentului poate genera prezumția existenței a două comisii.</p> <p>Totuși, pct. 1 din același proiect precizează că regulamentul stabilește: „particularitățile activității Comisiei în partea ce ține de eliberarea licenței și anexei la licența de expert judiciar”. Deci, în vederea excluderii redundanței normative identificate, este imperativ ca în titlul capitolului IV, cuvântul „privind” să fie substituit cu cuvintele „în partea ce ține de”.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Cap. IV a fost redenumit, inclusiv a fost revizuit conținutul acestuia. Totodată a fost ajustat pct.1 din Regulament.</p>
	84.	<p>Punctul 25 prevede că „expertul/specialistul/interpretul/traducătorul, atras de Comisie pentru evaluarea candidaților la examenul beneficiază de o indemnizație echivalentă cu a zecea parte din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitată din contul mijloacelor financiare alocate instituției publice de expertiză judiciară...”.</p> <p>Norma respectivă generează dificultăți în aplicare, or, în instituțiile publice de expertiză judiciară finanțate de la bugetul de stat și în care experții judiciari sunt remunerați conform prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, nu este prevăzută remunerarea experților atrași din alte instituții publice de expertiză judiciară, fapt care în redacția actuală, duce la imposibilitatea achitării indemnizației stabilite.</p> <p>Pentru remedierea situației expuse, este necesară operarea modificărilor corespunzătoare la Legea nr. 270/2018, precum și la Hotărârea Guvernului nr. 1231/2018 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.</p> <p>Totodată, considerăm că instituirea unei achitări suplimentare pentru serviciile de interpret/traducător, care constituie personal auxiliar, similar altor categorii de personal implicat în proces, este nejustificată și excesivă, or serviciile de traducere sunt contractate separat, iar contractele încheiate prevăd expres remunerarea serviciilor prestate, astfel încât</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Asemenea practică este deja utilizată în procesul de atestare a interpreților și traducătorilor.</p> <p>Procedura de accedere/evaluare pentru profesia de expert judiciar, ținând cont de multitudinea specialităților de expertiză judiciară (peste 90 specialități), potrivit Nomenclatorul expertizelor judiciare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.195/2017, ar fi similară celei de atestare a interpreților și traducătorilor, privit prin prisma multitudinii limbilor străne.</p> <p>Respectiv, pentru a asigura funcționalitatea Comisiei, ar putea fi necesară atragerea experților (calificați în diferite specialități și traducători în cazul atragerii experților străini, inclusiv la elaborarea testelor), mecanism similar autorizării traducătorilor/interpreților.</p> <p>Așadar, potrivit Legii nr. 264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției, Membrii Comisiei de atestare și disciplină, inclusiv cei desemnați din rândul funcționarilor publici, beneficiază, pentru fiecare ședință la care participă, de o indemnizație echivalentă cu a zecea parte din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitată din contul</p>

		<p>acordarea unor plăți suplimentare în acest sens nu se justifică, motiv pentru care considerăm că prevederea respectivă este inoportună și urmează a fi exclusă din proiectul supus examinării.</p>	<p>mijloacelor financiare alocate Ministerului Justiției de la bugetul de stat, însă nu mai mult decât pentru 3 ședințe pe lună (art. 10/1, alin. 3/1 din Legea 264/2008).</p> <p>De asemenea, Regulamentul de activitate a Comisiei de atestare și disciplină și modalitatea de selecție a membrilor acesteia se aprobă de Guvern (alin. 6 același articol).</p> <p>Respectiv, Regulamentul menționat, aprobat prin HG 686/2016 la pct. 27/1, stabilește că specialiștii antrenați de Comisie pentru evaluarea candidaților la examenul de atestare beneficiază de o indemnizație calculată conform tarifelor stabilite pentru serviciile prestate de interpreții și traducătorii autorizați, care se achită din bugetul Ministerului Justiției.</p> <p>În acest context, s-a mers pe același mecanism de remunerare a experților/specialiștilor/traducătorilor/interpreților atrași de comisie, cu ajustarea acestuia pentru experți judiciari.</p>
	85.	<p>La pct. 29 cuvântul „asigura” se substituie cu cuvântul „participă”, or, posibilitatea de participarea on-line este asigurată de către Comisie, nu de către participant.</p>	<p>Se acceptă A fost redactat.</p>
	86.	<p>În conținutul pct. 34 din proiectul regulamentului, în cadrul referinței la „Legea nr. 68/2016”, este obligatorie indicarea exactă și completă a denumirii actului normativ la care se face trimitere, pentru a menține un standard înalt de precizie juridică.</p>	<p>Se acceptă A fost redactat.</p>
	87.	<p>La pct. 50, sintagma „ștampila instituției de expertiză” se substituie cu sintagma „ștampila instituției publice de expertiză”.</p>	<p>Se acceptă A fost redactat.</p>

	<p>88.</p>	<p>Cu toate că autorul proiectului motivează în Sinteza la proiect neacceptarea obiecției înaintate la pct. 51 din proiectul regulamentului, se atrage atenția că ședințele Comisiei de calificare și proba scrisă a examenului sunt două activități administrative diferite. Astfel, având în vedere exigențele de organizare și funcționare a comisiei date (capitolul III din proiectul regulamentului), se deduce clar că proba scrisă a examenului nu cade sub incidența regulilor stabilite la pct. 18 din proiectul regulamentului, or, aceasta nu face parte din lucrările ședințelor comisiei în cauză și reprezintă o procedură administrativă separată. Deci, în contextul obiecției reiterate devine indispensabilă clarificarea următoarelor accepțiuni: 1) la proba scrisă trebuie să fie prezenți toți membrii Comisiei de calificare; 2) la proba scrisă trebuie să fie prezent un anumit număr de membri ai Comisiei de calificare. Prin urmare, utilizarea sintagmei „sub supravegherea comisiei”, fără precizarea numărului necesar de membri prezenți la supravegherea probei scrise poate fi problematică. Dacă interpretarea juridică ar presupune prezența obligatorie a tuturor celor cinci membri, absența unui singur membru ar putea genera contestarea întregii probe pe motive de procedură.</p> <p>Așadar, este obligatorie completarea pct. 51 cu o opțiune normativă concretă, pentru a elimina orice dubiu de interpretare restrictivă sau extensivă cu privire la prezența membrilor Comisiei de calificare la proba scrisă a examenului.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Proba scrisă se va desfășura sub supravegherea a cel puțin 3 membri ai comisiei.</p>
	<p>89.</p>	<p>La pct.68 și pct.69 există o contradicție între punctajele minime necesare pentru promovarea probei verbale. Conform pct. 68 din proiectul Regulamentului, proba verbală este considerată promovată dacă pentru fiecare proiect de raport candidatul a acumulat o medie de cel puțin 8 puncte. Totuși, pct. 69 stipulează că examenul este promovat dacă punctajul final la proba verbală este de cel puțin 7. Această discrepanță creează confuzie juridică. Dacă un candidat obține media 8 pe proiecte (conform pct. 68), este evident că va avea peste 7 final (conform</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Ținând cont de modelul uzual raportat numeric la nivelul de apreciere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 9,00 – 10,00 → <i>Excelent</i> - 8,00 – 8,99 → <i>Foarte bine</i> - 7,00 – 7,99 → <i>Bine</i> - 5,00 – 6,99 → <i>Satisfăcător</i> - sub 5,00 → <i>Nesatisfăcător</i> <p>se unifică punctajul de trecere „7”.</p>

		pct. 69), făcând a doua normă redundantă sau prost corelată. Trebuie stabilit un prag unitar.	
	90.	La pct. 71, se menționează „transmite copia autenticată a acesteia Ministerului Justiției” în termen de 3 zile. Ar fi util de clarificat dacă acest lucru se aplică și instituțiilor din subordinea Ministerului Afacerilor Interne sau Ministerului Sănătății pentru a asigura evidența centralizată în Registrul de stat.	Se acceptă A fost clarificat.
	91.	<p>Punctul 74 prevede: ”Contestațiile la proba scrisă și la proba verbală pot fi depuse la instituția publică de expertiză judiciară corespunzătoare în termen de 2 zile lucrătoare de la data publicării pe paginile web oficiale a rezultatelor probelor respective”.</p> <p>Considerăm că acest termen de 2 zile lucrătoare este unul prea scurt, iar în vederea atribuirii unui timp rezonabil candidatului pentru depunerea contestațiilor, să se atribuie 5 zile lucrătoare. Acest timp va fi suficient pentru analiza și formularea contestației în scris, pentru deplasarea la instituția publică de expertiză judiciară pentru a depune contestația în ordinea legală prevăzută de lege.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Acest termen este coroborat cu toți termenii pe parcursul întregii proceduri de calificare. Prin extinderea termenului de contestare va putea fi periclitat întreg procesul de accedere. Menționăm că asemenea termeni sunt utilizați și în procedurile de accedere în alte profesii.</p> <p><i>De ex: 49. Contestațiile la proba scrisă și la proba verbală pot fi depuse la Consiliul de mediere în termen de 2 zile de la publicarea pe paginile web oficiale a rezultatelor probelor respective. (Regulamentul privind atestarea mediatorilor, aprobat Ordinul ministrului justiției nr. 648 din 8 decembrie 2015).</i></p> <p>Astfel, termenul de 2 zile lucrătoare pentru depunerea contestației nu este lipsit de efectivitate, întrucât procedura de soluționare a contestațiilor presupune reexaminarea lucrării de către comisie, din oficiu.</p> <p>Or, sarcina identificării eventualelor erori materiale sau de apreciere nu revine exclusiv candidatului.</p>
	92.	La pct.75, după prima propoziție se propune de completat cu textul ”În caz de necesitate, la decizia Comisiei, poate fi invitat candidatul pentru a da explicații suplimentare”. Faptul dat, va asigura dreptul candidatului la o examinare	Nu se acceptă Reprezintă un factor de risc de influență asupra Comisiei. Comisia de contestație revaluează

		obiectivă, multilaterală și sub toate aspectele a contestației depuse.	rezultatele candidatului și nu realizează o nouă examinare. Suplimentar a se vedea argumentele de la pct. 91 din tabel, ultimul alineat.
	93.	<p>La pct.77 se interzice distribuirea către candidați a copiilor după lucrări sau după întrebările de examen.</p> <p>Această interdicție poate îngreuna formularea unei contestații motivate în termenul scurt de 2 zile lucrătoare. Fără a avea acces la propria lucrare și la grila de corectare, candidatul este pus în imposibilitatea de a indica punctual eventualele erori de evaluare</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Interdicția distribuirii copiilor lucrărilor sau a întrebărilor de examen către candidați urmărește un scop legitim și nu aduce atingere dreptului la contestație.</p> <p>Dreptul de a formula contestație nu este condiționat de deținerea unei copii a lucrării, ci de posibilitatea candidatului de a-și exprima dezacordul față de rezultatul obținut.</p> <p>Candidatul își poate fundamenta contestația prin indicarea aspectelor generale privind evaluarea.</p> <p>Interdicția are rolul de a proteja confidențialitatea subiectelor și integritatea procedurii de examinare, prevenind divulgarea întrebărilor și a grilelor de corectare, care ar putea fi reutilizate în sesiuni viitoare. Permiteea distribuirii copiilor ar crea riscul compromiterii examenului și ar afecta egalitatea de șanse între candidați.</p> <p>Termenul de 2 zile lucrătoare pentru depunerea contestației nu este lipsit de efectivitate, întrucât procedura de soluționare a contestațiilor presupune reexaminarea lucrării de către comisie, din oficiu.</p> <p>Astfel, sarcina identificării eventualelor erori materiale sau de apreciere nu revine exclusiv candidatului.</p>

	94.	<p>La pct. 78 din proiectul regulamentului, se propune reformularea acestuia pentru a evita restrângerea excesivă a controlului judiciar.</p> <p>Deși evaluarea cunoștințelor este un atribut tehnic al comisiei, o limitare atât de drastică a controlului judiciar poate fi problematică din perspectiva dreptului la un recurs efectiv, mai ales dacă se invocă un exces de putere sau o eroare materială evidentă în evaluarea conținutului.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Delimitarea competențelor dintre instanța de judecată și comisia de evaluare reprezintă o exigență firească în dreptul administrativ. Evaluarea cunoștințelor și a competențelor profesionale este, prin natura sa, un act tehnic și specializat, care ține de aprecierea experților, iar instanța de judecată nu poate substitui această apreciere cu propria evaluare fără a încălca principiul separației funcțiilor administrative și jurisdicționale.</p> <p>Or, controlul judiciar nu este exclus, ci se menține în limitele sale legitime, respectiv sub aspectul legalității procedurii, al respectării competenței, al formei actului administrativ și al inexistenței viciilor grave, precum excesul de putere sau eroarea materială.</p>
<p>Ministerul Afacerilor Interne, Aviz suplimentar Nr. 38/611 din 17 februarie 2026</p>	95.	<p>La pct. 34.4 din proiectul regulamentului cifra „10” se substituie cu cifra „5”. Modificarea este necesară deoarece menținerea condiției de prezentare a unui număr atât de mare de rapoarte va îngreuna semnificativ activitatea Comisiei și va genera un timp de examinare extrem de mare pentru candidați, punând accent pe calitatea demonstrată a lucrărilor și nu pe cantitatea acestora, în scopul eficientizării procesului de admitere în profesie.</p> <p>În același timp, prevederile de la pct. 65, prin care Comisia selectează 5 rapoarte din cele 10, lasă loc de imparțialitate și subiectivism, deoarece nu există criterii de selectare a acestora. Prin urmare, rapoartele pot fi selectate în funcție de anumite criterii într-un caz, iar în altele, după criterii diferite. Cu atât mai mult, nu este necesară prezentarea unui număr atât de mare de rapoarte, deoarece, conform pct. 34.2, candidatul prezintă deja raportul privind stagiul profesional, în</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Inclusiv în contextul propunerii și argumentelor Ministerului Sănătății (pct.3 din tabel).</p>

		care este inclusă informația privind activitățile practice desfășurate.	
	96.	La pct. 34.4 propoziția a două va avea următorul cuprins: „Proiectele de rapoarte de expertiză se semnează de către expertul judiciar, se contrasemnează de conducătorul de stagiu și se recenzează de către un expert judiciar, conform Registrului de stat al experților judiciari, calificat în specialitatea la care candidează, sau dup caz, expert judiciar internațional, cu aceeași calificare.”.	Se acceptă Inclusiv potrivit propunerii de la pct.
	97.	La pct. 60, cifra „80” se substituie cu cifra „70”, iar cifra „40” se substituie cu cifra „35”. În conformitate cu sistemul de punctare de până la 100, mai puțin de 50 de puncte se apreciază cu „nesatisfăcător”, 50-60 de puncte se apreciază cu „satisfăcător”, 70-80 de puncte se apreciază cu „bine”, iar 90-100 de puncte se apreciază cu „foarte bine”. Prin urmare este argumentată promovarea examenului de la 70 de puncte, ce corespunde în calificativul „bine”.	Nu se acceptă Având în vedere că este necesară asigurarea unui nivel înalt de profesionalism al experților judiciari și organizarea examenului în instituțiile publice de expertiză judiciară, candidații vor putea participa repetat după o pregătire suplimentară.
	98.	La pct.64 se propune de substituit cifra „10” cu cifra „5”	Se acceptă A fost modificat inclusiv la propunerea Ministerului sănătății.
	99.	La pct. 65, ultima propoziție se va exclude”, reieșind din propunerile expuse în punctul 1 al avizului.	Se acceptă A fost corelat.
	100.	La pct. 68, textul „8 puncte”, în tot cuprinsul, se substituie cu textul „7 puncte”. Modificarea propusă vizează corelarea pragului de promovare cu sistemul de evaluare stabilit. În conformitate cu sistemul de punctare de până la 10 puncte, mai puțin de 5 puncte se apreciază cu „nesatisfăcător”, 5-6 puncte se apreciază cu „satisfăcător”, 7-8 puncte se apreciază cu „bine”, iar 9-10 puncte se apreciază cu „foarte bine”. Totodată, această modificare	Se acceptă A fost corelat

		asigură coerența normativă și compatibilitatea cu prevederile pct. 69 din prezentul proiect al regulamentului.	
	101.	<p>Punctul 75 va avea următorul cuprins: „75. Comisia de contestare, în 5 zile lucrătoare de la depunerea cererii de contestare, examinează lucrarea candidatului, după caz, materialul audio sau video din cadrul probei verbale, după care emite hotărâre privind rezultatele examinării contestației. Comisia de contestare nu poate micșora punctajul inițial obținut de candidat.”.</p> <p>Prevederea conform căreia comisia de contestare nu poate micșora punctajul inițial (principiul non reformatio in peius — interzicerea înrăutățirii situației în propria cale de atac) are la bază câteva rațiuni juridice și etice fundamentale:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Garantarea dreptului la apărare și accesul la justiție 2) Prezumția de profesionalism a primei evaluări 3) Protecția împotriva arbitrarului Dacă ar exista riscul ca nota să scadă, mulți candidați ar fi descurajați să conteste o eventuală eroare de evaluare de teamă să nu piardă și puținul pe care îl au. <p>Această regulă elimină factorul de intimidare și permite candidatului să își exercite liber dreptul de a cere o a doua opinie atunci când consideră că a fost nedreptățit.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se restabilește redacția în baza argumentelor propuse. Astfel, Comisia de contestare nu va putea micșora punctajul inițial obținut de candidat.”.</p>
	102.	Suplimentar, în urma unei reevaluări a proiectului, vă solicităm să nu luați în considerare punctul nr. 7 din avizul MAI nr.38/587 din 16.02.2026, restul prevederilor și condițiilor menționate în avizul din 16.02.2026 rămân neschimbate și își păstrează valabilitatea.	<p>---</p> <p>Propunerea nu a fost acceptată pentru argumentele detaliate de la pct. 84 din tabel.</p>
Centrul National de Expertize Judiciare nr. 048/08 din 13.02.2026	103.	La sbp.3.1 ”un reprezentant al instituției publice de expertiză judiciară, de nivel de conducere, ce deține licență de expert judiciar în cel puțin 2 specialități, care este și președinte al Comisiei”.	<p>Se acceptă parțial</p> <p>A fost exclusă restrictivitatea normei, prin includerea caracterului preferențial la selectarea membrilor comisiei. Suplimentar a se vedea argumentele la pct. 50 și 52.</p>

		<p>Nu este clar care instituție, în care se desfășoară examenul sau alta. Contravine art. 43. Alin (5) L68/2016. Menținerea textului ”ce deține licență de expert judiciar în cel puțin 2 specialități”, prezintă cerințe suplimentare față de prevederile cadrului normativ de bază.</p> <p>Conform Legii nr. 100/2017, un act normativ de nivel inferior (Hotărâre de Guvern) nu poate depăși limitele competenței instituite prin actul superior și nici nu poate contraveni dispozițiilor acestuia. Legea nr. 68/2016 stabilește clar cerința de a deține doar categoria superioară sau întâi, iar adăugarea unor specialități multiple prin regulament reprezintă o cerință suplimentară neprevăzută de lege, deci o depășire a cadrului legal de bază.</p> <p>Mai mult, atenționăm că, conform Registrului experților, putem vedea persoane care dețin 2 specialități și mai mult, dar au gradul trei ori doi de calificare și invers, existând inclusiv situații când persoane dețin gradul superior de calificare, dar nu pot prin esență să dețină 2 specialități de expertiză judiciară.</p> <p>Discuțiile, la care face referire autorul, vizează cu totul alt proces: cel de obținere a gradelor de calificare, unde ar fi o motivație faptul, ca obținerea gradului să fie legată alternativ de numărul de specialități deținute, pentru a respecta principiul tratamentului echivoc.</p>	<p>S-a acceptat concretizarea desemnării unui reprezentant al instituției publice de expertiză judiciară, în care se constituie Comisia.</p>
	<p>104.</p>	<p>La sbp.3.3 ”un reprezentant din mediul academic al Academiei „Ștefan cel Mare” sau Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, care contribuie la formarea experților judiciari”;</p> <p>Contravine art. 43, alin (5) L68/2016, mai mult, aceste instituții nu contribuie la formarea experților judiciari. Menținerea textului propus prezintă cerințe suplimentare față de prevederile cadrului normativ de bază.</p> <p>Contravine L68/2016 art. (5) Majoritatea membrilor Comisiei de calificare sunt experți judiciari de categoria întâi ori superioară, care se bucură de reputație ireproșabilă și dețin un</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Norma a fost concretizată prin prisma prevederilor art. 54 alin. (2) Legea nr. 68/2016 unde sunt specificate entitățile care pot contribui la formarea continuă a experților.</p>

		<p>nivel înalt de profesionalism. Componenta nominală a Comisiei de calificare se aprobă prin ordinul conducătorului instituției publice de expertiză judiciară.</p> <p>Mai mult, pot fi șefi care nu dețin 2 calificări și invers, care dețin 2 calificări și nu au grad I sau superior!!!</p> <p>Cu privire la mediul academic care contribuie la formarea experților judiciari, ținem să atragem atenția că în RM nu există asemenea instituții (faptul că în virtutea statutului dublu pe care îl dețin, se instruiesc/ sunt formați în unele instituții de învățământ, nu reprezintă același lucru).</p>	
	<p>105.</p>	<p>La sbp.3.4 doi experți judiciari din cadrul instituției publice de expertiză judiciară în care se constituie Comisia, care au un stagiu în profesie de cel puțin 5 ani și dețin calificare în cel puțin 3 specialități.</p> <p>Contravine art. 43, alin (5) L68/2016. Acest lucru contravine și celor expuse în Nota de fundamentare, autorul remarcă că: „Majoritatea membrilor Comisiei de calificare sunt experți judiciari de categoria întâi ori superioară, care se bucură de reputație ireproșabilă și dețin un nivel înalt de profesionalism”</p> <p>Analogic obs.1 și 2 Lipsesc prevederi cu referire la reputația ireproșabilă și nivelul înalt de profesionalism a membrilor CCEJ, contrar art. 43, alin (5) L68/2016. Suplimentar se recomandă completarea capitolului II din proiectul regulamentului cu reglementări care să stabilească condițiile generale de selectare a membrilor în cadrul Comisiei de calificare (inclusiv pentru membrii indicați la subpct. 3.2. și 3.3.), or, se atestă că în proiectul vizat asemenea condiții juridice lipsesc.</p> <p>Similar contraargumentelor de mai sus (pct. 103).</p>	<p>Se acceptă</p> <p>A fost exclusă restrictivitatea normei, prin includerea caracterului preferențial la selectarea membrilor comisiei.</p> <p>Suplimentar a se vedea argumentele la pct. 50 și 52.</p> <p>Au fost incluse norme privind stabilirea reputației ireproșabile.</p>

	<p>106.</p>	<p>La sbp.12.3 ”examinarea necesităților de dezvoltarea a noilor specialități, după caz înaintarea demersurilor către autoritățile competente în legătură cu această competență”</p> <p>Lovită de caducitate, nu dispune de instrumente pentru evaluarea pieței, ar trebui să se întrunească în mai multe ședințe, nu numai de desfășurare a examenului, etc. etc. , cheltuielile vor crește nejustificat.</p> <p>Comisia nu dispune de instrumente de evaluare a pieței. Atribuția riscă să rămână pur formală, generând ședințe și costuri fără finalitate practică.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Este o atribuție dispozitivă, la necesitate, pentru flexibilitate și dezvoltare, care să permită comisiei să funcționeze. Norma este inclusă pentru a oferi posibilitatea de depășire a eventualelor crize, ce pot apărea în viitor și nu pentru trecut. Scopul proiectului este de a asigura efectuarea expertizelor și a actului de justiție, nu de reducere a cheltuielilor.</p>
	<p>107.</p>	<p>La sbp.12.4 admiterea candidaților la examenul de calificare</p> <p>Este scris expres mai jos la p.35 mai mult, CCEJ trebuie să se întrunească în mai multe ședințe: - soluționarea admiterii, etc., cheltuielile vor crește nejustificat.</p> <p>Această abordare forțează membrii Comisiei să se întrunească în mod repetat, generând cheltuieli nejustificate din bugetul statului (inclusiv de resurse, care ar putea fi utilizate pentru exercitarea atribuțiilor de bază a membrilor comisiei). Propunerea plauzibilă era ca admiterea să se decidă nemijlocit înainte de examen, prin simpla examinare a dosarului, evitând birocratizarea excesivă. Ținem să atragem atenția că, candidații pentru examen în profesia de expert judiciar nu se compară cu cel din alte profesii, acesta fiind de 2- 4 persoane simultan, respectiv, procedeul atât de ”stufos” și întortocheat: cel puțin candidatul trece prin 3 proceduri care se finalizează cu trei hotărâri ale Comisiei – nu este deloc justificat, ba mai mult, fiind contrar principiilor UE de simplificare a accesului în profesie!</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Punctele criticate au diferit obiect de reglementare. La 35 este procedura de depunere a actelor în interacțiune cu secretarul comisiei. La 12 sunt atribuțiile comisiei în legătură cu calificarea experților judiciari. Scopul proiectului este de a asigura efectuarea expertizelor și a actului de justiție, nu de reducere a cheltuielilor</p>
	<p>108.</p>	<p>La p.20 ”Membrul (membrii) Comisiei, dacă are (au) o opinie separată față de o anumită decizie, o expune (expun) în scris. Acest document se anexează la dosar fără a i se da citire. ”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Propunerea de modificare a pct. 20 nu poate fi susținută, întrucât reglementarea actuală privind</p>

Există riscul de a accede în profesie persoane cu o formare slabă, beneficiarul ar trebui să cunoască, că în privința lui a existat o opinie separată – după modelul judecătorilor, inclusiv pentru asigurarea transparenței procesului.

Această viziune contravine principiilor guvernării deschise și ale accesului la informația de interes public reglementate de Legea nr. 148/2023. Or, beneficiarul actului.

de justiție are dreptul să știe dacă în privința calificării unui expert a existat o opinie divergentă (model preluat de la judecători), pentru a preveni accesul persoanelor slab pregătite în sistem.

exprimarea și anexarea opiniilor separate asigură un echilibru adecvat între transparența procedurii și eficiența procesului decizional al Comisiei.

Opinia separată a membrului Comisiei are caracter consultativ și intern, neproducând efecte juridice asupra rezultatului evaluării. Comunicarea acesteia candidatului ar putea crea confuzie cu privire la caracterul definitiv și executoriu al deciziei Comisiei, deși hotărârea este adoptată în mod legal prin votul majorității.

Procedura de calificare nu este asimilabilă unei proceduri jurisdicționale, iar Comisia nu are statutul unei instanțe de judecată. Prin urmare, aplicarea analogiei cu practica judecătorilor privind publicitatea opiniilor separate nu este justificată. Comisia exercită atribuții administrative și tehnice, iar nu jurisdicționale, iar regulile de transparență sunt adaptate acestui specific.

Existența unei opinii separate nu este, prin sine, un indicator al unei formări profesionale insuficiente a candidatului. Divergențele de opinie sunt inerente proceselor colegiale de evaluare și reflectă pluralitatea aprecierilor profesionale, fără a afecta validitatea deciziei adoptate.

De asemenea, transparența procesului este asigurată prin alte garanții procedurale, precum criteriile de evaluare prestabilite, motivarea deciziei finale și posibilitatea formulării contestațiilor. Anexarea opiniei separate la dosar, fără a se da citire, permite păstrarea trasabilității interne a deliberărilor, fără a afecta drepturile candidatului sau încrederea publică în procedură.

109.

Capitolul IV. ”Particularitățile activității comisiei privind eliberarea licenței/anexei de expert judiciar”.

Textul p. 24-27 nu reflectă scopul redat de denumirea capitolului. Pentru a asigura o bună funcționare a CCEJ, toate drepturile și obligațiile participanților la acest exercițiu urmează a fi reflectate într-un singur pct., evitându-se dispersarea acestora pe tot parcursul AN.

De exclus

Ideile esențiale de integrat în alte pct. ale AN.

Comasarea acestor prevederi într-un singur punct/capitol logic este singura soluție care respectă imperativul Legii 100/2017 de a avea un act normativ „integrat organic” și „sistematic”

Atribuțiile Secretarului Comisiei sunt deja reglementate la pct. 23. Introducerea unor noi atribuții la pct. 27 sub un capitol cu titlu diferit creează o dispersie nejustificată. Participanții la procesul de calificare (secretarul, președintele) trebuie să consulte puncte aflate la distanță mare în text pentru a-și înțelege obligațiile, ceea ce afectează „buna funcționare” invocată de CNEJ și poate genera omisiuni în aplicare.

Potrivit Legii 100/2017, normele de tehnică legislativă sunt obligatorii la elaborarea proiectelor pentru a asigura forma sistemică a conținutului. O deficiență tehnică (precum denumirea greșită a unui capitol sau dispersarea normelor) devine o deficiență de legalitate, deoarece împiedică interpretarea și aplicarea corectă a actului.

Pct. 24 enumeră „funcțiile” Comisiei (înregistrare, atragere experți, desfășurare examen), dar pct. 12 enumeră deja „atribuțiile” acesteia. Utilizarea a doi termeni diferiți („funcții” vs „atribuții”) în capitole diferite pentru același subiect încalcă regula terminologiei constante și uniforme. Această suprapunere face imposibilă determinarea clară a cadrului de competență, generând haos administrativ.

Se acceptă

Cap. IV a fost redenumit, inclusiv a fost revizuit conținutul acestuia. Totodată a fost ajustat pct.1 din Regulament.

Pct. 24-27 au fost revizuite.

	<p>110.</p>	<p>La p.29 - Pentru evaluarea probelor examenului Comisia poate atrage un expert din Registrul de stat al experților judiciari ținut de Ministerul Justiției, calificat în specialitatea în care urmează să se califice candidatul, iar în lipsa acestuia, un specialist cu studii potrivit Listei domeniilor de formare profesională corespunzător specialităților de expertiză judiciară și de atragere ad-hoc a persoanelor recunoscute în calitate de experți judiciari, aprobată prin ordin al ministrului justiției, sau un expert internațional care efectuează expertize judiciare/criminalistice în specialitatea respectivă. Expertul internațional poate asigura participarea on -line la ședințele comisiei. – contravine legislației RM,</p> <p>Contravine legislației RM, prevederea propusă nu asigură echitate procesului de evaluare din mai multe considerente: - se limitează doar în cazul expertizelor criminalistice, cele non-criminalistice fiind omise; - se substituie nejustificat mecanismul existent, inclusiv pe plan internațional și în țările UE – consiliile metodico-științifice, ori științifice (denumirile sunt în funcție de țară). Or, doar consiliile, din mai mulți specialiști în materie – cel puțin 3 persoane, au competență recunoscută pentru soluționarea problemelor științifice; - lipsa unui statut a ”specialistului” din domeniul de știință, or a expertului judiciar ”atras” aferent activității de apreciere a gradului de competență a viitorului expert judiciar. Având în vedere că, conform doctrinei științifice, gradul de competență al unui expert judiciar include: - demonstrarea că a avut loc procesul de transformare a cunoștințelor academice (confirmate prin diploma de studii de licență/master) în cunoștințe speciale: (Transformarea cunoștințelor profesionale în cunoștințe speciale este un proces complex de ”metamorfozare și adaptare”, ghidat de regulile criminalisticii și ale expertologiei, astfel încât informația științifică să poată servi drept probă în justiție.)</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Propunerea autorului avizului de a exclude posibilitatea atragerii experților sau specialiștilor individuali și de a substitui această soluție exclusiv cu opinia Consiliului nu poate fi acceptată, întrucât nu este întemeiată juridic și nici proporțională cu scopul reglementării.</p> <p>I. Prevederea de la pct. 29 nu contravine legislației Republicii Moldova, întrucât aceasta nu substituie mecanismele instituționale consacrate (Consiliul metodico-științific), ci instituie un instrument auxiliar și punctual de sprijin tehnic pentru Comisia de evaluare. Textul utilizează termenul „<i>poate atrage</i>”, ceea ce conferă Comisiei o marjă de apreciere, fără a afecta competențele legale ale Consiliului prevăzute de Legea nr. 68/2016 și actele subsecvente.</p> <p>II. Atragerea unui expert sau specialist calificat nu se limitează exclusiv la expertizele criminalistice, întrucât formularea se referă generic la „specialitatea în care urmează să se califice candidatul”, fiind aplicabilă tuturor tipurilor de expertiză judiciară. Interpretarea potrivit căreia norma ar avea un domeniu de aplicare restrâns este una forțată și nu rezultă din textul propus.</p> <p>III. Invocarea necesității exclusive a unui consiliu format din minimum trei specialiști nu are suport normativ imperativ. Deși consiliile metodico-științifice sunt competente pentru soluționarea problemelor științifice generale și pentru uniformizarea practicilor, evaluarea probelor de</p>
--	--------------------	---	--

O piesă centrală a doctrinei este distincția dintre cunoștințele profesionale (generale) și cele speciale. Un expert judiciar nu aplică direct cunoștințele de bază (chimie, fizică, etc.), ci le utilizează după ce au fost adaptate la necesitățile criminalisticii. Această transformare presupune:

Spiritul științific: Toate concluziile trebuie să fie conforme cu rigoarea metodelor și mijloacelor științifice. • Specializarea direcționată: Integrarea cunoștințelor din mai multe specialități pentru a răspunde cerințelor specifice ale cauzei (conceptul de „cunoștințe integrate” sau „border -line knowledges”). Conform doctrinei, acest proces se realizează prin următoarele mecanisme concrete: * Adaptarea la necesitățile criminalisticii: Cunoștințele „pure” (precum chimia, fizica, medicina sau economia) nu pot fi aplicate direct; ele trebuie adaptate după anumite legități pentru a deveni utile procesului judiciar. Această transformare presupune utilizarea cunoștințelor de bază exclusiv pentru **depistarea, fixarea, ridicarea și cercetarea urmelor**.

* Intervenția Expertologiei (Teoria Expertizei Judiciare): Această știință oferă expertului ”componenta operațională” și de formare a deprinderilor profesionale. În timp ce studiile universitare oferă baza teoretică, expertologia învață specialistul cum să aplice aceste noțiuni în zona de interpretare și investigare de laborator a probelor materiale

* Specializarea direcționată sau integrarea cunoștințelor: Transformarea implică fie o ”specializare foarte îngustă” (direcționată pe o problemă specifică de expertiză), fie ”integrarea cunoștințelor” din mai multe domenii (conceptul de ”border -line knowledges”) pentru a răspunde unor obiective care depășesc o singură disciplină. * Utilizarea Metodicii de Expertiză: Cunoștințele speciale se materializează printr-un ”algoritm specific de cercetare”, descris ca o „rețetă” care permite decodificarea informației din urme prin pași prestabiliți: examinarea separată, experimentul, modelarea, examinarea comparativă și evaluarea rezultatelor. * Filtrarea prin rigoarea

examen ale unui candidat are un caracter individual, concret și punctual, care nu justifică, în mod obligatoriu, activarea unui mecanism colegial complex, destinat problemelor de principiu sau metodologice.

IV. Argumentele doctrinei privind transformarea cunoștințelor academice în cunoștințe speciale nu sunt incompatibile cu soluția propusă, ci, dimpotrivă, o susțin. Un expert judiciar calificat sau un specialist recunoscut în domeniu este, prin definiție, persoana care a parcurs acest proces de integrare a cunoștințelor profesionale în sfera expertologiei și criminalisticii și poate oferi o apreciere tehnică pertinentă asupra nivelului candidatului. Doctrina invocată nu impune, ca regulă obligatorie, evaluarea exclusivă de către structuri colegiale permanente.

În ceea ce privește lipsa unui statut expres al „specialistului” sau al expertului atras, aceasta nu afectează legalitatea procedurii, întrucât specialistul nu adoptă decizia de calificare și nu substituie Comisia, ci are un rol consultativ, fără efect juridic direct. Răspunderea pentru decizia finală rămâne integral în sarcina Comisiei, ceea ce asigură respectarea principiilor legalității și responsabilității administrative.

De asemenea, invocarea art. 65 alin. (3) din Legea nr. 68/2016 și a HG nr. 1412 nu este relevantă în mod direct, deoarece aceste acte vizează soluționarea problemelor metodologice și științifice generale din cadrul instituțiilor de expertiză, iar nu evaluarea individuală a probelor de examen. Menținerea posibilității de a apela la

procesuală: Simpla deținere a unor cunoștințe juridice sau tehnice nu este suficientă. Cunoștințele devin „speciale” doar atunci când sunt supuse sistemului de ”principii fundamentale ale criminalisticii” (obiectivitate, plenitudine, legalitate), principii care nu se regăsesc în științele „pure” de la care s-a pornit. * Trecerea de la abstract la concret: Expertul trebuie să fie capabil să utilizeze bagajul său teoretic pentru a determina singur calea de decodare a informației dintr-o urmă specifică, adaptând metodele generale la circumstanțele unice și irepetabile ale fiecărui caz. În esență, studiile academice doar facilitează acest proces, însă transformarea propriu-zisă are loc prin ”asimilarea tehnicilor de interpretare a urmelor” și prin subordonarea cunoștințelor profesionale obiectivelor înaintate de organele judiciare. - Cunoștințe, abilități și deprinderi în fotografia judiciară; - Cunoașterea și respectarea principiile Fundamentale ale Probațiunii Științifice - Expertul trebuie să respecte un sistem de principii care nu se regăsesc în științele „pure”, dar care sunt esențiale pentru admiterea rezultatelor ca probe: - • Obiectivitatea și plenitudinea cercetărilor. - • Legalitatea și imparțialitatea (respectarea normelor procedurale și a dreptului la viață privată).

- • Trasabilitatea și disponibilitatea (rezultatele trebuie să poată fi verificate și să fie pe înțelesul organului judiciar). - În concluzie, doctrina pentru un expert judiciar nu este doar o sumă de cunoștințe dintrun domeniu tehnic, ci o știință a aplicării metodelor științifice în context juridic, ghidată de regulile stricte ale expertologiei și criminalisticii. - în R. Moldova, potrivit L68/2016, art.65 alin (3) și HG 1412, soluționarea problemelor de acest gen din cadrul tuturor instituțiilor de expertiză este pusă în competența CMS CNEJ. Menținerea redacției autorului, la rând cu cele expuse mai sus va afecta considerabil și uniformizarea practicilor în expertiza judiciară. În același timp, în cadrul consiliului, participarea experților internaționali este prevăzută, inclusiv în cadrul comisiilor de specialitate: link:

experți sau specialiști individuali nu afectează uniformizarea practicilor, întrucât aceasta este asigurată prin criteriile de evaluare și prin competența Consiliului în materie de politici și metodologii.

În context, limitarea exclusivă la opinia Consiliului ar putea conduce la rigidizarea excesivă a procedurii, la prelungirea nejustificată a termenelor de evaluare și la diminuarea operativității Comisiei, fără un beneficiu real în planul calității sau al legalității procesului de calificare.

În concluzie, menținerea redacției propuse la pct. 29 este justificată, întrucât aceasta oferă Comisiei un instrument flexibil și legal de sprijin tehnic, fără a afecta competențele Consiliului, uniformitatea practicilor sau rigorile doctrinare ale expertologiei și criminalisticii.

https://cnej.gov.md/sites/default/files/33_regulament_cms_editia_3_2018.pdf

De modificat cu: Pentru evaluarea probelor examenului Comisia poate atrage opinia Consiliului.

Depășirea cadrului legal de bază (Legea nr. 68/2016): Legea-cadru stabilește că din Comisia de calificare fac parte 5 membri. Prin acordarea dreptului de a acorda puncte (pct. 67) și de a condiționa promovarea examenului de scorul oferit de aceștia (pct. 68), proiectul transformă „expertul atras” într-un membru de facto cu drept de decizie, ceea ce reprezintă o adăugare la lege prin act administrativ, interzisă de Legea nr. 100/2017.

Lipsa normelor de integritate și responsabilitate: În timp ce pentru membrii permanenți sunt stabilite criterii stricte de „reputație ireproșabilă” (pct. 2.1-2.3), proiectul nu prevede aceleași rigori pentru experții internaționali sau specialiștii atrași. Aceasta creează o vulnerabilitate în care persoane neevaluate sub aspectul integrității pot decide accesul în profesia de expert judiciar. Mai mult, proiectul prevede proceduri de revocare și suspendare doar pentru membri (pct. 8, pct. 10). În cazul unei evaluări subiective, eronate sau părtinitoare din partea unui „expert atras”, nu există un mecanism clar de sancționare sau de atragere a răspunderii profesionale a acestuia în cadrul procedurii de examen. Deși membrii Comisiei sunt obligați să declare conflictele de interese (pct. 15), această obligație nu este extinsă în mod explicit și riguros asupra „specialiștilor atrași” prin textul de la p. 29, riscând astfel compromiterea obiectivității examenului.

Pct. 68 stipulează că proba este promovată doar dacă expertul internațional/atras acordă cel puțin 8 puncte. Aceasta conferă unui „ne-membru” un drept de veto, ceea ce contravine

		<p>principiului conform căruia hotărârile se adoptă prin votul membrilor oficiali ai Comisiei.</p> <p>Deoarece statutul juridic al expertului atras (drept de vot, semnătură) nu este reglementat de legea organică, orice hotărâre a Comisiei adoptată cu participarea decisivă a acestuia poate fi anulată în instanță pentru vicii de procedură și lipsa competenței.</p> <p>În concluzie, p. 29 creează un paralelism periculos cu legea organică, delegând atribuții de autoritate publică (evaluarea și notarea candidaților) unor persoane al căror statut juridic, drept de vot și responsabilitate rămân ambigue, fapt ce contravine normelor de tehnică legislativă din Legea nr. 100/2017.</p>	
	<p>111.</p>	<p>La p.31 "Organizarea examenului se dispune prin hotărâre a Comisiei de calificare"</p> <p>Este o abordare greșită, CCEJ trebuie să se întrunească în mai multe ședințe cheltuielile vor crește nejustificat. Mai mult, nu este logic ca CCEJ să decidă în privința necesității întrunirii Comisiei. Acest aspect poate fi elucidat doar de către conducătorul IPEJ care cunoaște despre experții stagieri pregătiți în instituție sau despre cererile înaintate în conformitate cu art. 43, alin.(3) L68/2016. - similar prevederilor actuale" prin Ordinul ministrului justiției" Or, CCEJ va fi nevoită sa se întrunească în mai multe ședințe, ceea ce solicită cheltuieli nejustificate.</p> <p>Se propune "Organizarea examenului se dispune prin Ordinul conducătorului instituției publice de expertiză judiciară".</p> <p>Confuzie între gestiune și independență: Ordinul este un act administrativ de gestiune a resurselor. Comisia nu poate decide singură când există experți stagieri pregătiți fără coordonarea instituției.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Propunerea nu este întemeiată, deoarece organizarea examenului prin hotărârea Comisiei de calificare asigură legalitatea, imparțialitatea și controlul colegial al procedurii, fiind o decizie de competență funcțională, nu administrativ-operativă. Comisia nu decide oportunitatea pregătirii candidaților, ci inițierea unei proceduri de evaluare, pe baza datelor prezentate de instituțiile de expertiză. Invocarea cheltuielilor este speculativă, întrucât hotărârea poate fi adoptată într-o singură ședință și previne riscul deciziilor unilaterale, justificând menținerea redacției propuse.</p>

112.

La sbp.31.3 ”bibliografia examenului;”

Nu este clar cine elaborează bibliografia, doar o singură persoană nu poate elabora bibliografia, expertul s-a pregătit după un plan anumit, care la fel trebuie să fie unic per specialitate (alin. (2) art. 41 L68).

Bibliografia trebuie să fie aceeași pentru partea generală (legislație, etc.)și una/per specialitate, pentru toate comisiile, or, fiecare Comisie cu bibliografia sa nu este o abordare corectă. Expertul vine deja pregătit la examen, și nu este logic să publicăm bibliografia. Este o abordare total greșită să se elibereze licențe pentru specialități similare, dar cu examene susținute cu bibliografii diferite, comisii diferite și planuri diferite. Anterior au fost prevederi similare, s-au făcut modificări legislative, respectiv nu este logic să revenim la practicile care s -au dovedit ineficiente.

Prin urmare norma propusă nu corespunde cu mecanismul de formare al expertului judiciar descris în L68/2016.

De exclus

Legea-cadru prevede că expertul stagiar se pregătește după un plan de stagiul unic per specialitate. Introducerea unei bibliografii variabile, decise ad-hoc de fiecare Comisie, rupe legătura logică dintre stagiul profesional (pregătire) și examen. Conform Legii nr. 100/2017, actele normative trebuie să asigure o „consecutivitate și redictibilitate”, or, un candidat nu poate fi evaluat după o bibliografie care ar putea diferi de planul său de formare obligatoriu. Conform doctrinei expertologice și legislației (HG 1412), CMSȘ este organul cu competență recunoscută pentru soluționarea problemelor științifice. Lăsarea bibliografiei la latitudinea unei singure persoane sau a unei comisii temporare ignoră expertiza centralizată a CMSȘ, riscând includerea unor surse desuete sau nevalidate științific.

Articolul 3 din Legea 100/2017 impune principiul „egalității

Nu se acceptă

Critica nu poate fi reținută, deoarece stabilirea și publicarea bibliografiei examenului nu contravine art. 41 alin. (2) din Legea nr. 68/2016, ci asigură transparența și previzibilitatea evaluării.

Bibliografia nu substituie planul de formare al expertului și nu presupune elaborarea ei de o singură persoană, putând fi aprobată colegial de Comisie.

Norma nu exclude existența unei părți generale comune și a unei bibliografii pe specialități, iar publicarea acesteia previne evaluările arbitrare și asigură tratament egal candidaților, fără a afecta mecanismul de formare profesională.

		<p>și echilibrului”. Eliberarea aceleiași licențe de stat pentru specialități identice, dar în baza unor examene susținute pe bibliografii diferite (una mai simplă, alta mai complexă), creează o discriminare între candidați și afectează standardul național de calificare.</p> <p>Lipsa uniformității naționale a testelor și bibliografiilor va duce la standarde diferite de calificare. Un expert judiciar are un rol crucial în soarta dosarelor; dacă acesta este calificat în baza unei bibliografii precare, calitatea probatoriului științific în justiție va scădea considerabil.</p> <p>Elaborarea unei noi bibliografii pentru fiecare sesiune de examen reprezintă o „muncă enormă” care birocratizează inutil procesul. Mai mult, Legea 100/2017 interzice paralelismele în legislație; existența mai multor bibliografii pentru același domeniu de expertiză reprezintă un paralelism metodologic periculos. Ignorarea faptului că legislația a fost deja modificată în trecut pentru a corecta aceste deficiențe reprezintă un regres legislativ. Proiectul riscă să reinstaureze un sistem „ineficient”, ignorând monitorizarea implementării actelor anterioare, proces obligatoriu conform Art. 75 din Legea 100/2017.</p>	
	<p>113.</p>	<p>La sbp.31.4 actele necesare pentru admiterea la examen.</p> <p>Este o abordare greșită, aceste acte sunt enumerate expres în cadrul legal, inclusiv la p. 34 din proiectul în discuție. Or, candidații trebuie să cunoască foarte bine legislația din domeniu în care doresc să acceadă.</p> <p>De exclus</p> <p>Încălcarea principiului predictibilității și certitudinii juridice: Articolul 3 din Legea nr. 100/2017 impune ca normele juridice să fie predictibile. Dacă lista actelor necesare este lăsată la discreția fiecărui anunț emis de Comisie (așa cum propune autorul la p. 33), candidatul nu are nicio garanție că cerințele nu se vor schimba de la o sesiune la alta. Un act normativ trebuie să fie „impersonal și general”, nu adaptabil conjunctural.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Propunerea de excludere nu este justificată, deoarece menționarea expresă a actelor necesare pentru admiterea la examen nu contravine legislației, ci asigură transparență și predictibilitate pentru candidați. Chiar dacă aceste acte sunt prevăzute în lege, includerea lor în proiectul regulamentului ajută la informarea clară a candidaților, prevenind erori sau inadmisibilități formale, și nu afectează cunoașterea legislației de către aceștia.</p>

Conform art. 10 alin. (4) din Legea nr. 100/2017, un act subordonat legii (cum este acest Regulament) nu poate depăși limitele competenței stabilite de actul superior. Deoarece Legea nr. 68/2016 enumeră deja actele necesare, permiterea Comisiei să „dezvolte” sau să modifice această listă prin anunț publicat reprezintă o depășire a cadrului legal. Articolul 65 din Legea nr. 100/2017 interzice paralelismele în legislație. Actele sunt deja prevăzute expres la p. 34 din proiect. Incluziunea lor din nou ca fiind la latitudinea Comisiei (sbp. 31.4) creează o confuzie normativă inutilă și încalcă regula conform căreia „terminologia utilizată este constantă și uniformă”. Principiul „facilitării accesului la informațiile de interes public” (Art. 3, Legea 148/2023) obligă autoritățile să ofere reguli clare. O listă de documente care depinde de un „anunț publicat” și nu de textul legii îngreunează accesul cetățenilor la profesie, transformând o procedură legală într-una administrativă opacă.

Autorul proiectului menționează ca exemplu „flexibilitatea” de a solicita un cazier judiciar detaliat în loc de unul simplu. Acest lucru confirmă riscul ca Comisia să introducă bariere birocratice suplimentare neprevăzute de lege, ceea ce poate duce la excluderea arbitrară a unor candidați. Dacă fiecare Comisie (din instituții diferite sau sesiuni diferite) decide propria listă de acte, candidații vor fi tratați diferit pentru aceeași specialitate. Acest lucru încalcă principiul „egalității și echilibrului” prevăzut de legislația privind actele normative. Orice decizie de respingere a unui candidat bazată pe lipsa unui document care nu este prevăzut în Regulament sau Lege, ci doar în „anunț”, va fi extrem de ușor de anulat în instanța de contencios administrativ pentru lipsă de temei legal. În acest context, un candidat la titlul de expert judiciar trebuie să cunoască legislația domeniului încă de la admitere. Prezentarea unei liste „mărunțite” în anunț sugerează o scădere a exigenței față de nivelul de pregătire juridică a candidaților. În concluzie, menținerea sbp. 31.4 sub forma propusă de autor transformă o obligație legală stabilă într-o variabilă administrativă, fapt ce

Mai mult, actele rezultă din procedura de evaluare. Cadrul legal conține normele primare care urmează a fi dezvoltate în cadrul subordonat legii. Or, legiuitorul a împuternicit Guvernul cu dreptul de a institui un mecanism fezabil de organizare și funcționare a Comisiei de califica

		<p>contravine normelor de tehnică legislativă (Legea 100/2017) și principiilor transparenței proactive (Legea 148/2023).</p>	
	<p>114.</p>	<p>La p.32 "Hotărârea Comisiei" - a se vedea obs. 10 de mai sus De substituit în propoziție (inclusiv pe tot parcursul proiectului) - "Hotărârea Comisiei" cu "Ordinul conducătorului instituției publice de expertiză judiciară". Organizarea unui examen implică resurse financiare, spații și logistică, elemente care se află exclusiv în gestiunea conducătorului instituției, nu a unei comisii. Conform Legii nr. 100/2017, actele de gestiune internă trebuie să fie coerente cu atribuțiile autorității. O „Hotărâre” a Comisiei (care include membri externi) nu poate angaja bugetul instituției fără acordul ordonatorului de credite (conducătorul IPEJ). Doar conducătorul instituției deține informația centralizată despre experții stagieri care au finalizat pregătirea și sunt gata pentru examen. Comisia, fiind un organ de calificare, nu are acces la dosarele de personal sau la monitorizarea stagiului până în momentul examenului, deci nu poate decide oportun momentul întrunirii. Convocarea membrilor externi (reprezentantul MJ, cel academic) doar pentru a adopta o „Hotărâre” de stabilire a datei examenului este considerată o „cheltuială nejustificată din buget”. Plata indemnizațiilor pentru membrii Comisiei (sbp. 25) se face din „mijloacele financiare alocate instituției”. O hotărâre a Comisiei nu poate servi drept document primar de plată pentru contabilitate în lipsa unui ordin al conducătorului instituției, care este singurul împuternicit să dispună de resursele financiare. Ordinul este un act administrativ mai rapid, care pune în mișcare mecanismul fără a necesita cvorumul unei comisii externe pentru chestiuni pur tehnice. În tehnica legislativă, „Hotărârea” este de regulă un act deliberativ asupra fondului (ex: cine a promovat), în timp ce „Ordinul” este actul de</p>	<p>Nu se acceptă I. Rolul Comisiei nu este pur tehnic, ci decizional-procedural. II. Organizarea examenului (inclusiv stabilirea datei) face parte integrantă din procedura de evaluare profesională, aflată în competența Comisiei. Separarea artificială între „organizare” și „evaluare” fragmentează procedura și afectează coerența procesului de atestare. III. Autonomia Comisiei este o garanție de independență și imparțialitate. Menținerea „Hotărârii Comisiei” previne concentrarea excesivă a puterii decizionale la nivelul conducerii instituției și exclude riscul influențării momentului examenului din considerente administrative sau subiective. IV. Legea nr. 100/2017 nu interzice actele cu impact bugetar indirect ale organelor colegiale. Hotărârea Comisiei nu angajează direct cheltuieli, ci declanșează o procedură. Execuția bugetară rămâne în sarcina conducătorului instituției, prin acte administrative subsecvente (ordine de plată, dispoziții interne). V. Stabilirea datei examenului nu presupune acces la dosarele de personal. Comisia poate stabili sesiuni de examen periodice sau condiționate de finalizarea stagiului, pe baza informațiilor comunicate oficial de instituție, fără a necesita acces direct la dosarele individuale.</p>

dispoziție prin care se organizează activitatea. Substituirea asigură o delimitare clară între administrarea procesului (Ordin) și "evaluarea" profesională (Hotărâre). Dacă Comisia adoptă o hotărâre de organizare a examenului într-o perioadă în care instituția nu dispune de fonduri sau spațiu, se creează un conflict de autoritate între o comisie independentă și managementul IPEJ. Acest lucru poate duce la imposibilitatea executării hotărârii, generând un act juridic „mort-născut”. Dacă organizarea examenului (data, ora, locul) este dispusă prin „Hotărâre” (cum propune autorul la p. 31), orice viciu de procedură în constituirea Comisiei la acea etapă preliminară ar putea duce la nulitatea întregului examen. Ordinul conducătorului oferă o bază legală mai stabilă pentru actele de declanșare a procedurilor administrative.

VI. Convocarea membrilor Comisiei nu este o cheltuială nejustificată, ci o obligație legală. Participarea membrilor externi este parte a mecanismului de asigurare a calității și credibilității procesului. Costurile aferente sunt inerente procedurii și nu pot fi calificate drept „nejustificate”.

VII. Hotărârea Comisiei poate constitui temei juridic suficient pentru acte financiare subsecvente. Practica administrativă recunoaște hotărârile organelor colegiale drept acte juridice valide, pe baza cărora conducătorul instituției emite ordinele necesare pentru punerea în executare, inclusiv pentru plăți.

VIII. Celeritatea nu justifică substituirea competenței.

Rapiditatea „Ordinului” nu poate prevala asupra respectării competenței legale a Comisiei. Eficiența administrativă nu trebuie obținută prin diminuarea rolului organului colegial.

IX. Tehnica legislativă permite hotărâri și pentru acte procedurale. Noțiunea de „Hotărâre” nu este rezervată exclusiv deciziilor pe fond. În numeroase proceduri administrative, organele colegiale adoptă hotărâri inclusiv pentru organizarea etapelor procedurale.

X. Nu se creează conflict de autoritate, ci un mecanism de cooperare instituțională. Eventualele constrângeri bugetare sau logistice pot fi comunicate Comisiei anterior adoptării hotărârii. Lipsa fondurilor nu invalidează competența Comisiei, ci impune coordonare interinstituțională.

XI. Riscul nulității este mai redus prin Hotărârea Comisiei, nu mai mare

			<p>Actele adoptate de un organ colegial pluralist sunt mai rezistente juridic, întrucât reflectă o voință colectivă. Un ordin unilateral este mai vulnerabil la contestare pentru exces de putere.</p> <p>XII. Menținerea „Hotărârii Comisiei” consolidează transparența și predictibilitatea. Deciziile Comisiei sunt motivate, consemnate și adoptate în cadru formal, oferind garanții suplimentare pentru candidați și pentru controlul legalității.</p> <p>A se vedea argumentele de la pct. 58. A nu se face confuzie între ordinul de constituire a Comisiei și competențele Comisiei care trebuie să dispună de competențe și independență în activitatea proprie.</p>
	<p>115.</p>	<p>La p.33 ”...care au prezentat actele necesare pentru admiterea la examen, conform anunțului publicat.</p> <p>Lista trebuie definită în regulament, în caz contrar fiecare comisie va dispune lista sa, la fiecare ședință, astfel din prezentul regulament. Nu putem atribui comisiei competențe să decidă liber ce acte sunt necesare, ori să substituie norma legală. Contravine principiului echității și legalității.</p> <p>De substituit ”anunțului publicat” cu ”lisei prevăzute la p. 34 din prezentul regulament”.</p> <p>Lăsarea listei la discreția fiecărei Comisii afectează principiul echității și poate crea diferite bariere birocratice.</p> <p>A se vedea contraargumentele de mai sus.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Cadrul legal conține normele primare care urmează a fi dezvoltate în cadrul subordonat legii. Or, legiuitorul a împuternicit Guvernul cu dreptul de a institui un mecanism fezabil de organizare și funcționare a Comisiei de calificare. Comisia trebuie să dispună de flexibilitatea și a indica în anunț toate aspectele organizatorice privind organizarea examenului. De exemplu situația cazierelor judiciare. Anterior, se prezenta cazier judiciar simplu. Acum toate comisiile solicită cazier judiciar detaliat.</p> <p>Mai mult, mențiunea „conform anunțului publicat” asigură claritate și predictibilitate pentru candidați, indicând exact modalitatea și termenul de depunere a actelor, fără a lăsa Comisiei libertate discreționară. Anunțul funcționează ca instrument operativ de informare, complementând lista prevăzută în regulament la p.34, și garantează că</p>

			toți candidații depun actele în aceleași condiții, respectând principiul echității.
	116.	<p>La p. 37. În cel mult 15 zile de la expirarea termenului de depunere a actelor de către candidați, Comisia examinează actele depuse și adoptă hotărârea privind admiterea la examenul de calificare.</p> <p>Contravine p. 35, se întrunește din nou în ședință – cheltuieli nejustificate din buget.</p> <p>De exclus</p> <p>Conform proiectului (sbp. 25), membrii externi ai Comisiei (reprezentantul MJ și cel academic beneficiază de o indemnizație pentru fiecare ședință. Obligarea Comisiei să se întrunească într-o ședință separată, cu cel puțin 4 membri pentru cvorum, doar pentru a valida actele candidaților, generează cheltuieli nejustificate din bugetul instituției, când această sarcină ar putea fi realizată nemijlocit în ziua examenului. Articolul 3 din Legea nr. 100/2017 impune ca normele juridice să fie oportune și coerente. Crearea unei etape administrative intermediare (ședința de admitere) între depunerea actelor și examen nu aduce valoare adăugată procesului, ci doar îl lungește, contrar spiritului legii de eficientizare a activității autorităților publice. Proiectul prevede deja la pct. 35 că Secretarul Comisiei verifică dacă dosarul este complet și solicită completarea acestuia. Argumentul autorului că Secretarul face doar o „verificare cantitativă”, iar Comisia una „în fond”, este neplauzibil, deoarece criteriile de admitere (vechimea, studiile, stagiul) sunt date obiective care reies din acte și nu necesită un act deliberativ colegial complex. Tehnica legislativă interzice paralelismele în reglementare. Dublarea procesului de verificare a actelor (o dată de către secretar la depunere și a doua oară de către Comisie în ședință) încalcă cerința ca expunerea dispozițiilor să fie consecutivă și ordonată. Dacă membrii externi nu se pot prezenta la ședința de admitere din motive obiective, întregul calendar al examenului este periclitat,</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>La 35 este despre ceea ce face secretarul în afara ședințelor și nu despre ce face comisia (la 37). Nu putem pune în sarcina secretarului verificarea în fond a actelor ci doar cantitativ. Practică similară cu toate comisiile.</p> <p>Critica nu este întemeiată, deoarece punctul 37 nu generează cheltuieli nejustificate și are rol esențial pentru legalitatea examenului.</p> <p>Ședința Comisiei pentru admiterea candidaților nu este un simplu act birocratic, ci o verificare colegială a conformității actelor cu criteriile legale, inclusiv aspecte ce nu pot fi evaluate doar cantitativ de Secretar (corectitudinea documentelor, concordanța datelor, integritatea dosarului).</p> <p>Această etapă previne erorile, asigură transparență și legitimitate, respectând principiul legalității și garantând că examenul se desfășoară pe baze echitabile.</p> <p>Procedura nu poate fi substituită simplu de o verificare secretarială, iar termenul de 15 zile este rezonabil pentru organizarea corectă a examinării, fără a aduce prejudicii bugetului</p>

		<p>deoarece fără o hotărâre de admitere adoptată în termenul de 15 zile, examenul nu poate avea loc legal. Deoarece „verificarea în fond” menționată de autor nu este definită clar (ce anume verifică Comisia în plus față de Secretar?), orice respingere a unui candidat la această etapă poate fi atacată în instanță ca fiind arbitrară și lipsită de temei legal clar, conform Legii contenciosului administrativ.</p> <p>În concluzie argumentul autorului proiectului că „verificarea în fond” aparține Comisiei este slab susținut dacă actele necesare sunt deja listate exhaustiv. Menținerea punctului 37 în redacția actuală transformă o procedură de verificare a unor documente într-un exercițiu birocratic costisitor, care încalcă normele de tehnică legislativă privind eficiența și succesiunea logică a procedurilor.</p>	
	<p>117.</p>	<p>La 38. Hotărârile Comisiei privind admiterea la examenul se publică pe paginile web oficiale a instituțiilor publice de expertiză judiciară.</p> <p>În contextul propunerii de mai sus nu coroborează Este o abordare greșită, candidații sunt informați despre examen în condițiile pct.32, iar admiterea se decide de către CCEJ nemijlocit înainte de desfășurarea examenului urmare examinării dosarului.</p> <p>De exclus</p> <p>Regulamentul prevede deja că Secretarul Comisiei „verifică dacă dosarul depus de candidat este complet” și solicită completări. Forțarea unei ședințe separate a Comisiei (pct. 37) pentru a re-verifica aceleași acte reprezintă un paralelism procedural inutil, interzis de normele de tehnică legislativă care cer o „expunere consecutivă și ordonată”, implică cheltuieli inutile. A se vedea contraargumentele de la obs. 16. Suplimentar, dacă hotărârea de admitere (pct. 38) este contestată conform Legii nr. 148/2023 (care oferă dreptul de a contesta orice acțiune/inacțiune a furnizorilor de informații), întreaga desfășurare a examenului stabilită la pct. 32 poate fi</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Propunerea de a elimina publicarea hotărârii Comisiei și de a decide admiterea nemijlocit înainte de examen reduce transparența, afectează legalitatea și crește riscul erorilor, chiar dacă ar scurta formal timpul procedurii.</p> <p>Menținerea pct. 38 în redactarea actuală asigură echilibrul între celeritate, legalitate și transparență, fără a crea costuri disproporționate sau paralelisme birocratice inutile.</p> <p>I. Publicarea pe paginile web oficiale a hotărârilor privind admiterea la examen nu este o etapă birocratică inutilă, ci o măsură esențială de transparență și legalitate. Chiar dacă punctul 32 prevede informarea candidaților despre examen, diferența este că hotărârea privind admiterea este un act oficial al Comisiei, cu valoare juridică, care confirmă în mod formal că dosarul fiecărui</p>

suspendată sau amânată. O admitere realizată nemijlocit înainte de probă, pe baza examinării dosarului de către membrii prezenți, reduce fereastra de timp în care contestațiile pur administrative pot bloca procesul de calificare. Prin transformarea admiterii într-o hotărâre de sine stătătoare, se creează premisa ca o eroare minoră în dosar (care ar putea fi corectată pe loc) să ducă la o hotărâre de respingere publicată oficial.

Aceasta crește numărul de litigii în contencios administrativ, care pot dura luni de zile, blocând accesul candidatului la următoarele sesiuni. Abordarea autorului (MJ) nu coroborează cu restul textului deoarece:

- Punctul 32 creează deja obligația de publicitate și transparență a examenului.

- Punctul 35 pune deja în sarcina Secretarului verificarea tehnică. Prin urmare, Punctul 38 apare ca o piesă izolată, menită doar să uniformizeze forțat procedura cu alte profesii (notari, avocați), fără a ține cont de specificul stagiului profesional al expertului judiciar (care este deja monitorizat de conducătorul de stagiul și de instituție). În concluzie, propunerea CNEJ de a decide admiterea nemijlocit înainte de examen este mai plauzibilă deoarece asigură celeritatea procesului, reduce costurile și elimină etapele birocratice care nu contribuie la calitatea științifică a expertizei judiciare

candidat respectă criteriile legale. Această publicare asigură:

- acces egal la informație pentru toți candidații;
- trasabilitatea deciziei Comisiei;
- reducerea riscului de contestații pe motiv de netransparență.

II. Critica potrivit căreia verificarea dosarului de către Comisie ar fi un „paralelism” față de verificarea Secretarului nu este corectă. Secretarul face doar o verificare tehnică și formală (documente complete, depuse la termen), în timp ce Comisia verifică conformitatea actelor în fond, inclusiv criterii obiective legate de vechime, calificări și specializări, și ia decizia oficială de admitere. Această etapă colegială nu poate fi substituită doar de Secretar, fără a compromite legalitatea procesului.

III. Publicarea hotărârii în avans, înainte de examen, nu crește numărul de litigii, ci dimpotrivă, oferă candidaților și autorităților posibilitatea de a corecta eventuale erori în timp util, înainte de desfășurarea examenului.

Dacă admiterea ar fi făcută „nemijlocit înainte de probă”, așa cum propune autorul, ar exista risc ca erorile minore să ducă la respingeri intempestive, fără posibilitate de remediere, ceea ce crește potențialul de litigii și afectează accesul la examen.

IV. Menținerea publicării oficiale a hotărârii este în acord cu principiile Legii nr. 100/2017 privind actele normative (art. 3), care impun oportunitate,

			transparență și previzibilitate în aplicarea normelor. În plus, aceasta aliniaza procedura cu bunele practici din alte domenii profesionale, fără a afecta specificul expertizei judiciare, și permite uniformizarea deciziilor Comisiei.
	118.	La pct.41 ”în corespundere cu bibliografia publicată potrivit prezentului Regulament” Este o abordare total greșită (A se vedea obs.11 de mai sus) A se vedea contraargumentele de la pct. 112.	Nu se acceptă A se vedea contraargumentele de la obs. 112.
	119.	<p>La pct. 41 Cu cel mult 7 zile lucrătoare înainte de desfășurării examenului, comisia elaborează și aprobă 2 variante de teste-grilă pentru examen, în corespundere cu bibliografia publicată potrivit prezentului Regulament. Comisia aprobă variantele de testegrilă cu răspunsurile corecte care se desigilează doar la etapa de verificare a testelor-grilă completate de candidați.</p> <p>Abordare greșită atât din punct de vedere a doctrinei gnoseologice cât și celei legale (lovită de caducitate): 1. Comisia nu poate elabora teste grilă, mai cu seamă după o anumită bibliografie, deoarece este o muncă enormă, și nu toți membrii comisiei vor avea abilități; 2. Ei trebuie să studieze toate sursele bibliografice, să le învețe, să aplice în practică cunoștințele căpătate, apoi să încerce să elaboreze teste. Cine validează aceste teste, ele pot fi greșite, proaste, etc.; 3. În condițiile descrise la elaborare vor lucra maxim 3 membri ai Comisiei, restul vor fi în imposibilitate. 4. Nu este clar dacă aceste teste trebuie să fie identice per specialitate și per instituție, sau fiecare procedează după bunul plac, elaborând</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Comisia poate elabora teste-grilă doar pe baza bibliografiei și în limitele competenței sale de evaluare profesională, fără a afecta rolul CMSȘ în uniformizarea practicilor.</p> <p>Elaborarea testelor la nivel de Comisie asigură adaptarea examenului la specificul candidaților și al specialității, fără a compromite validitatea științifică, iar aprobarea răspunsurilor corecte înainte de aplicare garantează corectitudinea și obiectivitatea evaluării.</p> <p>Publicarea bibliografiei aprobată previne arbitrarul și menține predictibilitatea normelor, în timp ce volumul de muncă este gestionabil prin organizarea colegială și delegarea sarcinilor în cadrul Comisiei.</p>

teste mai simple, mai complicate, corecte, greșite, etc. În acest caz, vor fi calificați experți după proceduri diferite.

5. Avându-se în vedere rolul major al expertului judiciar în procesul judiciar (soarta dosarelor) abordarea propusă este una Cum vom putea avea profesioniști, care hotărâsc cu așa?

De regândit, că acesta nu este un examen pe anumite norme de aplicare a legilor, poate este cazul să luăm practica colegilor din România, Ucraina – testele grilă să fie doar pe legislație – asta Comisia o poate face, iar specialitatea s-o susțină prin rapoarte de expertiză judiciară produsul expertului și ceea ce această comisie trebuie să confirme că expertul judiciar poate face.

Testele pot fi elaborate doar la comisiile de specialitate și aprobate la CMȘ CNEJ a MJ, întru asigurarea uniformității practicilor și a fiabilității și validității testelor. În caz contrar, riscăm o degradare majoră a calității sistemului.

Un act normativ trebuie să asigure predictibilitatea normelor juridice. Dacă bibliografia și testele sunt lăsate la latitudinea unei comisii care le elaborează ad-hoc, candidatul este pus într-o situație de incertitudine, neștiind dacă pregătirea sa (bazată pe un plan de stagiu unic per specialitate) va corespunde viziunii subiective a membrilor acelei comisii specifice. Doctrina expertologică subliniază că expertul judiciar aplică cunoștințe speciale metamorfozate, nu știință pură. Comisia, fiind un organ administrativ de evaluare, nu are competența științifică de a „valida” metode de cercetare prin teste-grilă elaborate spontan. În Republica Moldova, soluționarea problemelor științifice și uniformizarea practicilor revine Consiliului Metodico-Științific (CMȘ), iar ignorarea acestuia transformă testele în instrumente „lovite de caducitate”.

Mai mult, CMȘ nu dispune de experți calificați în toate specialităților, pentru elaborarea tuturor tipurilor de teste.

Iar, în cazul în care Comisia prin hotărâre va decide că ar avea nevoie de suport se vor adresa cu demers către Consiliul Metodico-Științific din cadrul CNEJ.

		<p>Autorul proiectului susține că membrii comisiei trebuie să aibă un „rol activ”, similar altor profesii. Totuși, expertiza judiciară este o profesie bazată pe cercetare științifico-practică, nu pe simple norme de aplicare a legii. Elaborarea testelor de către membri care nu au abilități didactice sau pedagogice („nu toți vor avea abilități”) riscă să producă întrebări irelevante sau greșite. Această abordare va duce la calificarea unor experți care nu posedă cunoștințe speciale adaptate justiției. Având în vedere că expertul decide „soarta dosarelor”, un sistem de examinare „prost/greșit” compromite direct dreptul la un proces echitabil și adevărul judiciar.</p> <p>Deoarece se formează comisii separate în cadrul fiecărei IPEJ, fără teste validate centralizat de CMSȘ, vor exista standarde diferite de calificare pentru aceeași specialitate. Aceasta creează un sistem de justiție fragmentat, unde calitatea unei probe științifice depinde de instituția care a calificat expertul judiciar, nu de un standard național unic. Așa cum s-a menționat la punctul 3, volumul „enorm” de muncă va face ca testele să fie elaborate de maximum 3 persoane. Astfel, argumentul autorului proiectului că această procedură este „uniformă cu alte profesii conexe” este neplauzibil în expertiza judiciară, deoarece nicio altă profesie nu depinde atât de mult de validitatea metodelor științifice de laborator. Lipsa consultării obligatorii a CMSȘ și a unor teste-grilă unice la nivel național va transforma examenul de calificare într-o loterie administrativă, cu consecințe grave asupra calității actului de justiție</p>	
	<p>120</p>	<p>La pct. 42. La elaborarea testului- grilă comisia poate atrage experți judiciari din specialitatea corespunzătoare, după caz, specialiști din ramura științifică respective – Contravine doctrinelor gnoseologică și legislativă - a se vedea obs.9 și 19 de mai sus. Aceste teste nu vor putea fi validate, or, neavând specialiști, Comisia va fi în imposibilitate deoarece un specialist</p>	<p>Nu se acceptă Atragerea experților judiciari și a specialiștilor în domeniu permite Comisiei să adapteze testele la specificul real al specialității și al candidaților, fără a compromite standardele.</p>

		<p>atras nu va fi în stare (a se vedea practica facultăților - se validează la catedră, și toate sunt identice pentru toți candidații).</p> <p>De substituit: cuvintele: ” poate atrage experți judiciari din specialitatea corespunzătoare, după caz, specialiști din ramura științifică respectivă” cu cuvintele: ”La elaborarea testului-grilă comisia consultă CMȘ CNEJ”.</p> <p>Fără o validare externă și uniformă, există riscul ca fiecare instituție de expertiză să elaboreze propriile teste, ducând la standarde diferite de calificare pentru aceeași specialitate la nivel național. Acest lucru ar putea cauza o „degradare majoră a calității sistemului”, deoarece testele-grilă cu un singur răspuns corect sunt oricum considerate irelevante pentru o profesie bazată pe cercetare științifico-practică.</p>	<p>Această consultare directă nu contravine principiilor doctrinare sau legislative.</p> <p>Mai mult, CMȘ nu dispune de experți calificați în toate specialităților.</p> <p>Suplimentar a se vedea argumentele din pct. 119.</p>
	<p>121.</p>	<p>La 43. ” Proba scrisă se desfășoară în baza unui test-grilă din 100 de întrebări, structurate în două părți a câte 50 de întrebări fiecare, care are menirea de a verifica cunoștințele candidatului în următoarele două domenii: 43.1. cadrul normativ relevant și se constituie din prevederile: 43.1.1. Codului de procedură penală în domeniul expertizei judiciare; 43.1.2. Codului de procedură civilă în domeniul expertizei judiciare; 43.1.3. Legii nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar; 43.1.4. Codului deontologic al expertului judiciar. 43.2. ramura de știință din care face parte specialitatea în care se candidează.”.</p> <p>Nu este relevant, or activitatea de expertiză judiciară presupune aplicarea și cunoașterea a mult mai multor acte normative, decât cele stipulate.</p> <p>Or, o listă exhaustivă este inadmisibilă, îngustând foarte mult din esența activității la care se va evalua candidatul pentru executarea profesiei.</p> <p>Riscăm o degradare majoră a calității viitorilor profesioniști. Domeniile trebuie să reiasă din conținutul planurilor de formare ale experților.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>I. Enumerarea actelor normative nu este exhaustivă, ci de bază. Lista indică nucleul minim de cunoștințe juridice obligatorii pentru orice expert judiciar, fără a exclude alte acte normative relevante.</p> <p>II. Scopul probei scrise este verificarea fundamentelor, nu a întregii practici profesionale Componenta tehnico-științifică și aplicativă este evaluată prin stagiul profesional și probele practice, nu exclusiv prin testul-grilă.</p> <p>III. Planul de stagiul și examenul au funcții distincte. Planul de stagiul vizează formarea completă, iar examenul verifică atingerea unui standard minim comun, comparabil între candidați.</p> <p>IV. Predictibilitatea este asigurată prin enumerarea explicită a domeniilor juridice. Menționarea</p>

De substituit cu textul: ”Proba scrisă se desfășoară în baza unui test-grilă din 100 de întrebări, care are menirea de a verifica cunoștințele candidatului în domeniile conforme planului de stagiu”.

Legea-cadru stipulează că expertul se pregătește conform unui plan de stagiu unic per specialitate. Restrângerea testării la doar patru acte normative (CPP, CPC, Legea 68/2016 și Codul Deontologic) creează o ruptură între pregătirea practică și evaluarea finală.

Potrivit Legii nr. 100/2017, actul normativ trebuie să se „integreze organic” în cadrul existent; or, acest Proiect de Regulament ignoră reglementările secundare și actele tehnice care definesc de fapt competența expertului.

Activitatea de expertiză nu este o simplă aplicare a procedurii civile sau penale, ci o activitate de cercetare științifico-practică. O listă exhaustivă de legi „îngustează esența activității”, deoarece omite standardele metodologice, regulamentele de laborator și normele tehnice specifice fiecărei specialități, care sunt vitale pentru validitatea probelor.

Argumentul că bibliografia va permite „cunoștințe mai vaste”, dar Regulamentul stabilește un „minimum”, este o abordare care creează un echivoc periculos: dacă Regulamentul enumeră acte specifice, dar bibliografia include altele, se încalcă principiul predictibilității, candidatul neștiind care este limita legală a examinării sale. Dacă viitorii profesioniști sunt evaluați doar pe baza a 4 acte normative, aceștia vor intra în sistem fără a stăpâni „componenta operațională” a profesiei.

Expertul nu trebuie să fie un jurist teoretician, ci un specialist capabil să aplice cunoștințe speciale „metamorfozate” pentru a depista și cerceta urmele; ignorarea acestui aspect în faza de examen pune în pericol soarta dosarelor judiciare. Un expert care a promovat un examen „îngustat” va fi incapabil să susțină validitatea metodelor sale în fața unor avocați care vor

expresă a actelor normative sporește claritatea și previzibilitatea examinării, nu o diminuează.

V. Bibliografia nu extinde domeniile, ci detaliază conținutul acestora. Bibliografia publicată de Comisie aprofundează domeniile deja stabilite de Regulament, fără a introduce arii noi de examinare.

VI. Nu se creează o ruptură între pregătire și evaluare. Cunoștințele din planul de stagiu privind normele tehnice și metodologice sunt reflectate în partea a doua a testului (ramura de știință).

VII. Activitatea științifico-practică este acoperită distinct la pct. 43.2.

Critica ignoră faptul că Regulamentul prevede expres evaluarea cunoștințelor din specialitatea candidatului, inclusiv standarde și metode.

VIII. Nu există risc real de degradare a calității profesionale. Accesul în profesie nu se bazează exclusiv pe proba scrisă, ci pe cumulul: stagiu, evaluări succesive și decizia Comisiei.

IX. Riscul anulării examenului este nefondat. Atâta timp cât întrebările sunt formulate în cadrul domeniilor prevăzute de Regulament și bibliografia este publicată transparent, nu există depășirea limitelor legale.

X. Testarea unui „minimum comun” este necesară pentru uniformitate. Enumerarea unor acte normative generale asigură egalitatea de tratament între candidați din specialități diferite.

		<p>invoca necunoașterea reglementărilor secundare (omise din testare).</p> <p>Aceasta va duce la excluderea probelor științifice din procese, subminând actul de justiție. Dacă un candidat pică examenul din cauza unor întrebări din afara „listei exhaustive” (dar aflate în bibliografie), acesta poate obține cu ușurință în instanță anularea rezultatelor, invocând faptul că bibliografia a depășit limitele legale impuse de Regulament.</p> <p>Limitarea domeniilor de testare la norme procedurale generale va permite accesul în profesie al unor persoane care cunosc legea „pe de rost”, dar nu înțeleg principiile fundamentale ale probațiunii științifice (obiectivitate, trasabilitate, plenitudine), principii care reies din planurile de formare, nu doar din cele 4 coduri citate.</p> <p>Prin urmare, argumentul autorului că „Comisia va publica bibliografia” pentru a compensa lista scurtă este neplauzibil, deoarece bibliografia nu poate adăuga domenii noi de drept dacă Regulamentul a stabilit deja o enumerare limitativă la pct. 43.</p> <p>Domeniile de examinare trebuie să fie identice cu cele din planul de stagiu pentru a asigura formarea unor profesioniști compleți.</p>	<p>XI. Expertul nu este evaluat ca „jurist teoretician”, ci ca profesionist judiciar. Cunoașterea cadrului procedural și deontologic este indispensabilă pentru validitatea expertizei, indiferent de specialitate.</p> <p>XII. Substituirea cu o formulare generală ar reduce securitatea juridică. Trimiterea exclusivă la „planul de stagiu” ar introduce incertitudine, întrucât planurile pot varia și nu au același grad de accesibilitate normativă.</p>
	<p>122.</p>	<p>La 43.2. ”ramura de știință din care face parte Specialitatea în care se candidează.”.</p> <p>Concept total greșit, contravine legislației și doctrinei gnoseologice a activității de expertiză judiciară.</p> <p>Or, Comisia nu poate evalua cunoștințele de acest gen. Acest lucru se face la instituțiile de învățământ respective și sunt confirmate de diploma de licență și master.</p> <p>În expertiza judiciară se utilizează cunoștințe din domeniile respective adaptate cerințelor procesului judiciar – anume aceasta trebuie să verifice Comisia, deoarece nu se pot aplica cunoștințele pure ale științelor pentru efectuarea expertizei,</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>I. Formularea nu contravine art. 2 din Legea nr. 68/2016 „Ramura de știință” este suportul epistemic al cunoștințelor speciale, nu o alternativă la acestea.</p> <p>II. Evaluarea nu dublează diploma universitară. Comisia verifică aplicabilitatea cunoștințelor științifice în context judiciar, nu re-certifică studiile academice.</p>

acestea în procesul stagiului și instruirii la cursurile de teorie a expertizei judiciare și criminalistică se transformă în ”CUNOȘTINȚE SPECIALE” – doar acestea se utilizează pentru efectuarea expertizei – art. 2 L68/2016!

Respectiv și testele de specialitate trebuie să conțină anume subiecte din acest domeniu. În cazul păstrării redacției propuse de autor, vom avea experți judiciari care nu posedă cunoștințe speciale, fapt ce nu coroborează cu prevederile L68/2016 alin (2). Suplimentar a se vedea obiecțiile de la obs. 9 de mai sus.

p. 43.2 De substituit cu textul:

”ramura cunoștințelor speciale la care se referă specialitatea de expertiză judiciară în care se candidează”

Expertul judiciar nu aplică știința generală (deja confirmată prin diplomă), ci cunoștințe speciale adaptate justiției prin criminalistică și expertologie. Ignorarea acestei distincții ar putea duce la admiterea unor persoane care nu stăpânesc „metamorfozarea” cunoștințelor academice în probe judiciare.

III. Noțiunea de „ramură de știință” este suficient de cuprinzătoare. Aceasta include implicit adaptarea metodologică și procedurală specifică expertizei judiciare.

IV. Cunoștințele speciale nu pot exista fără baza științifică. Testarea pe ramura de știință asigură temeinicia și coerența concluziilor expertului.

V. Riscul admiterii unor persoane fără cunoștințe speciale este nefondat. Stagiul, instruirile obligatorii și evaluările cumulate filtrează lipsa competențelor speciale.

VI. Terminologia propusă de critic este redundantă normativ. Înlocuirea cu „ramura cunoștințelor speciale” nu adaugă claritate juridică suplimentară.

VII. Textul actual păstrează neutralitatea interdisciplinară. Formularea permite aplicarea uniformă pentru specialități diverse, fără supra-tehnicizare.

VII. Comisia are competența de a evalua aplicarea științei în expertiză. Aceasta rezultă din mandatul său legal de atestare, nu din rolul instituțiilor de învățământ.

VIII. Distincția doctrinară invocată nu impune o modificare terminologică Doctrina poate fi reflectată prin conținutul testelor, fără schimbarea textului normativ.

			IX. Formularea actuală evită rigidizarea excesivă a Regulamentului. O definiție prea îngustă ar limita adaptarea la evoluția specialităților și metodologiilor
	123.	<p>La pct. 44. Întrebările din testul-grilă, conțin 3 variante de răspuns, dintre care un singur răspuns este corect.</p> <p>Idea nu corespunde doctrinei formării adulților și evaluării acestora în scopuri de accesare în profesii cu profil de cercetare științifico-practică (L68/2016, alin. 2). Or, experții nu sunt șoferi ori alt gen de operatori cu procese strict formalizate, etc.</p> <p>Nu este relevant pentru activitatea de expert întrebările trebuie să fie mixte: deschise (partea specială) și închise (partea de legislație).</p> <p>Din punct de vedere al doctrinei expertologice, un expert nu aplică știința generală (deja confirmată prin diploma de licență), ci cunoștințe speciale metamorfozate prin regulile criminalisticii pentru a servi ca probă în justiție. Respingerea propunerii CNEJ de a testa „cunoștințele speciale” în favoarea „științei” riscă să admită în profesie persoane care, deși sunt buni teoreticieni, nu dețin „componenta operațională” necesară investigării urmelor în context judiciar.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>I. Testul-grilă este compatibil cu evaluarea adulților în profesii reglementate. Metoda verifică rapid și obiectiv cunoștințele esențiale, fără a substitui evaluările practice.</p> <p>II. Obiectivitatea primează în evaluarea de acces. Întrebările cu un singur răspuns corect reduc subiectivismul și asigură tratament egal candidaților.</p> <p>III. Complexitatea profesiei nu impune exclusiv întrebări deschise. Abilitățile de analiză și aplicare sunt evaluate prin stagiul și probele ulterioare, nu doar prin testul scris.</p> <p>IV. Testul-grilă nu echivalează expertul cu un „operator formalizat”. Este un instrument standardizat de triere inițială, nu o evaluare exhaustivă a competenței profesionale.</p> <p>V. Întrebările închise sunt adecvate pentru verificarea cunoștințelor normative și metodologice. Acestea pot testa inclusiv aplicarea corectă a regulilor, nu doar memorarea.</p> <p>VI. Cunoștințele speciale pot fi testate și prin itemi obiectivi</p>

			<p>Itemii bine construiți pot evalua raționamentul aplicativ, nu doar „știința pură”.</p> <p>VII. Propunerea de întrebări mixte complică inutil procedura. Introducerea întrebărilor deschise crește riscul de evaluare neuniformă și contestații.</p> <p>VIII. Regulamentul nu exclude alte forme de evaluare Testul-grilă este o etapă distinctă, complementară instruirii practice și evaluărilor profesionale.</p> <p>IX. Accesul în profesie nu se bazează exclusiv pe proba scrisă. Stagiul, instruirile și decizia Comisiei filtrează lipsa „componentei operaționale”.</p> <p>X. Standardizarea este necesară într-un sistem cu specialități diverse. Testul-grilă permite comparabilitate între candidați, indiferent de domeniul tehnic.</p>
	<p>124.</p>	<p>La pct. 50-62 se vedea obiecțiile de mai sus.</p> <p>De revizuit abordarea în contextul celor formulate mai sus.</p> <p>Deși se invocă că aceste puncte asigură „claritate și previzibilitate”, totuși, conform Legii nr. 100/2017, elementele constitutive ale unui act trebuie să asigure nu doar ordinea, ci și „interpretarea și aplicarea corectă” a actului.</p> <p>Dacă normele tehnice (cum să bifezi cu pixul sau cum să anonimizezi lucrarea) sunt aplicate unui conținut evaluativ viciat (teste elaborate ad-hoc de membri fără abilități, conform Obiecției 19), atunci „previzibilitatea” procesului este doar una de formă, nu și de</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>I. Claritatea formală susține aplicarea corectă. Normele tehnice asigură aplicare uniformă și controlabilă, condiție esențială pentru corectitudinea evaluării.</p> <p>II. Legea nr. 100/2017 nu condiționează validitatea de tipul itemilor. „Interpretarea și aplicarea corectă” vizează norma, nu metodologia pedagogică a testului.</p> <p>III. Previzibilitatea nu este „doar de formă”. Standardizarea procedurii reduce arbitrariul și</p>

substanță profesională.

Articolul 3 din Legea 100/2017 impune coerența și consecutivitatea. Aceste norme tehnice nu coroborează cu realitatea doctrinei expertologice: un examen tehnic riguros (anonimizare, supraveghere) este inutil dacă obiectul testării („știința pură” în loc de „cunoștințe speciale”) este greșit definit.

Punctele 50-62 reglementează mecanic pașii (codificarea lucrărilor, sigilarea plicurilor). Dacă însăși elaborarea testelor (pct. 41) este „lovită de caducitate” din cauza lipsei validării de către Consiliul Metodico- Științific (CMSȘ), întregul parcurs tehnic descris la punctele 50-62 devine vulnerabil. Orice eroare în testele „elaborate de maximum 3 membri” va duce la contestări masive în instanță, unde respectarea „comportamentului tehnic” nu va putea acoperi lipsa de validitate științifică a probelor.

Riscul major este că aceste norme vor „legaliza” un comportament birocratic care ignoră competența: membrii Comisiei vor fi obligați să urmeze pașii tehnici de anonimizare/verificare pentru niște teste care pot fi „greșite sau proaste”, ducând la calificarea unor experți care nu posedă cunoștințe speciale, dar au respectat „disciplina examenului”.

Fortarea acestui mecanism tehnic (ședințe, supraveghere, codificare) pentru niște teste-grilă simpliste („un singur răspuns corect”) reprezintă o cheltuială nejustificată. În loc să se axeze pe evaluarea capacității de cercetare (întrebări mixte), MJ menține un aparat tehnic complex pentru o evaluare care nu confirmă competența reală de expert judiciar.

În concluzie, argumentul că punctele 50-62 sunt doar „norme cu caracter tehnic” este parțial, deoarece ignoră faptul că într-o profesie de cercetare științifică, tehnica trebuie să servească metodei. Fără o bază doctrinară corectă (validarea testelor de către CMSȘ și testarea cunoștințelor speciale), aceste norme tehnice riscă să devină doar un paravan pentru un sistem de calificare neperformant și ușor de atacat în justiție.

protejează candidații, indiferent de conținutul testului.

IV. Conținutul testelor este distinct de procedura de examinare. Eventuale deficiențe ale itemilor nu invalidează necesitatea și utilitatea normelor tehnice.

V. Coerența și consecutivitatea sunt respectate

Pct. 44–62 descriu un flux logic: elaborare susținere corectare validare.

VI. Doctrina expertologică nu exclude testarea obiectivă. Testele-grilă pot evalua corect aplicarea regulilor și a metodologiei, nu doar „știința pură”.

VII. Normele tehnice nu „legalizează incompetența”. Competența este filtrată cumulativ: stagiul, instruirea, testare și decizia Comisiei.

VIII. Validarea de către CMSȘ nu este o condiție legală obligatorie. Lipsa unei astfel de validări nu atrage caducitatea normei, în absența unei prevederi exprese.

IX. Riscul contestărilor este redus, nu amplificat. Procedura standardizată (anonimizare, codificare) întărește apărarea în instanță a rezultatelor.

X. Cheltuielile sunt justificate de integritatea procesului. Costurile asigură corectitudine, transparență și încredere publică, indiferent de tipul itemilor.

XI. Complexitatea tehnică nu este disproporționată. Aceleași mecanisme se aplică în examene similare din profesii reglementate.

			<p>XII.Tehnica servește metodei prin asigurarea imparțialității. Fără reguli tehnice, chiar și cele mai bune teste devin vulnerabile juridic.</p> <p>XIII. Introducerea întrebărilor mixte ar spori subiectivismul. Evaluarea deschisă crește riscul de neuniformitate și litigii.</p> <p>Mai mult, CMSȘ nu dispune de experți calificați în toate specialitățile.</p>
	<p>125.</p>	<p>La pct.66-68.</p> <p>66. În cadrul probei verbale fiecare membru al comisiei sau expert judiciar, după caz specialist sau expert internațional atras în vederea evaluării cunoștințelor în ramura de știință corespunzătoare poate acorda întrebări pe marginea fiecărui proiect de raport de expertiză prezentat și altele, pe care le consideră necesare.</p> <p>Fiecare membru al comisiei sau expert judiciar, după caz specialist sau expert internațional atras în vederea evaluării cunoștințelor în ramura de știință corespunzătoare apreciază cu puncte de la 0 la 10 calitatea proiectului raportului de expertiză al candidatului și prezentarea inclusiv cu răspunsuri și întrebări, prin completarea tabelului de evaluare a probei verbale conform anexei nr. 2.</p> <p>68. Se consideră promovată proba verbală dacă pentru fiecare proiect de raport de expertiză candidatul a acumulat cel puțin media de 7 puncte, conform anexei nr. 3, iar în cazul în care, pentru evaluarea candidatului în ramura de știință corespunzătoare a fost atras un expert judiciar, după caz, specialist sau expert internațional, acesta a acordat cel puțin 7 puncte pentru fiecare proiect de raport.</p> <p>Atragerea specialistului/expert, contravine cadrului normativ general; (art. 43, alin (6) L68/2016) și doctrinei gnoseologice</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>A se vedea comentariile de la 110.</p>

		<p>- a se vedea obs. nr.9. 7 puncte sunt insuficiente – comisia nu reprezintă toate specialitățile conform HG 195/2017, iar ”specialistul...” este în afara legii (obs. 9) A se vedea obs. de mai sus.</p> <p>66. de exclus -”după caz specialist sau expert internațional atras în vederea evaluării cunoștințelor în ramura de știință corespunzătoare”</p> <p>în contextul observațiilor de mai sus de substituit ”7” cu ”8”</p> <p>de exclus: ” iar în cazul în care, pentru evaluarea candidatului în ramura de știință corespunzătoare a fost atras un expert judiciar, după caz, specialist sau expert internațional, acesta a acordat cel puțin 7 puncte fiecare proiect de raport.”.</p> <p>Susținem poziția critică față de ”Atragerea specialistului/expert”.</p>	
	126.	<p>La pct. 69. Punctele obținute se înscriu în tabelul privind rezultatele probei verbale, conform anexei nr. 4. Examenul se consideră promovat dacă punctajul final obținut la proba verbală al candidatului este de cel puțin 7.</p> <p>A se vedea observațiile de mai sus.</p> <p>Tehnic modificarea nu a avut loc, în proiect a rămas tot ”7”.</p>	<p>Nu se acceptă A se vedea pct. 89 și 100 din tabel.</p>
	127	<p>La pct.75. Comisia de contestare, în 3 zile lucrătoare de la depunerea cererii de contestare, examinează lucrarea candidatului, audiază materialul audio din cadrul probei verbale, după care emite hotărâre privind rezultatele examinării contestației. Comisia de contestare nu poate micșora punctajul inițial obținut de candidat.</p>	<p>Nu se acceptă A se vedea pct. 101 din tabel.</p>

		<p>Prevederea conform căreia Comisia de contestare nu poate micșora punctajul inițial obținut de candidat este necesară pentru asigurarea corectitudinii, obiectivității și echității procesului de evaluare. În forma actuală, prevederea limitează rolul Comisiei de contestare, transformând procedura de soluționare a contestațiilor într-un mecanism asimilat exclusiv unei reevaluări favorabile, ceea ce contravine principiului evaluării imparțiale.</p> <p>O comisie de contestare trebuie să aibă competența de a verifica integral și obiectiv corectitudinea punctajului acordat inițial, inclusiv posibilitatea de a constata erori de supraevaluare. Menținerea acestei interdicții poate conduce la situații inechitabile, în care punctaje incorecte sunt menținute artificial, afectând egalitatea de șanse între candidați și credibilitatea procedurii de calificare. De asemenea, aceasta poate stimula depunerea de contestații nejustificate, întrucât candidatul nu își asumă niciun risc procedural.</p>	
	<p>128</p>	<p>Suplimentar la pct.21 Ședințele Comisiei se consemnează într- un proces-verbal, care include următoarele date: membrii Comisiei și alți participanți la ședință;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ordinea de zi; - subiectele puse la vot; - rezultatele votării - hotărârea adoptată. <p>HG nr. 618/1993 stabilește structura pentru procesele-verbale. Punctul 21 din proiect omite secțiunile referitoare la esența discuțiilor și argumentelor (S-a ascultat/S-au pronunțat), limitându-se la elemente pur formale. Conform Legii nr. 100/2017, actul normativ trebuie să se „integreze organic” în cadrul normativ în vigoare. Prin stabilirea unei structuri simpliste a procesului-verbal, care nu respectă normele de secretariat de tip general (HG 618/1993), proiectul creează un paralelism administrativ care</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Întocmirea procesului-verbal este o operațiune administrativă, care incorect înțeasă s-ar transforma în stenogramă prin ce ar deveni un instrument anevoios și de blocaj în activitatea comisiei, deși este ne producător de efecte juridice, potrivit codului administrativ.</p> <p>Totuși pentru a oferi posibilitate și flexibilitate în activitatea comisiei s-a modificat norma în sensul în care acesta v-a conține cel puțin elementele expres enumerate.</p> <p>Atragem atenția că HG nr. 618/1993 la care autorul propunerii face trimitere având aceeași forță juridică nu are caracter imperativ pentru toate comisiile speciale</p>

poate genera confuzii în arhivarea și gestionarea documentelor oficiale de către instituția publică de expertiză. Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public promovează principiul transparenței ședințelor pentru a permite documentarea procesului de luare a deciziilor. Un proces-verbal care conține doar subiectele și rezultatul votului (pct. 21.3-21.5) nu permite solicitantului (sau instanței de judecată) să înțeleagă raționamentul logic din spatele unei hotărâri de calificare sau respingere. Regulamentul prevede procedura de contestare la Comisia de contestație și ulterior în instanța de contencios administrativ. Dacă procesul-verbal nu conține rezumatul discuțiilor și opiniile membrilor (așa cum cere HG 618/1993), instanța poate constata imposibilitatea verificării respectării procedurii, ceea ce poate duce la anularea întregului examen de calificare.

Deși punctul 20 prevede anexarea opiniilor separate la dosar, punctul 21 nu obligă menționarea existenței acestora în corpul procesului-verbal. Aceasta contravine standardelor HG 618/1993, unde opiniile separate trebuie menționate la rubrica „S-au pronunțat”, riscând o lipsă de transparență semnalată deja de CNEJ în observațiile sale anterioare.

În cazul în care Comisia refuză calificarea unui expert, hotărârea trebuie motivată în scris. Dacă procesul-verbal nu reflectă discuțiile și argumentele aduse în timpul ședinței, motivarea hotărârii riscă să fie una formală, lipsită de suport factual, ceea ce constituie o încălcare a Legii nr. 148/2023.

În acest context, pentru a asigura conformitatea cu Legea nr. 100/2017 și HG nr. 618/1993, punctul 21 ar trebui completat cu obligația de a consemna în procesul-verbal esența dezbaterilor și a opiniilor exprimate, nu doar rezultatele mecanice ale votării. În caz contrar, procesele-verbale ale Comisiei vor fi instrumente administrative fragile, ușor de atacat în instanță.

Structura minimă asigură funcția juridică esențială a procesului-verbal.

Identificarea participanților, votului și hotărârii este suficientă pentru validitatea actului.

Legea nr. 100/2017 permite reglementări sectoriale simplificate „Integrarea organică” nu impune preluarea integrală a tuturor rubricilor din actele generale.

Esența dezbaterilor nu este un element obligatoriu al actului colegial. Hotărârea exprimă voința Comisiei, nu fiecare argument individual al membrilor.

Transparența este asigurată prin hotărâre și procedura de contestare. Accesul public vizează rezultatul decizional, nu deliberările interne ale Comisiei.

Legea nr. 148/2023 nu obligă publicarea sau consemnarea deliberărilor. Legea garantează accesul la informații, nu la procesele de deliberare internă.

Menținerea confidențialității deliberărilor protejează independența membrilor. Consemnarea detaliată a opiniilor poate inhiba exprimarea liberă în cadrul ședințelor.

Opiniile separate sunt reglementate distinct la pct. 20. Anexarea lor la dosar este suficientă, fără a fi necesară reluarea în procesul-verbal.

HG nr. 618/1993 nu impune menționarea obligatorie a opiniilor separate.

			<p>Rubrica „S-au pronunțat” este una de bună practică, nu o condiție de validitate.</p> <p>Motivarea hotărârii nu se confundă cu procesul-verbal Motivarea se face în cuprinsul hotărârii, nu prin redarea dezbaterilor din ședință.</p> <p>Instanța verifică legalitatea, nu oportunitatea deliberării. Lipsa redării discuțiilor nu împiedică controlul judiciar asupra respectării procedurii.</p> <p>Riscul anulării examenului este speculativ. Actele colegiale cu structură similară sunt validate constant de instanțe. Structura simplificată evită birocratizarea excesivă. Procesul-verbal trebuie să fie un instrument funcțional, nu un stenogramă.</p> <p>Regulamentul nu creează paralelism administrativ Acesta completează cadrul general fără a-l dubla inutil.</p> <p>Completarea propusă ar depăși scopul procesului-verbal. Introducerea obligației de a reda „esența dezbaterilor” ar transforma procesul-verbal într-un act de motivare colectivă.</p>
	<p>129.</p>	<p>Referitor la propunerile altor instituții</p> <p>La pct. 64 64. Proba verbală se desfășoară în baza celor 15 10 proiecte de rapoarte de expertiză judiciară, prezentate de către candidat</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Numărul de rapoarte este un eșantion reprezentativ, nu exhaustiv. Scopul probei este</p>

concomitent cu actele de participare la examen

Se substituie ”10” cu ”15”

Conform doctrinei expertologice, expertul judiciar trebuie să demonstreze un „spirit științific” și o „specializare direcționată”. Un eșantion de doar 10 rapoarte (dintre care se prezintă doar 5) este insuficient pentru a acoperi complexitatea unei specialități. Această abordare contravine cerinței ca evaluarea să vizeze întreaga „ramură a cunoștințelor speciale”, riscând o „degradare majoră a calității sistemului”.

Doctrina explică faptul că expertul nu aplică știința pură, ci o adaptează prin „algoritmi specifici de cercetare”. Dacă evaluarea se rezumă la rapoartele depuse, Comisia nu poate verifica dacă expertul posedă capacitatea de a „trece de la abstract la concret” în situații noi, neelucidate în acele rapoarte.

Actele normative trebuie să asigure o „expunere consecutivă și ordonată” a obiectului reglementării. Deoarece planul de stagiu este mult mai vast decât cele 10 rapoarte, limitarea examenului la acestea creează o ruptură între procesul de pregătire (stagiu) și cel de evaluare (examen), afectând caracterul sistemic al reglementării.

Un candidat poate pregăti excelent cele 10 rapoarte sub supravegherea conducătorului de stagiu, dar să aibă lacune majore în restul ariei de competență a specialității. Fără o evaluare teoretică și practică extensivă, sistemul judiciar riscă să fie poluat cu experți care nu pot face față unor spețe complexe, diferite de cele 10 prezentate la examen.

Expertul judiciar are un rol major în „soarta dosarelor”. O evaluare bazată pe un număr mic de proiecte, fără posibilitatea de a testa cunoștințele de tip „border-line knowledges” (integrarea cunoștințelor din mai multe specialități), pune în pericol obiectivitatea și plenitudinea cercetărilor viitoare în fața instanțelor. Astfel, pentru a evita o evaluare mecanică și previzibilă în sens negativ, domeniile de examinare trebuie să reiasă integral din conținutul planurilor de formare, iar proba verbală trebuie să permită o verificare transversală a cunoștințelor speciale, nu doar o simplă trecere în revistă a 10 (5) proiecte de rapoarte.

verificarea competenței demonstrabile, nu acoperirea integrală a tuturor situațiilor posibile. Calitatea evaluării prevalează asupra cantității. Analiza aprofundată a rapoartelor permite aprecierea metodologiei, raționamentului și rigorii științifice.

Capacitatea de adaptare se testează prin întrebări orale. Comisia poate formula scenarii noi pornind de la rapoarte, verificând „trecerea de la abstract la concret”.

Nu există ruptură între stagiul și examen. Rapoartele sunt produsul stagiului; proba verbală validează rezultatele formării practice.

Evaluarea nu se limitează la conținutul rapoartelor. Discuția orală permite testarea transversală a cunoștințelor speciale și a integrării interdisciplinare.

Riscul „pregătirii selective” este controlat procedural. Comisia alege rapoartele analizate și poate extinde discuția dincolo de acestea.

„Border-line knowledges” pot fi verificate în cadrul probei orale. Întrebările suplimentare și corelările metodologice acoperă interfața dintre specialități.

Doctrina expertologică nu impune un număr minim superior de rapoarte. Nu există un standard normativ care să condiționeze validitatea evaluării de un volum mai mare.

Proba verbală este complementară, nu singulară. Competența este evaluată cumulativ: stagiul, proba scrisă, proba verbală și decizia Comisiei.

Flexibilitatea probei orale evită evaluarea mecanică. Interacțiunea directă permite adaptarea evaluării la nivelul candidatului și la specificul specialității.

			<p>Protejarea eficienței administrative este legitimă. Extinderea excesivă a materialelor ar încărca inutil procedura fără un plus real de calitate. Menținerea redactării asigură aplicabilitate uniformă. Regula este suficient de clară pentru toate specialitățile, evitând discrepanțe între candidați.</p>
<p>Ministerul Sănătății. Aviz nr. 24/456 din 12.02.2026</p>	130.	Comunică lipsa de obiecții și propuneri	---
<p>Centrul Național Anticorupție Aviz Nr. 06/2/3149 din 23.02.2026</p>	131.	<p>La prima propoziție din pct. 2 din proiectul Regulamentului „Comisiile se formează în instituțiile publice de expertiză judiciară din cadrul Ministerului Justiției, Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Sănătății.” Centrului Național Anticorupție (în continuare – CNA) este o autoritate publică care are în atribuțiile sale prevenirea, depistarea, cercetarea și curmarea actelor de corupție și a celor conexe, domenii în care expertiza judiciară are un rol determinant.</p> <p>Implicarea CNA în procesul de calificare a experților judiciari contribuie la sporirea calității și integrității actului de expertiză, în special în cauze complexe privind fraudele financiare, spălarea banilor sau alte infracțiuni economice.</p> <p>Experții judiciari din cadrul CNA activează într-un domeniu specific, definit prin particularități funcționale, metodologice și de confidențialitate, care derivă din atribuțiile instituției. Evaluarea competenței profesionale și a integrității acestora, de către comisii externe, poate genera o apreciere limitată, nealiniată necesităților instituționale. Mai mult, o asemenea abordare ar putea afecta principiile autonomiei instituționale și independenței funcționale a CNA, supunând experții judiciari unor mecanisme de evaluare gestionate de autorități cu alte domenii de competență și priorități instituționale.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Pct. 2 din Regulament a fost completat, Centrul Național Anticorupție a fost inclus printre instituțiile publice de expertiză judiciară în cadrul căruia va fi constituită Comisia de calificare a experților judiciari.</p>

		<p>Includerea CNA în lista instituțiilor publice de expertiză judiciară, în cadrul căroră se constituie Comisia de calificare a experților judiciari, (denumită în continuare – Comisie) asigură un proces de evaluare obiectiv și adaptat la particularitățile funcționale ale instituției. Aceasta va permite realizarea examinării de către specialiști care cunosc nemijlocit specificul activității instituției, standardele interne aplicabile și exigențele sporite de integritate.</p> <p>Prin urmare, instituirea unei Comisii în cadrul CNA este imperativă pentru a asigura un proces de evaluare obiectiv, adecvat specificului instituțional, precum și pentru a preveni eventuale conflicte de competență sau influențe externe nejustificate.</p> <p>Constituirea Comisiei de calificare a experților judiciari în cadrul CNA, în rînd cu Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Justiției, asigură un cadru instituțional echilibrat și contribuie la uniformizarea și eficientizarea procesului de calificare a experților judiciari.</p> <p>Recomandare: Substituirea primei propoziții din pct. 2 din proiectul Regulamentului cu următoarele propoziții: „Comisiile se formează în instituțiile publice de expertiză judiciară din cadrul Ministerului Justiției, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Sănătății și Centrului Național Anticorupție. Comisia de calificare din cadrul Centrului Național Anticorupție se va constitui pentru evaluarea candidaților din cadrul Centrului”.</p>	
	<p>132.</p>	<p>La pct. 3 din proiectul Regulamentului:</p> <p>„doi experți judiciari din cadrul instituției publice de expertiză judiciară în care se constituie Comisia, care au un stagiu în profesie de cel puțin 5 ani și dețin calificare în cel puțin 3 specialități.” .</p> <p>În cadrul unei comisii, pentru uniformizarea criteriilor de încadrare a membrilor comisie și asigurării unui tratament</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Norma a fost ajustată potrivit propunerii.</p> <p>Pct. 4 a fost modificat având conceptul textului propus.</p> <p>Pct.5 a fost modificat având redacția anterioară a pct. 4.</p>

		<p>egal între toți membri, considerăm că toți membrii comisiei din rândul experților judiciari urmează să dețină calificarea în cel puțin 2 specialități.</p> <p>Suplimentar, reiterăm că prevederea analizată este în disonanță cu norma de la art. 43 alin. (5) din Legea nr. 68/2016, potrivit căreia: „majoritatea membrilor Comisiei de calificare sunt experți judiciari de categoria întâi ori superioară, care se bucură de reputație ireproșabilă și dețin un nivel înalt de profesionalism”.</p> <p>Recomandare: Substituirea textului „cel puțin 3 specialități” cu textul „cel puțin 2 specialități”. După subpct. 3.4, completarea pct. 3 cu următoarea propoziție: „Membrii Comisiei prevăzuți la subpct. 3.1 și 3.4 sunt experți judiciari de categoria întâi ori superioară, calificați în specialitatea pentru care se desfășoară examenul de calificare sau specialiști în domeniul respectiv, care se bucură de reputație ireproșabilă și dețin un nivel înalt de calificare”.</p>	<p>Pct. 6 a fost comasat cu redacția anterioară a pct. 5.</p>
	<p>133.</p>	<p>La pct. 5 din proiectul Regulamentului „Pentru fiecare membru al Comisiei de calificare, se numește câte un supleant, conform aceluiași reguli.”</p> <p>Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nu prevede posibilitatea desemnării supleanților, cu excepția situațiilor expres prevăzute pentru Comisia de disciplină.</p> <p>Concomitent, menționăm că resursa de supleanți, din corpul experților judiciari cu gradul întâi și superior, nu permite alocarea acestora pentru toate comisiile care se vor constitui.</p> <p>Recomandare: Excluderea normei din proiect.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Având în vedere argumentul că resursa de supleanți, din corpul experților judiciari cu gradul întâi și superior, nu permite alocarea acestora pentru toate comisiile care se vor constitui, respectiv va putea bloca crearea comisiilor inclusiv la nivelul membrilor de bază se operează modificări în subpct 3.4. prin excluderea textului cu privire la condiționalitatea cu referire la apartenența experților din cadrul instituției în care se creează comisia pentru a flexibiliza posibilitatea de constituire a comisiei cu experți din diferite instituții publice de expertiză judiciară.</p> <p>Totodată, potrivit art. 43. alin. (7) din Legea nr. 68/2016 regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de calificare, precum și</p>

			<p>procedura de desfășurare a examenului de calificare a experților judiciari și modul de contestare a rezultatelor examenului de calificare se aprobă de către Guvern.</p> <p>Astfel, legiuitorul a împuternicit Guvernul cu dreptul de a institui un mecanism fezabil de organizare și funcționare a Comisiei de calificare. Respectiv, practicile atestă că întrunirea unui număr suficient a membrilor comisiilor este adesea compromisă din vaste motive și în ipoteza în care expertul stagiar are la dispoziție 1 an pentru a participa la examenul de calificare, imposibilitatea întrunirii cvorumului periclitează drepturile candidatului de participare la examen.</p> <p>În acest context, în vederea respectării drepturilor candidaților și acordării șanselor egale de participare la examen, precum și pentru a depăși eventuale crize în convocarea ședințelor comisiilor urmează a fi desemnați supleanți potrivit aceluiași reguli. Or, Ministerul Justiției urmărește scopul asigurării sistemului de expertiză cu suficienți experți.</p>
	<p>134.</p>	<p>La pct. 25 din proiectul Regulamentului</p> <p>„Expertul/specialistul atras de Comisie pentru evaluarea candidaților la examenul experți/specialiști/ interpretul/traducătorul, beneficiază de o indemnizație echivalentă cu a zecea parte din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitată din contul mijloacelor financiare alocate instituției publice de expertiză judiciară, dar nu mai mult de 3 ședințe pe lună. Expertul/ specialistul/ interpretul/traducătorul atras de Comisie pentru evaluarea experților judiciari poate refuza în scris plata indemnizației.”</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, reglementează achitarea membrilor și pentru evitarea dublajelor de reglementare în prezentul proiect nu a fost repetat.</p> <p>În schimb, s-a oferit posibilitatea de a remunera expertul/specialistul atras de Comisie pentru evaluarea candidaților în vederea motivării acestora de a presta o muncă în cadrul comisiei.</p>

		<p>Plata pentru participarea în cadrul Comisiei de calificare a experților judiciari urmează a fi exclusă, pentru evitarea dublei remunerări a acestora din fondurile publice pentru aceleași ore de lucru, întrucât activitatea desfășurată în cadrul comisiei se suprapune cu atribuțiile funcției de bază.</p> <p>Recomandare: Redactarea prevederii în contextul obiecției de mai sus</p>	Suplimentar a se vedea argumentele pct. 19 și 84 din tabel.
	135.	<p>La pct. 28 din proiectul Regulamentului „Examenul se organizează de către instituțiile publice de expertiză judiciară la necesitate dar, nu mai rar de 2 ori pe an, în cazul existenței solicitărilor de atribuire a calității de expert judiciar, sau calificarea într-o nouă specialitate.”</p> <p>Înlocuirea conjuncției „dar” cu „sau” elimină caracterul contradictoriu al frazei, stabilind clar două scenarii distincte și echivalente pentru organizarea examenului: fie din inițiativa instituției (la necesitate), fie ca obligație legală minimă (periodicitate fixă), asigurând astfel un flux continuu de acces în profesie.</p> <p>Eliminarea sintagmei „de atribuire a calității de expert judiciar” extinde aria de aplicare a normei, permițând organizarea examenului nu doar pentru debutanți, ci și pentru experții activi care solicită extinderea competențelor în noi specialități.</p> <p>Recomandare: Expunerea prevederii în redacția următoare: „Examenul se organizează de către instituțiile publice de expertiză judiciară la necesitate sau nu mai rar de 2 ori pe an, în cazul existenței solicitărilor de atribuire a calității de expert judiciar sau calificarea într-o nouă specialitate”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Potrivit art. 41 alin. (2¹) din Legea nr. 68/2016, <i>la sfârșitul stagiului profesional, în termen de cel mult un an, persoana susține examenul de calificare în specialitatea de expertiză judiciară. După expirarea termenului menționat, persoana poate participa la examenul de calificare doar cu condiția efectuării repetate a stagiului profesional.</i></p> <p>Așadar, avem condiția de a participa la examen în termen de un an și nu avem obligativitatea de a organiza acest examen față de instituțiile publice de expertiză judiciară.</p> <p>Mai mult, persoana după expirarea acestui termen de un an nu mai poate participa la examen, fără a parcurge un nou stagiul, fiind o vădită încălcare a drepturilor acesteia.</p> <p>Respectiv, lipsim candidatul de șansa de a participa la examen, în situația de criză de experți în țară.</p>
	136.	La pct. 34 subpct. 34.4 din proiectul Regulamentului „10 proiecte de rapoarte de expertiză pentru fiecare specialitate	Se acceptă

		<p>solicitată, efectuate sub supravegherea conducătorului stagiului, din care vor fi excluse sau radiate datele cu caracter personal ale persoanelor în privința cărora a fost realizată expertiza. [...]”</p> <p>Necesitatea reducerii numărului de proiecte de la 10 la 5, în cazul domeniilor netradiționale criminalistice, se explică prin faptul că efectuarea unor astfel de expertize implică un volum semnificativ de activități și necesită un interval de timp considerabil pentru realizare (ex: expertiza financiar-contabilă, expertiza în construcții etc.).</p> <p>Recomandare: Expunerea primei propoziții din pct. 34 subpct. 34.4 din proiectul Regulamentului în redacția următoare: „10 proiect de rapoarte de expertiză din domeniile tradiționale de criminalistică și 5 proiecte de rapoarte de expertiză din domeniile netradiționale criminalistice pentru fiecare specialitate solicitată, efectuate sub supravegherea conducătorului stagiului, din care vor fi excluse sau radiate datele cu caracter personal ale persoanelor în privința cărora a fost realizată expertiza.”.</p>	<p>Inclusiv la propunerea Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Sănătății (argumentele din prima avizare) se reduce numărul rapoartelor de expertiză de la 10 la 5.</p>
	<p>137.</p>	<p>Suplimentar, menționăm că potrivit articolului 25 alineatul (3) litera a), articolului 28 alineatul (4) din Legea prenotată, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua concomitent cu efectuarea expertizei juridice a proiectului actului normativ. În procesul de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor actelor normative se aplică prevederile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative. În același timp, potrivit articolului 36 alineatul (2) din Legea nr.100/2017, „Proiectul actului normativ, însoțit de nota de fundamentare și de sinteză, se expediază Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție.” Urmare celor expuse, după finalizarea procedurii de avizare, întocmirea sintezei și definitivarea proiectului de hotărâre a Guvernului privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei de calificare, procedura de desfășurare a examenului de calificare a experților judiciari și modul de contestare a</p>	<p>Se acceptă Va fi expediat pentru expertiză anticorupție.</p>

		rezultatelor examenului de calificare, precum și modificarea unor hotărâri de Guvern, solicităm expedierea acestuia către Centrul Național Anticorupție, pentru a fi supus expertizei anticorupție.	
Expertizare			
Raport de expertiză Centrul Național Anticorupție Nr. 06/2/3613 din 27.02.2026	138.	<p>La pct. 6 din proiectul Regulamentului „6. Membrii Comisiei se desemnează pentru un mandat de 4 ani și nu pot exercita mai mult de două mandate consecutiv. Pentru fiecare membru al Comisiei de calificare, se numește câte un supleant, conform aceluiași reguli.</p> <p>Obiecții: Obligația numirii a câte un membru supleant pentru fiecare membru al Comisiei, este una dificil de realizat, reieșind din numărul limitat al experților judiciari din cadrul instituțiilor publice de expertiză judiciară și poate genera costuri administrative suplimentare.</p> <p>Resursa de supleanți, din corpul experților judiciari cu gradul întâi și superior, nu permite alocarea acestora pentru toate comisiile care se vor constitui. În aceeași ordine de idei, limitarea activității membrilor Comisiei la două mandate consecutive, reieșind din realitățile actuale, este o măsură excesivă și neproportională, deoarece există dificultăți constante în identificarea specialiștilor eligibili. În domenii cu un număr restrâns de experți calificați, limitarea mandatelor poate crea dificultăți practice în asigurarea unei componente funcționale a Comisiei, ceea ce va afecta activitatea acesteia.</p> <p>Recomandări: Revizuirea pct.6 din proiectul Regulamentului în sensul desemnării unui singur membru supleant la nivelul Comisiei, în vederea asigurării continuității activității acesteia în caz de suspendare a unui membru titular.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Obligația desemnării unui supleant pentru fiecare membru al Comisiei reprezintă o garanție instituțională de continuitate și stabilitate a activității acesteia. În practică, pot interveni situații de abținere, recuzare, suspendare sau imposibilitate temporară de exercitare a mandatului, iar în lipsa unui supleant desemnat individual se pot crea blocaje sau riscuri privind lipsa cvorumului. Desemnarea unui singur supleant la nivelul Comisiei nu acoperă adecvat ipoteza absenței simultane a mai multor membri și poate afecta operativitatea și legalitatea actelor adoptate. Eventualele costuri administrative sunt justificate prin necesitatea asigurării funcționării neîntrerupte a Comisiei și a credibilității procesului de evaluare.</p> <p>Limitarea la două mandate consecutive constituie o măsură proporțională și aliniată principiilor de bună guvernare, transparență și prevenire a concentrării atribuțiilor decizionale în mâinile aceluiași persoane pe termen nelimitat. Rotația periodică a membrilor contribuie la obiectivitate și la reducerea riscului apariției unor practici de rutină sau relații de dependență profesională. Dificultățile în identificarea specialiștilor eligibili nu pot prevala asupra necesității asigurării pluralismului și reînnoirii</p>

			<p>componentei Comisiei, iar caracterul consecutiv al limitării permite, în timp, revenirea în funcție a persoanelor cu experiență.</p> <p>Suplimentar, valabilitatea stagiului profesional de doar un an de zile, potrivit art. 41 alin. (2¹) din Legea nr. 68/2016, impune mecanism sigur de convocare a comisiilor, care poate fi asigurat doar dacă fiecare membru dispune de supleant.</p>
	139.	<p>La pct. 18 din proiectul Regulamentului „Ședințele Comisiei sunt deliberative dacă la lucrările acesteia participă cel puțin 4 membri, din care minimum 2 sunt experți judiciari. Prezența președintelui este obligatorie.”</p> <p>Obiecții: Deși stabilește obligativitatea prezenței președintelui la toate ședințele Comisiei, pentru ca acestea să fie deliberative, norma analizată nu corelează cu prevederea de la pct. 14 din proiectul Regulamentului. Potrivit pct. 14, președintele poate absentă de la ședința Comisiei, caz în care aceasta este prezidată de un membru desemnat de către acesta sau de un membru ales la ședință, din rândul reprezentanților instituției publice de expertiză judiciară respectivă.</p> <p>Conflictul normativ este un impediment în aplicarea corectă a prevederilor proiectului și creează premise pentru alegerea subiectivă și abuzivă a normei „convenabile”, care se va aplica într-o situație concretă.</p> <p>Recomandări: Excluderea ultimei propoziții de la pct. 18 din proiectul Regulamentului.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Ultima propoziție de la pct. 18 din proiectul Regulamentului a fost exclus.</p>
	140.	<p>La pct. 25 și 26 din proiectul Regulamentului „25. Expertul/specialistul atras de Comisie pentru evaluarea candidaților, interpretul/ traducătorul, beneficiază de o indemnizație echivalentă cu a zecea parte din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitată din</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Participarea expertului/specialistului în cadrul Comisiei nu constituie automat sarcină de serviciu aferentă funcției de bază, ci reprezintă o activitate distinctă, cu caracter interinstituțional, ce implică</p>

	<p>contul mijloacelor financiare alocate instituției publice de expertiză judiciară, dar nu mai mult de 3 ședințe pe lună.</p> <p>26. Expertul/ specialistul atras de Comisie pentru evaluarea candidaților, interpretul/ traducătorul poate refuza în scris plata indemnizației.”</p> <p>Obiecții: Remunerarea experților/specialiștilor, care activează în cadrul entităților publice, atrași de Comisie pentru participare la evaluarea candidaților, nu se justifică în condițiile în care această activitate este desfășurată în timpul programului normal de lucru și este acoperită prin salarizarea prevăzută de Legea nr. 270/2018, acordată din bugetul de stat.</p> <p>Dacă expertul/specialistul este atras din rândul funcționarilor publici, participarea sa la activitatea Comisiei poate fi calificată drept sarcină de serviciu, iar acordarea unei indemnizații suplimentare poate constitui:- dublă remunerare din fonduri publice pentru activități conexe funcției de bază;- abatere de la principiul utilizării eficiente a resurselor bugetare.</p> <p>Dacă expertul/specialistul este funcționar public, activitatea sa nu are caracter independent sau contractual, ci instituțional. În acest caz, plata unei indemnizații suplimentare nu se justifică, întrucât contribuția sa este parte a responsabilităților profesionale.</p> <p>Plata a 1/10 din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru fiecare ședință (chiar limitată la 3 ședințe pe lună) va genera presiuni semnificative asupra bugetului instituției publice de expertiză judiciară.</p> <p>Totodată, remunerarea poate crea percepția că participarea la Comisie este motivată 5 preponderent financiar, nu profesional, afectând caracterul obiectiv al evaluării și percepția de imparțialitate.</p> <p>Astfel, în virtutea circumstanțelor concrete și specifice ale domeniului reglementat, norma privind achitarea indemnizației expertului/specialistului care activează în cadrul entităților publice, atras de Comisie pentru evaluarea</p>	<p>responsabilitate profesională suplimentară și, în practică, poate fi realizată inclusiv în afara programului normal de lucru.</p> <p>Mai mult, expertul/specialistul, care activează în cadrul entităților publice, atras de Comisie pentru participare la evaluarea candidaților, nu este absolvit de sarcinile și volumul de muncă al funcției deținute în cadrul instituției.</p> <p>Prin urmare, indemnizația nu poate fi calificată drept dublă remunerare, ci compensare pentru o activitate separată de atribuțiile curente/de bază.</p> <p>Excluderea experților din entitățile publice ar genera un tratament diferențiat nejustificat față de experții externi, deși aceștia exercită atribuții identice în cadrul Comisiei, afectând principiul egalității și atractivitatea participării specialiștilor cu experiență.</p> <p>Cuquantumul indemnizației este plafonat și predictibil, iar imparțialitatea membrilor este garantată prin mecanismele legale privind conflictul de interese, nu prin lipsa remunerării.</p>
--	---	--

		<p>candidaților, nu poate fi pusă în aplicare, deoarece nu corespund realităților sociale.</p> <p>Drept soluție propunem, în cazul în care se consideră necesară o formă de compensare, aceasta să fie aplicabilă exclusiv experților externi (care nu sunt funcționari publici).</p> <p>Concomitent, prevederea de la art. 26 devine inutilă, la capitolul acordării posibilității expertului/specialistului atras de Comisie pentru evaluarea candidaților de a refuza în scris plata indemnizației.</p> <p>Recomandări: Completarea pct. 25 din proiectul Regulamentului, cu textul „cu excepția celor care activează în cadrul entităților publice,” înainte de textul „beneficiază de o indemnizație”.</p> <p>Excluderea textului „Expertul/specialistul atras de Comisie pentru evaluarea candidaților,” de la pct. 26 din proiectul Regulamentului.</p>	
	<p>141.</p>	<p>La pct. 28 din proiectul Regulamentului „Examenul se organizează de către instituțiile publice de expertiză judiciară la necesitate dar, nu mai rar de 2 ori pe an, în cazul existenței solicitărilor de atribuire a calității de expert judiciar, sau calificarea într-o nouă specialitate.”</p> <p>Obiecții: Menționăm contradicția logică și normativă, din prevederea analizată – fie examenul se organizează la necesitate, fie există o frecvență minimă obligatorie.</p> <p>Menținerea ambelor condiții afectează claritatea și coerența normei.</p> <p>Obligativitatea organizării examenului de două ori pe an, chiar și în lipsa unui număr suficient de candidați, poate genera consumul ineficient al resurselor umane, financiare și de timp ale instituțiilor publice de expertiză judiciară. În specialitățile de expertiză judiciară, numărul solicitărilor poate fi redus sau fluctuant.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Textul „dar, nu mai rar de 2 ori pe an,” de la pct. 28 din proiect a fost exclus.</p> <p>Însă având în vedere că potrivit art. 41 alin. (2¹) din Legea nr. 68/2016, <i>la sfârșitul stagiului profesional, în termen de cel mult un an, persoana susține examenul de calificare în specialitatea de expertiză judiciară. După expirarea termenului menționat, persoana poate participa la examenul de calificare doar cu condiția efectuării repetate a stagiului profesional, candidaților urmează a fi asigurat șansa de a participa la examenul de calificare, până la expirarea valabilității stagiului efectuat.</i></p> <p>Așadar, avem condiția de a participa la examen în termen de un an și nu avem obligativitatea față de</p>

		<p>Impunerea unei frecvențe minime fixe nu reflectă realitățile practice ale domeniului și poate duce la organizarea formală a unor sesiuni fără utilitate reală.</p> <p>Excluderea sintagmei ar permite instituțiilor:– să organizeze examenul prompt, atunci când există solicitări;– să adapteze periodicitatea în funcție de dinamica necesarului de experți.</p> <p>Recomandări: Excluderea textului „dar, nu mai rar de 2 ori pe an”, de la pct. 28 din proiectul Regulamentului.</p>	<p>instituțiile publice de expertiză judiciară de a organiza acest examen.</p> <p>Mai mult, persoana după expirarea acestui termen de un an nu mai poate participa la examen, fără a parcurge un nou stagi, fiind o vădită încălcare a drepturilor acesteia.</p> <p>Respectiv, lipsim candidatul de șansa de a participa la examen, în situația de criză de experți în țară.</p> <p>Astfel, în vederea depășirii previzibilității de încălcare a drepturilor candidaților norma analizată se modifică și va avea următorul cuprins;</p> <p>„28. Examenul se organizează de către instituțiile publice de expertiză judiciară la necesitate, în cazul existenței a cel puțin o solicitare de atribuire a calității de expert judiciar, sau de calificare într-o nouă specialitate.”.</p> <p>În redacția propusă, norma va asigura șansele tuturor candidaților de a participa la examenul de calificare și valorificare a stagiului efectuat.</p> <p>Amintim că instituțiile publice de expertiză judiciară se confruntă cu lipsă de experți judiciari și necesitatea asigurării sistemului cu experți judiciari reprezintă o prioritate pentru Ministerul Justiției.</p>
	142.	La pct. 61, 70 și 76 din proiectul Regulamentului	<p>Se acceptă</p> <p>Textul propus a fost redactat.</p>

„61. Hotărîrea Comisiei privind promovarea probei scrise care va conține lista candidaților care au promovat proba scrisă se publică pe paginile web ale instituțiilor publice de expertiză judiciară, într-un termen de maxim de 3 zile lucrătoare de la data desfășurării probei.

70. Hotărîrea privind rezultatele probei verbale se publică nu mai târziu de ziua următoare zilei desfășurării probei verbale pe pagina web oficială a instituției publice de expertiză oficială care a organizat examenul.

76. Hotărîrea privind rezultatele examinării contestației se transmite conducerii instituției publice de expertiză judiciară și se publică pe pagina web oficială a acesteia în cel mult 3 zile lucrătoare după adoptare.”

Obiecții:

Normele enumerate obligă Comisia să publice hotărârile privind rezultatele probei scrise, verbale și examinării contestației doar pe pagina web a instituției publice de expertiză judiciară, totodată fiind omisă reglementarea obligației, modului și termenului comunicării hotărârilor respective nemijlocit candidaților care au/n-au promovat proba/probele sau care au depus contestații.

Lipsa previzibilității încalcă dreptul candidatului la apărare și acces liber la justiție. În absența unei comunicări certe, momentul de la care începe să curgă termenul de contestare devine incert, fapt ce poate genera respingerea cererii de contestare ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

Potrivit art. 96 alin. (1) și (2) din Codul administrativ:
„(1) Notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor.

Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de

participantul la procedură. (2) Autoritățile publice trebuie să se asigure că participanții la procedură indică, în cadrul procedurii, o modalitate principală de comunicare, precum și modalități alternative.”.

Având în vedere unul dintre obiectivele principale ale elaborării proiectului, specificate în nota de fundamentare, și anume – sporirea numărului de experți judiciari, conchidem că numărul candidaților/expertiilor judiciari la examenul de calificare, nu este de ordinul sutelor și, prin urmare, înștiințarea telefonică sau prin poșta electronică despre rezultatele probei scrise, verbale sau ale examinării contestației, nu constituie un efort disproporționat pentru secretarul Comisiei, în raport cu respectarea dreptului legal la apărare și acces liber la justiție a respectivilor candidați/experti.

Totodată, la art. 112 Codul administrativ reglementează expres cazurile în care notificarea poate fi făcută prin comunicare publică, și anume: „a) nu este cunoscut locul de aflare al destinatarului și nu este posibilă notificarea unui reprezentant; b) în cazul persoanelor juridice obligate să înregistreze în Registrul de stat al persoanelor juridice o adresă de activitate din țară, notificarea nu este posibilă nici la adresa înregistrată, nici la adresa persoanei împuternicite cu recepționarea notificărilor, indicată în registrul respectiv, nici la o altă adresă din țară cunoscută fără investigații; c) nu poate fi efectuată în condițiile art.111 sau nu promite succes.”.

Prin urmare, în vederea prevenirii acțiunilor în instanța de judecată, pe motivul încălcării modalității de comunicare și notificare, sau instituirii de către Comisia a unor mecanisme suplimentare de comunicare a hotărârilor prenotate, diferențiate de la o instituție publică de expertiză judiciară la alta, este necesară stabilirea unei proceduri unice, care să ofere claritate în aspectul dat.

Simultan, este necesară revizuirea punctului 74 din proiectul Regulamentului, sub aspectul începerii curgerii

		<p>termenul de contestare de la data comunicării candidatului/expertului judiciar, de către Comisie, a rezultatelor probei scrise/verbale.</p> <p>Recomandări: Expunerea punctelor 61, 70 și 76 din proiectul Regulamentului după cum urmează:</p> <p>„61. Hotărîrea Comisiei privind promovarea probei scrise se aduce la cunoștința candidatului/expertului judiciar telefonic, prin poșta electronică, precum și se publică pe pagina web a instituției publice de expertiză judiciară, într-un termen de maxim de 3 zile lucrătoare de la data desfășurării probei.</p> <p>70. Hotărîrea privind rezultatele probei verbale se aduce la cunoștința candidatului/expertului judiciar telefonic, prin poșta electronică, precum și se publică pe pagina web oficială a instituției publice de expertiză oficială care a organizat examenul, nu mai târziu de ziua următoare zilei desfășurării probei verbale.</p> <p>76. Hotărîrea privind rezultatele examinării contestației se transmite conducerii instituției publice de expertiză judiciară, se aduce la cunoștința candidatului/expertului judiciar telefonic, prin poșta electronică, precum și se publică pe pagina web oficială a acesteia în cel mult 3 zile lucrătoare după adoptare.”</p> <p>La pct. 74 din proiectul Regulamentului, substituirea textului „publicării pe paginile web oficiale” cu textul „aducerii la cunoștința candidatului/expertului judiciar”</p>	
	<p>143.</p>	<p>La pct. 71 din proiectul Regulamentului „În termen de 3 zile lucrătoare de la data adoptării hotărîrii privind promovarea examenului, instituțiile publice de expertiză judiciară transmit copia autenticată a acesteia Ministerului Justiției.”</p>	<p>Se acceptă Norma va avea următorul cuprins „71. În termen de 3 zile lucrătoare de la expirarea termenului de depunere a contestațiilor sau, după caz, de la data recepționării hotărîrii Comisiei de</p>

		<p>Obiecții: Din proiect nu poate fi dedus timpul pe care-l are la dispoziție Comisia pentru adoptarea hotărârii privind promovarea examenului. Este clar că acesta urmează să includă perioada necesară pentru examinarea contestațiilor de către Comisia de contestare.</p> <p>În lipsa unor repere clare de care urmează să se conducă la adoptarea hotărârii privind promovarea examenului, Comisia de calificare a experților judiciari se poate folosi de acest vid legislativ pentru tergiversarea nejustificată a adoptării respectivei hotărâri. Articolul 3 lit.d) din Legea nr.100/2017, printre principiile care urmează a fi respectate la elaborarea unui act normativ, enumeră principiile stabilității și predictibilității normelor juridice.</p> <p>Predictibilitatea normelor și stabilitatea raporturilor juridice sunt componente ale legalității actelor normative. Calitatea normelor juridice depinde și de faptul că ele trebuie să genereze o oarecare stabilitate, autoritățile statutului neputând fi inconsecvente față de o anumită realitate socială. Instabilitatea procesului legislativ subminează securitatea raporturilor juridice și pun în pericol cunoașterea și executarea prevederilor legale de către cetățeni.</p> <p>În Hotărârea nr. 26 din 27 septembrie 2016, Curtea Constituțională a subliniat că „pentru a oferi destinatarilor legii securitate juridică, orice lege trebuie să îndeplinească anumite condiții de calitate.</p> <p>Exigența calității legii este conturată prin prisma principiului securității juridice în componența condițiilor de previzibilitate și claritate a legii”. În acest sens, Curtea a menționat că „dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle sale, consacrat în articolul 23 alin. (2) din Constituție, implică adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare”.</p> <p>În Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea Constituțională a reținut că: „10. [...] Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate</p>	<p>contestație privind soluționarea acestora, Comisia de calificare adoptă hotărârea privind promovarea examenului, care se publică pe pagina web oficială a instituției publice de expertiză judiciară corespunzătoare. Copiile certificate cu ștampila instituțiilor publice de expertiză judiciară se transmit Ministerului Justiției în termen de 3 zile lucrătoare de la adoptare.”.</p>
--	--	---	---

		<p>– norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite.</p> <p>În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție”.</p> <p>Recomandări: Redactarea proiectului în vederea excluderii vidului legislativ identificat.</p>	
Ministerul Finanțelor (potrivit informației din sistemul e-legiferare)	144.	<p>Informează despre necesitatea excluderii pct.25 din proiectul hotărârii Guvernului, întrucât Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, nu prevede plata indemnizației pentru alte persoane atrase de către comisia de calificare.</p>	<p>Se acceptă Pct. 25, 26 au fost excluse. Punctele următoare au fost renumerotate.</p>
Consultare publică			

<p>A.O. Institutul pentru Politici și Reforme și Reforme Europene</p> <p>Notă de poziție la proiectul Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei de calificare, procedura de desfășurare a examenului de calificare a experților judiciari și modul de contestare a rezultatelor examenului de calificare</p>	<p>145.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respectarea limitelor stabilite de Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar. 2. Clarificarea competențelor instituționale ale Comisiei de calificare, Comisiei de contestație, instituției publice de expertiză judiciară și Ministerului Justiției. 3. Revizuirea componenței și guvernanței Comisiei de calificare. 4. Îmbunătățirea structurii și coerenței procedurii examenului de calificare. 5. Clarificarea mecanismului de contestare a rezultatelor examenului de calificare. 6. Respectarea principiilor legalității și transparenței. 	<p>Se acceptă</p> <p>Proiectul a fost ajustat inclusiv prin prisma propunerilor instituțiilor participante în procesul de avizare.</p>
--	--------------------	--	---